

BDSM - seksuellivets ekstremспорт

En kvalitativ studie av samtykke, grenser og kommunikasjon i BDSM-miljøet i Norge

AUDUN OMDAL
SANDRA STRØMØ

VEILEDERE

Charlotta Carlström og Tor-Ivar Karlsen

Universitetet i Agder, 2023

Fakultet for helse- og idrettsvitenskap
Institutt for psykososial helse

Forord

Etter fire spennende og innholdsrike år med spesialisering i sexologi fullfører vi endelig utdanningsløpet med dette masterprosjektet. Det har tidvis vært utfordrende å kombinere fulltidsjobb med deltidsstudier, men vi sitter igjen med en enorm glede over ny og spennende kunnskap som har vært transformerende både i arbeidslivet og privat. Tidlig i utdanningsløpet fattet vi begge en særlig interesse for den ikke-normative seksualiteten og begynte å fordype oss i BDSM, noe som resulterte i dette prosjektet. Vi føler oss privilegerte som har fått muligheten til å studere noe så spennende som seksualitet og for å kunne grave dypt i et tema som engasjerer oss. Tusen takk til Universitetet i Agder som har gjort det mulig, og som fortsetter å legge til rette for forskningsbasert kunnskap på et så viktig fagfelt som sexologi.

Det har vært en trygghet gjennom hele prosessen å være to studenter. Vi har hatt en fin arbeidsfordeling og har utfyllt hverandre godt, særlig når det kommer til arbeidsstruktur og tekstproduksjon. Vi har vært sammen om gjennomføring av størsteparten av masteroppgaven, foruten transkribering av intervjuene som ble fordelt mellom oss. Etter mange timer med lesing, skriving og refleksjoner er vi stolte over å kunne presentere våre egne forskningsresultater fra BDSM-miljøet i Norge. Dette hadde ikke vært mulig uten hverandre og andre bidragsytere til oppgaven.

Først og fremst vil vi takk våre 7 fabelaktige informanter – uten dere ville det ikke blitt noe av dette masterprosjektet! Vi er dere dypt takknemlige for tilliten dere har vist oss ved å dele av deres innerste tanker, erfaringer og opplevelser med BDSM og BDSM-miljøet.

Tusen takk til våre veiledere Charlotta Carlström og Tor-Ivar Karlsen som gjennom hele prosessen har hatt troen på oss og vårt prosjekt. Med deres oppmuntrende ord og konstruktive kritikk har vi klart å få i havn dette forskningsprosjektet. Det har vært en svært lærerik prosess!

Takk til våre familier, venner og kollegaer som har holdt ut vår tidsklemme med avlyste og endrede avtaler, studiepermisjon og endeløs prat om prosjektet som vi i lange tider har vært så engasjerte i.

Audun Omdal & Sandra Strømø

Kristiansand, 18. april 2023

Sammendrag

Hensikt: Belyse hvordan aktive BDSM-utøvere i et etablert BDSM-miljø i Norge erfarer samtykke, grenser og kommunikasjon med sin(e) partner(e). Dette for å tette kunnskapshull, finne ut hvordan kommunikasjon, samtykke og grenser ser ut i praksis, samt bidra til sexpositivisme, folkeopplysning og videre forskning.

Teoretisk forankring: For å belyse vår problemstilling har vi tatt utgangspunkt i Simon og Gagnons teori om seksuelle skript og Almås og Benestad sin teori om tenningsmønstre. Vi baserer oss også på internasjonal forskning rundt tematikken.

Metode: For å få svar på vår oppgave har vi brukt en kvalitativ tilnærming, med semistrukturerte intervju som forskningsmetode. Vi har intervjuet 7 informanter. For å analysere resultatene har vi brukt Brauns og Clarkes reflekssive tematiske analyse.

Resultater: De mest sentrale funnene omhandler den enkelte utøverens egne ønsker og behov, samt hvordan de ivaretar egne og partner(e) sin(e) grenser. Vi fant at blant annet selvinnsikt, åpenhet, kjemi med partner(e), respekt og BDSM-utøvernes roller, påvirket den mellommenneskelige kommunikasjonen. I tillegg spilte BDSM-miljøet en stor rolle i utøvernes erfaringer, blant annet fordi det sørget for rammer og regler for lek. Samtidig ble miljøet en arena for kunnskaps- og erfaringsutveksling.

Konklusjon: Tre hovedelementer var avgjørende for hvordan BDSM-utøvere erfarte samtykke, grenser og kommunikasjon i miljøet. Disse var; betydningen av tilhørighet, betydningen av kommunikasjon, forventninger og kunnskap rundt seksualitet, og betydningen av forståelse og bevissthet om egne seksuelle preferanser og tenningsmønstre. Et bifunn var at BDSM-utøverne adapterte erfaringer fra BDSM-miljøet til livet utenfor. Våre funn antyder at BDSM-utøvere kan ansees som ressurspersoner hva angår samtykke, grenser og kommunikasjon, selv om også de finner dette utfordrende. Vi oppfordrer til videre forskning på feltet.

Nøkkelord: BDSM, Samtykke, kommunikasjon, grenser, seksuelle tenningsmønstre, skript teori.

Abstract

Purpose: The purpose of this master's thesis is to learn how BDSM-practitioners in Norway experience consent, communication and boundaries in an established BDSM-environment. We want to contribute to show a nuanced picture of the challenges around consent, find out how communication, consent and boundaries is practised, as well as to contribute to sex positivism, public information and further research.

Theoretical grounding: In this study we have taken Simon and Gagnon's theory of sexual scripts, as well as Almås and Benestad's theory of sexual arousal patterns as our starting point. We have also included international research on the topic of consent and BDSM.

Method: To get answers to our master's thesis, we have chosen to use a qualitative approach, using semi-structured interviews as our research method. In total we had 7 informants in this study. To analyse our data material, we used Braun & Clarke's reflexive thematic analysis.

Results: Our most central findings around our themes dealt with the individual practitioner's own desires and needs, and how they are enabled to take care of their own and their partner(s) boundaries. We found that their self-awareness, openness, chemistry with their partner(s), respect and the BDSM roles, affected the interpersonal communication. Also, the BDSM community played a major part in the practitioner's experiences in which it provided framework and rules for participating in play. At the same time, the community became an arena for the exchange of knowledge and experience.

Conclusion: Three main elements was decisive in how BDSM-practitioners experienced consent, boundaries, and communication in the community. These were; the meaning of belonging, the meaning of communication, expectation and knowledge concerning sexuality, and the meaning of understanding and awareness on their own sexual preferences and sexual arousal patterns. An incidental finding was that BDSM-practitioners adapted experiences from the BDSM community to their everyday lives. Our findings suggest BDSM-practitioners could be considered resource persons regarding consent, boundaries, and communication, although they also find it challenging. We encourage further research in the field.

Keywords: BDSM, Consent, communication, boundaries, sexual arousal patterns, script theory.

Innhold

Forord.....	2
Sammendrag.....	3
Abstract.....	4
1.0 Innledning	7
1.1 Bakgrunn.....	7
1.2 BDSM gjennom historien	9
1.3 Juridiske aspekter ved BDSM.....	11
1.4 Hensikt med oppgaven.....	11
1.4.1 Tette kunnskapshull	12
1.4.2 Hvordan ser kommunikasjon, samtykke og grenser ut i praksis?.....	12
1.4.3 Sexpositivisme, folkeopplysning og videre forskning	12
1.5 Problemstilling	13
2.0 Begrepsavklaring.....	15
2.1 Seksuell helse	15
2.2 Kink og ikke-normativ seksualitet	16
2.3 BDSM	17
2.4 BDSM-session.....	18
2.5 Roller og maktforskyvning	19
2.6 Samtykke.....	19
2.7 Sunn, sikker og samtykkende (SSS) og RACK	20
2.8 Overgrep og voldtekt.....	21
3.0 Tidligere forskning.....	22
4.0 Teori	25
4.1 Seksuelle skript:	25
4.1.1 Kulturelle skript:	25
4.1.2 Relasjonelle skript:.....	27
4.1.3 Individuelle skript:	27
4.2 Tenningsmønstre	28
5.0 Metode.....	30
5.1 Kvalitativ tilnærming	30
5.2 Kontekst	31
5.3 Valg av informanter	32
5.4 Datainnsamling	34
5.5 Dataanalyse	36

5.5.1 Gjøre seg kjent med datasettet	37
5.5.2 Koding.....	38
5.5.3 Tema.....	39
5.5.4 Skriftliggjøring av funn.....	40
5.5.5 Konklusjon	40
5.6 Forforståelse.....	41
5.7 Forskningsetiske forhold.....	41
6.0 Resultater.....	45
6.1 Egne ønsker og behov	46
6.1.1 Samtykke.....	46
6.1.2 Grenser	50
6.1.3 Selvinnsikt/Selvaksept	55
6.2 Kommunikasjon	56
6.2.1 Dialog og feedback	56
6.2.2 Respekt, åpenhet og aksept	60
6.2.3 Roller.....	61
6.3 Miljø.....	63
6.3.1 Sosiale normer og regler	64
6.3.2 Kunnskap og erfaringer.....	64
7.0 Drøfting.....	67
7.1 Det kulturelle skriptet - Betydningen av tilhørighet	67
7.2 Det relasjonelle skriptet - Betydningen av kommunikasjon, forventninger og kunnskap rundt seksualitet.....	71
7.3 Det individuelle skriptet – Betydningen av forståelse og bevissthet om egne seksuelle preferanser og tenningmønstre	73
7.4 Kommunikasjonsmodell	76
8.0 Konklusjon	79
9.0 Styrker og svakheter.....	81
10.0 Implikasjoner for praksis.....	83
11.0 Referanseliste	84
Vedlegg 1. Informasjonsskriv	87
Vedlegg 2. Samtykkeerklæring.....	90
Vedlegg 3. Intervjuguide.....	91
Vedlegg 4. Godkjenning fra FEK	93
Vedlegg 5. Godkjenning fra NSD (nå Sikt).....	94
Vedlegg 6. Vurdering fra REK	97

1.0 Innledning

Vi er to masterstudenter som sammen har fått i havn dette forskningsprosjektet. Vi er begge sosionomer og sexologiske rådgivere med videreutdanning i sexologi fra Universitetet i Agder (UiA). På bakgrunn av det har vi mye fagkunnskap om mennesker og samhandlingsprosesser, og om både normativ og ikke-normativ seksualitet. Problemstillingen til masteroppgaven har sin personlige bakgrunn i våre erfaringer fra videreutdanningen i sexologi. Høsten 2019 var vi på studietur til Oslo hvor vi ble introdusert for BDSM-miljøet, blant annet gjennom en paneldebatt på BDSM-klubben Nonna. Her ble vi vitne til utøvelse av BDSM og hvordan BDSM-miljøet kan være. Etter endt besøk satt vi igjen med en opplevelse av at miljøet fremstilles helt annerledes i dagligtale, media og andre fora, enn hva vi opplevde som realiteten da vi var på besøk på klubben. Dette formidlet også medlemmene vi møtte, som åpenhertig fortalte om erfaringer med fordommer og stigmatisering av BDSM-utøvere.

1.1 Bakgrunn

BDSM står for *bondage*¹, *disiplin*²/*dominans*³, *submission*⁴ og *sadomasochisme*⁵ og refererer til aktiviteter hvor man alene eller sammen med partner(e) utfører aktiviteter, eller «lek», innenfor en eller flere av de overnevnte kategoriene. BDSM kan blant annet innebære at en av partene påfører den andre smerte, binder partner med tau, maktforskyvning eller disiplinærtrening. Leken kan inneholde elementer fra én eller flere av kategoriene og *kan* være av seksuell karakter. Uavhengig av hvordan partene velger å leke sammen skal det alltid være avtalt og enighet om hva som skal foregå (Beres & MacDonald, 2015).

Mange har fordommer om BDSM-miljøet, og det er en vanlig antakelse at BDSM er normbrytende, skummelt og voldelig. Gjennom møte med BDSM-utøvere ønsket vi å utforske elementene samtykke, grenser og kommunikasjon i BDSM-miljøet. Med disse tre fokusområdene er målet å få mer forskningsbasert kunnskap om BDSM-miljøet og dets medlemmer. Vi er ute etter medlemmenes erfaringer og hvordan de selv opplever å være en

---

¹ Bevegelsesbegrensning, gjerne med bruk av tau.

² Utøvelse med oppdragende/ lærende hensikt.

³ Utøve makt, autoritet eller kontroll i en BDSM-relasjon.

⁴ Underkastelse.

⁵ Samspill mellom partnere hvor én utøver får nytelse av å påføre smerte eller lidelse mot partner, mens mottaker finner nytelse eller glede i smerten. Kan involvere fysisk og/ eller psykisk ubehag.

del av miljøet og hva de er opptatt av i relasjon med partner(e). BDSM-utøvere formidler selv at trygghet for alle involverte parter er første prioritet, og at de som praktiserer BDSM genuint liker og er interessert i å gjennomføre de ulike aktivitetene (Nichols, 2006). Dette samsvarer ikke med allmennhetens oppfattelse og myter rundt BDSM, og vi er nysgjerrige på hvordan utøvelsen av BDSM ser ut i praksis.

Det er enighet i fagmiljøene om at blant annet trygghet, kunnskap og autonomi over egen kropp, samt et godt begrepsapparat, virker beskyttende mot å bli utsatt for seksuelle overgrep (Helsedirektoratet, 2017). Manglende forståelse av hvor partnerens grenser går rapporteres som én av flere årsaker til seksuelle overgrep, og det er rimelig å anta at mer informasjon og større bevissthet rundt egne og andres grenser og samtykke kan bidra virke forebyggende på seksualisert vold og overgrep. Kunnskap og bevisstgjøring kan dermed være et viktig bidrag for atferdsendring og virke forebyggende mot seksuelle overgrep, vold og seksuell trakassering (Stiftelsen Tryggere, 2023).

Måten deltakerne i miljøet kommuniserte med hverandre for å avklare grenser og forventninger, inspirerte oss og vakte vår interesse. Samtidig ble vi gjort oppmerksomme på hvordan elementer fra BDSM også kan brukes utenfor miljøet. Den ene deltakeren i panelet kom under vårt studiebesøk med følgende refleksjon: *«Hva om de som er «vanilje⁶» valgte å gå inn i «one night stands» med en tanke om at de SKAL ta kontakt med partneren to dager etterpå, for å spørre om hvordan kvelden var for partneren?»*. Vi satt igjen med en opplevelse av at dersom Ola og Kari Nordmann hadde kommunisert om seksualitet og forventninger på en så åpen og tydelig måte som vi fikk inntrykk av at BDSM-utøverne på Nonna gjorde, ville det kanskje vært færre overgrep, mindre utroskap, flere vellykkede seksuelle kontakter og lavere grad av anger knyttet til hvem man utforsker og har sex med. Her kommer noe av grunnlaget for denne masteroppgaven frem, da vi opplevde at god kommunikasjon mellom de involverte partene spilte en viktig rolle for hvordan den seksuelle relasjonen opplevdes. Deltakerpanelet på Nonna var også gjennomgående opptatt av hvordan man snakker om samtykke, forventninger, grenser og rammer for aktiviteten og relasjonen med partner(e).

Nysgjerrigheten for miljøet og måten man kommuniserer og tydelig setter grenser for seg selv, hverandre og relasjonen, har vedvart gjennom hele studieløpet. Det ble derfor naturlig for oss å skrive vår masteroppgave med BDSM som tema.

---

⁶ En person som ikke har noen kinks eller fetisjer.

1.2 BDSM gjennom historien

Richard von Krafft-Ebing, forfatter av *Psychopathia Sexualis* som først ble utgitt i 1886, definerte enhver form for seksuell kontakt som ikke hadde som mål å føre til forplantning, som avvikende eller pervers (Almås, 2004). Dette har opp igjennom årene preget medisinsk, sexologisk og psykologisk tenkning (Almås, 2004, s. 77). På 1900- tallet oppstod begrepet parafili, uten at det hadde noen særlig betydning i litteraturen, men i 1985 gjeninnførte imidlertid den amerikanske sexologen John Money parafili-begrepet. Dette da begrepet ble antatt å ha langt mindre negative undertoner enn begrepene «avvikende» eller «pervers» som inntil da hadde vært benyttet (Almås, 2004, s. 77). Parafili var med andre ord et mer nøytralt begrep som lettere kunne tas i bruk innen fagfelt som psykologi og medisin, for å beskrive det vi i dag kaller «ikke-normativ seksualitet» eller «uvanlige tenningsmønstre» (Benestad et al., 2019; Graugaard et al., 2019, s. 905-929).

Den amerikanske psykiatriske diagnosemanualen DSM-IV fra 1994 satte diagnosene fetisjisme, seksuell sadisme, seksuell masochisme, transvestittisk fetisjisme, ekshibisjonisme og voyeurisme, under parafili-paraplyen (Almås, 2004, s. 77). Mange av disse diagnosene kunne man finne igjen i BDSM-miljøene, noe som innebar at BDSM-utøvere i en årrekke ble sykeliggjort. Miljøene på sin side har likevel vært en plass med aksept for egen og andres annerledeshet, men hvor anonymitet for medlemmene var helt avgjørende for muligheten til å leve ut sine tenningsmønstre uten å bli stemplet som syk og avvikende.

I Europa har man brukt diagnosesystemet ICD som gjeldende system for diagnoser. ICD-10, som har vært i bruk i Norge siden 1999, har i kapittelet om psykiske lidelser (F60) en egen blokk (F65) om forstyrrelser i seksuelle objektvalg (parafilier), eller disorders of sexual preference (Direktoratet for e-helse, 2022; ICD-10, 2016). Her inkluderes blant annet fetisjisme, sadomasochisme og pedofili. Gruppen 'ReviseF65' har siden 1994 jobbet for å få fetisjisme og SM-diagnosene ut av ICD-10 (Reiersøl, 2008; Skeid, 2016). Psykolog Odd Reiersøl (Reiersøl, 2008) forfekter at flere av ICD-diagnosenes innhold fra F65-blokken er gammeldags og stigmatiserende og skriver følgende i en fagartikkel i *Psykologtidsskriftet*:

Det er ingen grunn til å diagnostisere noe, heller ikke en seksuell tilbøyelighet, bare fordi den er sjelden. (...). Sikker, sunn og samtykkende dominans- og underkastelseslek (SM) er i F65 gruppert sammen med seksuelt misbruk, f.eks. pedofile overgrep. Det er ingen grunn til å diagnostisere aktiviteter som ikke forårsaker skade (Reiersøl, 2008).

Både nasjonalt og internasjonalt har Foreningen for kjønns- og seksualitetsmangfold (FRI) vært én av forkjemperen for denne endringen (Almås, 2004). Et gjennombrudd for BDSM-miljøet kom i 2018, da WHO godkjente ICD-11. Dette er den første versjonen av ICD siden 1948, som ikke sykliggjør BDSM eller sammenligner det med vold (Graugaard et al., 2019; Skeid, 2018). Det arbeides fortsatt for å innføre den nye revisjonen i Norge, men her til lands ble imidlertid fetisjisme og sadomasochisme fjernet fra diagnoselisten allerede i 2010, og har på så måte en foregangsnaşjon for friskmelding av BDSM-utøvere (Direktoratet for e-helse, 2022; Fri, 2019). ICD-11 er altså å betrakte som en internasjonal friskmelding av samtykkende seksuelle minoriteter.

Som vi har sett har både medisin- og psykologifeltet hatt definisjonsmakt hva angår normalt eller sykelig. Samtidig har også samfunnet spilt en viktig rolle når det kommer til hva som er «innafor» eller «avvikende». Eksempelvis kan vi trekke frem homofili, som frem til 1972 var ulovlig (Almås & Benestad, 2017, s. 156). Selv om homofili ble avkriminalisert for mange tiår siden, råder det fortsatt fordommer og hatkriminalitet mot de homofile. På den måten er det forståelig at mange homofile ikke har vært åpne om sin legning. Frem til 2018 har nok denne mentaliteten også formet BDSM-miljøene rundt om i verden. Det gjør noe med en person når noe som kjennes naturlig og avklart i egen seksualitet, blir stemplet som sykt og skammeliggjort (Almås & Benestad, 2017, s. 185).

Sett på denne måten, er det ikke rart at BDSM-utøvere stadig holder fast ved anonymiteten vedrørende sin aktivitet i miljøet. Barrieren og risikoen for samfunnets diskriminering er for stor. Å skamme seg over egen seksualitet er en stor del av livet for mange, og kan føre med seg atskillige utfordringer. For de fleste vil seksualitet være noe av det mest private i eget liv, og følgelig kan det gjøre lista for å snakke om det med andre desto høyere, enten det er nære relasjoner eller behandlere (Almås & Benestad, 2017, s. 185). På den måten er det ikke tvil om at tenningsmønstre kan medføre vanskeligheter eksempelvis knyttet til følelse av annerledeshet og minoritetsstress (Meyer, 2003). Samtidig kan fellesskap med likesinnede, og tryggheten det representerer, lette byrden av skammen og «gi adkomst til nærhet fordi partene er stilt overfor en felles fiende» (Almås & Benestad, 2017, s. 187).

1.3 Juridiske aspekter ved BDSM

All BDSM-aktivitet skal gjøres med samtykke fra de involverte parter. På samme måte som at sex uten samtykke er voldtekt, er BDSM uten samtykke å regne som vold (Frihagen & Salto, 2006; Shahbaz & Chirinos, 2017, s. 6). Fordi enkelte BDSM aktiviteter kan se ekstreme ut, er det ikke uvanlig at utenforstående forveksler BDSM med vold, selv om aktiviteten foregår mellom samtykkende parter (Kinkynorge, 2023c). For å oppklare dette, vil vi påpeke at mange BDSM aktiviteter *kan* omfattes av voldbestemmelsene i straffeloven, men kun *dersom samtykke ikke foreligger*. «SM er tillatt så lenge det er gitt samtykke som ikke er trukket tilbake, og ingen påføres skader eller merker som varer utover få dager» (Frihagen & Salto, 2006). Muntlig samtykke er tilstrekkelig, og det kan fremsettes direkte eller indirekte gjennom kroppsspråk (Frihagen & Salto, 2006). Nøkkelordet «samtykke» lager altså skiller både mellom sex og voldtekt, så vel som mellom BDSM og vold.

Lovverket setter likevel visse begrensninger vedrørende hva man har anledning til å gi sitt samtykke til. Man kan eksempelvis ikke samtykke til å bli utsatt for «betydelig skade på legeme og helbred» (Frihagen & Salto, 2006). Det betyr blant annet at man ikke kan samtykke til å bli påført varige skade på legeme, slik som lemlestelse og amputasjon, vesentlig svekkelse av sansene eller alvorlig psykisk sykdom, uten at dette kan få strafferettslige konsekvenser for partneren. Ei heller er det tillatt å «hensette noen i hjelpeløs tilstand», som for eksempel å binde partneren fast til senga for så å forlate dem (Frihagen & Salto, 2006). For å ivareta sikkerheten og muligheten for å trekke tilbake samtykke, bør det alltid avtales «stoppord», ofte omtalt som «safeword» (Shahbaz & Chirinos, 2017, s. 8). Hvis stoppordet benyttes skal all aktivitet opphøre umiddelbart og man kommuniserer om hva som gikk galt (Kaak, 2016). I tilfeller hvor stoppordet ikke kan uttales verbalt må man finne alternativer, eksempelvis at en person med ballgag⁷ i munnen holder et nøkkelknippe som slippes i gulvet hvis de har behov for å stoppe leken (personlig kommunikasjon).

1.4 Hensikt med oppgaven

Vi har flere hensikter med å skrive denne oppgaven. Først og fremst ønsker vi å få et innblikk og gi en ramme for forståelse rundt de av oss som lever ut ikke-normativ seksualitet. Videre er det spennende å bidra med forskning innad i det sexologiske fagmiljøet, og vi håper

---

⁷ Knebel som puttes inn i munnen, eller bindes fast foran munnen på noen for å hindre dem i å snakke eller skrike. Ofte brukt under lek som straff eller for ydmykelse av mottakeren.

samtidig at resultatene kan bidra til refleksjoner for alle lesere av studien. Vi ønsker også å få et innblikk i om BDSM- utøvere er så bevisste på samtykke som miljøet formidler utad, samt hvordan de opplever og håndterer utfordringer relatert til samtykke, grenser og kommunikasjon med sin(e) partner(e).

1.4.1 Tette kunnskapshull

Etter ha foretatt flere litteratursøk med søkeord som «BDSM», «samtykke», «grenser», «kommunikasjon», «seksualitet» og lignende for å finne forskningsresultater, fant vi lite som var relevant for vår tematikk og problemstilling. Vi fant informasjon om BDSM på de ulike foreningenes hjemmesider og i introduksjonsbøker, og det var gjennomgående at kommunikasjon, samtykke og grenser er primære elementer. Det refereres ofte til at BDSM skal være «sunn, sikker og samtykkende» og vi legger til grunn at dette er en etablert norm i miljøet (SMiL Norge, 2023). Dette fremstår likevel som erfaringsbasert kunnskap. Så langt vi kjenner til, er det ikke gjort forskningsbaserte studier på hvordan BDSM-utøvere i Norge praktiserer og erfarer effekten av samtykke, grensesetting og kommunikasjon med partner(e) og hvilke elementer som er avgjørende i den sammenheng. Vi håper derfor at vi med denne oppgaven kan tette deler av dette kunnskapshullet og at resultatene er interessante for alle, inkludert de av oss som ikke praktiserer BDSM.

1.4.2 Hvordan ser kommunikasjon, samtykke og grenser ut i praksis?

Tilgjengelig litteratur viser at forhandling, grenser og samtykke er grunnpilarene i BDSM (Kaak, 2016). Samtidig synes vi dette blir en for enkel konklusjon. Vi ønsker derfor å undersøke nærmere hvordan informantene beskriver at dette fungerer i praksis og hva som forstås med de ulike begrepene innad i miljøet. Derfor ser vi behovet for å utforske helt konkret hvordan intervjupersonene beskriver at kommunikasjonen mellom BDSM-utøvere foregår, hvordan grenser avklares og hvordan samtykke kan forstås.

1.4.3 Sexpositivisme, folkeopplysning og videre forskning

Salget av BDSM-utstyr har økt betraktelig de siste årene, og særlig etter lanseringen av den erotiske romanserien «50 shades of Grey» har økningen vært markant (Krøvel, 2023). Med økende interesse kommer også behovet for forskningsbasert kunnskap, samt kompetanse hos helse- og sosialarbeidere, politikere og rettsapparatet. I mediebildet har det vært etterlyst

bedre seksualitetsundervisning, da særlig med søkelys på samtykke og grenser, og større bevissthet omkring nytelse og utforskning av den enkeltes seksualitet (Kleven, 2022). Vi er tilhengere av åpenhet og færre fordommer og skam rundt seksualitet, samt trygg utøvelse av egen seksualitet. Vi håper derfor at masteroppgaven kan sette forskningsbasert kunnskap om samtykke og utøvelse av ikke-normativ seksualitet på dagsorden og bidra til sexpositivisme i samfunnsdebatten. Samtidig håper vi at folkeopplysning kan bidra til færre overgrep.

For hvordan forstår BDSM-utøvere begrepene kommunikasjon, samtykke og grenser, og hvordan ser disse elementene ut i praksis? Hvordan behandles overstående elementer i forkant av lek eller kjønnslig lek? Hva er egentlig samtykke, og hvilke forutsetninger må ligge til grunn for å gi samtykke til BDSM aktiviteter? Kan disse forutsetningene være ulike fra person til person? Hvordan avklares grenser, og finnes det gråsoner som gjør at grenser og samtykke overskrides selv om kommunikasjonen har vært tydelig? Hva gjør man hvis noe går galt? Opplever BDSM-utøvere at deres oppfattelse og utøvelse av seksuelle relasjoner skiller seg fra hvordan det normative samfunnet omtaler disse tingene i dagligtale? En viktig presisering er at vi ikke er ute etter hvordan informantene utøver sin seksualitet, men hvordan rammene, grensene, samtykke og kommunikasjon praktiseres og oppleves av utøverne i miljøet.

1.5 Problemstilling

Basert på studiens målsetting, har vi kommet frem til følgende problemstilling:

Hvilke erfaringer har aktive BDSM-utøvere med samtykke, grenser og kommunikasjon i BDSM-miljøet i Norge?

Utgangspunktet vårt er at BDSM-miljøet fronter seg selv på en måte hvor det legges til grunn at det er avgjørende å kommunisere rundt samtykke og grenser i lek og/ eller seksuelle relasjoner og at de er flinke til nettopp dette. Vi er interessert i om, og hvordan den enkelte utøver resonerer og reflekterer rundt dette, samt deres opplevelser med problemstillingens elementer.

Selv om BDSM kan praktiseres alene, legger vi i denne oppgaven til grunn at utøvelsen involverer to eller flere parter. Det skyldes at i sololek har utøveren selv kontroll og ansvar for aktivitetene som bedrives og kommuniserer ikke med andre underveis. Denne formen for BDSM vil derfor falle utenfor denne oppgavens fokusområde.

Som eksklusjonskriterier for studien har vi satt utøvere som praktiserer «CNC⁸» og utøvere som lever i sine BDSM roller som en livsstil 24/7⁹. Dette fordi man i CNC på forhånd har avtalt med partner(e) at det, innenfor gitte rammer, ikke er nødvendig med samtykke i utøvelse av leken.

---

⁸ Consensual non-consent. Rollespill og maktforskyvning innenfor avtalte rammer, hvor scenen kan gi den mottakende part en følelse av å bli overmannet.

⁹ Partnere som i gjensidig avtale er i sine roller eller maktforskyvningssamspill som en del av hverdagen.

2.0 Begrepsavklaring

For å skape en felles forståelsesramme for leseren vil vi her presentere noen av begrepene som er sentrale for tematikken oppgaven berører. Mange av begrepene har vi funnet forklaringer på i faglitteratur, men vi har også sett oss nødt til å bruke begreper definert av miljøet. Det skyldes at BDSM-miljøet som akademisk fagfelt har vist seg å være begrenset. Vi anser det derfor viktig å presisere at miljøets egne nedskrevne holdninger og retningslinjer, vil prege innholdet som kommer frem i denne oppgaven. I tillegg til begrepsavklaringene nedenfor vil ulike BDSM-begreper forklares fortløpende i fotnoter, slik at du som leser kan forstå konteksten og nyansene.

2.1 Seksuell helse

For å beskrive seksuell helse har vi tatt utgangspunkt i Verdens helseorganisasjons (WHO) definisjon fra 2002:

Seksuell helse er en tilstand av fysisk, følelsesmessig, mental og sosial velbefinnende i forbindelse med seksualitet. Det er ikke alene fravær av sykdom, dysfunksjon eller handicap. Seksuell helse krever en positiv og respektfull tilgang til seksualitet og seksuelle forhold, herunder også muligheten til å ha lystfylte og sikre seksuelle opplevelser, frie for tvang, diskriminering og vold. For å oppnå og opprettholde seksuell helse må det enkelte individs rettigheter respekteres, beskyttes og oppfylles (WHO, 2023).

Denne definisjonen bygger på WHO's opprinnelige definisjon av helse fra 1948 og tar opp igjen at helse – og seksuell helse – er et multidimensjonalt konstrukt, men innebærer i tillegg at seksualitet skal følges av respekt og universelle rettigheter. Den tydeliggjør også utfordringer vi kan møte på når vi deler vår seksualitet med andre.

BDSM ble lenge sett på som psykisk sykdom. Først i 2010 fjernet Helsedirektoratet BDSM fra sykdomslisten, WHO gjorde det samme i forbindelse med ny diagnosemanual (ICD-11) (Fri, 2019).

Alle mennesker har en seksualitet, og i samsvar med den biopsykososiale modellen, påvirker den hvordan man lever sitt liv og tolker sine omgivelser (Almås, 2004, s. 30; Graugaard et al., 2019, s. 53-55; Shahbaz & Chirinos, 2017, s. 3). Selv om man ikke praktiserer seksuelle aktiviteter med seg selv eller andre, vil fraværet av dette likevel påvirke ens identitet og

hvordan man omgås sine omgivelser. Dette skyldes blant annet at seksuell helse og seksualitet er mer enn seksualakten. Det handler om seksualitetens utvikling fra barn til voksen, de fysiske responsene man opplever i egen utforskning eller utforskning med partner(e), fantasier, verdier, relasjoner, tanker og holdninger (Shahbaz & Chirinos, 2017, s. 3). Seksualiteten kan være med på å forme hvordan vi opplever oss selv som individ, for eksempel i form av selvaksept, skam eller mulighetsrommet for tilhørighet med andre (Nichols, 2006).

2.2 Kink og ikke-normativ seksualitet

Begrepet kink i sexologisk kontekst, kan sees som en samlebetegnelse for ikke-normativ seksualitet; det man gjerne kan kalle alternativ sex. Det brukes gjerne for å beskrive alle former for seksuell aktivitet som majoriteten av befolkningen vil anse som uvanlig, som for eksempel BDSM (Graugaard et al., 2019, s. 304; PureWow Editors, 2021). Med andre ord vil kink, eller ikke-normativ seksualitet, være noe et mindretall i befolkningen utøver eller vedkjenner å ha kjennskap til. På den annen side kan de av oss som utøver ikke-normativ seksualitet, bruke begreper som «vanilje», «vaniljesex» eller «personer som er vanilje», for å beskrive personer eller seksuelle aktiviteter uten innhold av kink (Graugaard et al., 2019, s. 304; Kinkynorge, 2023d).

Kinks kan eksistere både uavhengig av, og i kombinasjon med utøvelse av BDSM. Vi kan si det slik at BDSM er en underkategori av kink-begrepet, men man kan være kinky uten å ha noen interesse for BDSM. Eksempler mange forbinder med både BDSM og kinks er latex, lakk eller lær. For mange handler imidlertid en kink for lær utelukkende om teksturen, lukten eller hvordan antrekket ser ut på kroppen, uten ønske om å bli dominert i en BDSM-setting.

Vi ser ofte at begrepene kink og fetisj brukes om hverandre. For å oppklare, kan man se på *kinks* som et krydder, hvor man eksempelvis synes at strømpebukser er et givende tilskudd til ens seksualitet, men man klarer fint å oppnå tenning uten dette. For en person med *fetisj* for strømpebukser, vil vedkommende ikke oppnå seksuell tenning uten innslag av strømpebukser. Forskjellen ligger altså ikke på *hva* man tenner på, men *om* man oppnår seksuell tenning uavhengig av elementet eller ikke (Graugaard et al., 2019, s. 303).

2.3 BDSM

BDSM har blitt beskrevet som «seksuallivets versjon av ekstrem sport» (Myrdal, 2021). BDSM kan inkludere frivillig maktforskyvning hvor den ene parten gir fra seg makt og kontroll over seg selv eller får makt og kontroll over en annen, for å kunne oppleve gjensidig nytelse, spenning, smerte eller glede (SMiL Norge, 2023). Utøvelse av BDSM kan ha, men må ikke nødvendigvis ha seksuelle hensikter. SMiL¹⁰ Norge sin brosjyre omtaler det enkelt ved å si at det er «en samtykkende, og ofte erotisk, rollelek med makt og/eller smerte». SMiL Norge fronter og fremmer at utøvelse av BDSM skal foregå i en ramme der det er «sunn, sikkert og samtykkende». Akronymet BDSM deles opp i følgende elementer (SMiL Norge, 2023).

B eller *bondage*, vil si erotisk lek der man blir bundet fast og omhandler spenning og overgivelse. Det finnes en mengde ulike metoder, materialer og rekvisitter man kan bruke, alt fra håndjern og lærreimer, til lintau og plastfolie. For mange vil det estetiske og kunstneriske være viktig, som for eksempel i den japanske taukunsten shibari. For andre vil bondage gi anledning til meditasjon og avkobling (Graugaard et al., 2019, s. 303).

D eller *dominans*, omhandler kontroll og styring, der den dominante inntar en befalende eller herskende rolle overfor den underdanige. Hen benytter eksempelvis straff og belønning, kommandoer eller ydmykhet og respekt, for å få partneren til å gjøre som hen vil. Dominans kan innebære både fysisk og psykisk kontroll og det finnes utallige måter å utøve dominans på. Det kan for eksempel være at den underdanige ikke får lov til å møte blikket til den dominante, å bli fastholdt eller ikke få lov til å gå på toalettet (Carlström, 2016, s. 16; Kinkynorge, 2023b).

D representerer også *disiplin*, og sikter til at en makthavende¹¹ ved hjelp av ulike former for disiplin, forsøker å lære opp eller oppdra sin underdanige (Kinkynorge, 2023a). Den makthavende behøver ikke å ha en herskende utøvelse, men har gjerne tydelige regler det er forventet at den underdanige skal følge. For å oppnå dette, kan den makthavende gi fysiske avstraffelser når partneren ikke gjør slik hen blir fortalt, eller gi belønning når hen oppfører seg som forventet (Carlström, 2016, s. 221; Kinkynorge, 2023a). Eksempler kan være dressur

---

¹⁰ Landsdekkende forening som jobber for å fjerne stigma, fordommer og bekjempe diskriminering av BDSM-utøvere og fetisjister i Norge.

¹¹ Den utøvende part.

i rollen som dyr, kjent som 'pet play' eller det kan være lydighet i en klasserom setting der eleven straffes av læreren for å bryte reglene (Carlström, 2016, s. 16).

SM eller sadisme og masochisme handler om fysiske sensasjoner, der den utøvende utsetter den mottakende parten for eksempelvis fysisk eller psykisk smerte eller ubehag (Shahbaz & Chirinos, 2017, s. 6). Sadisme omhandler da å få nytelse av å påføre smerte i en erotisk eller seksuell setting, mens en masochist vil nyte å ta imot smerte som en positiv fysisk sensasjon (Carlström, 2016, s. 17). Straff utført i tilknytning til dominans, som nevnt ovenfor, kan lett forveksles med sadomasochisme. En forskjell er imidlertid at smerten påført den submissive i sadomasochisme, er frydefullt for den submissive og/eller den dominante, mens i de andre kategoriene er straff et «nødvendig onde» (Kinkynorge, 2023a). Disse ulike kategoriene trenger ikke være gjensidig utelukkende, da det kan forekomme blandinger av kategoriene.

2.4 BDSM-session

En BDSM-session er et samlebegrep for ulike former for gjennomføring av en scene, lek eller aktivitet med BDSM-elementer (Carlström, 2016, s. 224). I miljøet skiller man tidvis mellom lek, teknisk lek og kjønnslig lek. Ved kjønnslig lek kan berøring av kjønnsorganer eller penetrering forekomme som en avtalt del av leken (personlig kommunikasjon). Dette begrepsskillet er ikke alltid like tydelig verbalisert, men det er likevel et viktig poeng at det for mange er et sterkt skille på disse tingene i praksis. I BDSM-aktiviteter, kjønnslig eller ei, vil elementer av nytelse, intimitet, tenning og/eller spenning være til stede (Nichols, 2006).

2.5 Roller og maktforskyvning

I BDSM-sammenheng er det vanlig at utøverne kjenner seg igjen i én eller flere roller og på ulike måter inntar eller leker med disse rollene i en session. Vanlig roller er Dominant¹² og Topp¹³, submissive¹⁴ og bunn¹⁵, rigger¹⁶, ropebunny¹⁷, sadist¹⁸, masochist¹⁹, brat²⁰ og hedonist²¹.

En del individer i miljøet vil også inneha evnen til å innta flere roller, disse omtales som *switch*. En som definerer seg som switch i lek eller sessions kunne innta rollen som topp, bunn, dominant eller underdanig avhengig av faktorer som typen lek, ulike partner(e) eller av situasjonen. Dette kan innebære for enkelte at rollen endrer seg underveis i leken, mens andre innehar samme rollen gjennom hele scenen for så å inngå i en ny rolle ved neste session (Carlström, 2016, s. 224; Fetlife, 2023).

2.6 Samtykke

Selv om samtykke kan høres enkelt ut i teorien, kan det være utfordrende å forholde seg til i praksis. For å klargjøre hva vi legger i samtykke rundt seksualitet legger vi til grunn følgende definisjon:

Samtykke vil si at man muntlig eller på annet vis viser at man er innforstått med den seksuelle handlingen som skal forekomme. Det vil si at samtykke både kan være eksplisitt eller implisitt. Altså et samtykke kan være noe som er planlagt på forhånd eller det kan være at man gjennom handling eller atferd tydeliggjør for en eller flere partnere at man ønsker å dele sin seksualitet (Graugaard et al., 2019, s. 166).

Samtidig som man her får en tydelig definisjon, viser det også hva som kan være komplisert med samtykke. Partenes opplevelse av implisitt samtykke kan være ulike, og denne uklarheten kan skape utfordringer, særlig fordi man ikke er avhengig av å kommunisere

---

¹² En person som med samtykke utøver makt, autoritet eller kontroll over en submissive i en BDSM-relasjon.

¹³ En utøver som med samtykke gir stimuli til en annen, uten nødvendigvis å være Dominant.

¹⁴ En person som underkaster seg en Dominant eller gir fra seg kontroll i lek.

¹⁵ En person som mottar stimuli under en session, uten nødvendigvis å være submissive.

¹⁶ Den aktive part i bondage. Ofte forbundet med tau-lek hvor man knytter tau på en annen person.

¹⁷ Den mottakende part i bondage. Ofte forbundet med bevegelsesbegrensning i form av tau.

¹⁸ En person som finner glede eller nytelse i å påføre en samtykkende utøver smerte eller ydmykelse.

¹⁹ En person som finner glede eller nytelse i å motta smerte eller ydmykelse.

²⁰ En person som på en ertende, leken, utspekulert, ulydig, frekk eller rampete måte, bryter regler for å få en reaksjon fra sin partner.

²¹ En person som anser nytelse som noe av det viktigste i livet og søker å oppleve så mye nytelse som mulig.

Samtykket verbalt for at det skal være gjeldende. Samtidig kan man alltid og når som helst trekke samtykket tilbake, uavhengig av om man er i gang med den seksuelle aktiviteten eller ikke. Man er på ingen måte forpliktet til å gjennomføre noe man ikke ønsker, samtykke skal alltid bli gitt frivillig og uten påvirkning av noen form for tvang eller makt (Beres & MacDonald, 2015).

I BDSM-sammenheng snakkes det ofte om at det skal bli gitt entusiastisk og informert samtykke. Dette for å legge vekt på at det ikke skal være tvil om at partneren har lyst og at de er innforstått med eventuell risiko (Beres & MacDonald, 2015). Gjennomføring av samleie eller annen aktivitet i frykt for partners reaksjon dersom man sier nei, vil dermed ikke regnes som et reelt samtykke (Kaak, 2016). Det er også en tydelig retningslinje i BDSM-miljøet at barn, dyr og døde personer ikke kan gi samtykke (Gates, 2017, s. 245). Personer som har en psykisk utviklingshemming, enkelte psykiske lidelser som ikke er behandlet, som er ruspåvirket, enten av alkohol eller narkotiske stoffer, kan heller ikke gi et meningsfullt samtykke. Muligheten til å gi et meningsfullt samtykke kan også påvirkes av maktubalanse mellom partene, slik som for eksempel lege/pasient eller lærer/elev (Gates, 2017, s. 245).

2.7 Sunn, sikker og samtykkende (SSS) og RACK

Mange aktiviteter utøvd i en BDSM setting fører med seg ulik grad av skaderisiko. Det er ofte uttalt at man skal praktisere BDSM på en måte som er en sunn, sikker og samtykkende (SSS). SSS har blitt brukt for å lage et skille mellom vold og BDSM, men hadde størst betydning for personer utenfor miljøet da erfarne BDSM-utøvere visste at disse retningslinjene ikke kunne erstatte god kommunikasjon mellom lekepartnere (Gates, 2017, s. 245 - 246). SSS har blitt kritisert som problematisk av flere årsaker, blant annet fordi utøvere kan ha ulike oppfatninger av hva som er sunt. Mange av aktivitetene kan innebære en form for risiko, og en felles forståelse av aktiviteter og tydelig kommunikasjon, er nødvendig. Det er en illusjon at man i all BDSM-aktivitet kan garantere for sikkerheten i utøvelsen (Gates, 2017, s. 246; Mimsy & Vagabond, 2021).

Mange former for BDSM-lek krever kunnskap, bevissthet og tydelige grenser for å redusere skaderisikoen. For eksempel under lek med tau som bondage og shibari, er det avgjørende at riggeren har kunnskap om menneskets anatomi for å ivareta tryggheten for den som er ropebunny. Tau blir tidvis omtalt som noe av det farligste å leke med innad i BDSM-miljøet, fordi det kan hindre normalt blodomløp og raskt kan gi nerveskader (personlig

kommunikasjon). Nettopp fordi BDSM aktiviteter kan påføre skade enten man er bevisst på det eller ikke, oppstod begrepet Risk Aware Consensual Kink (RACK) på tidlig 2000-tallet. RACK er basert på tanken om at man ikke kan garantere at utøvelsen er 100% trygg, men at man har fokus på å minimere sannsynligheten for skade i utøvelsen. Samtidig kan man ved å anerkjenne skadepotensialet, ta stilling til om man er villig til å utsette seg for risikoen aktiviteten innebærer (Mimsy & Vagabond, 2021; Simula, 2019).

2.8 Overgrep og voldtekt

Det er hensiktsmessig å avklare hva et seksuelt overgrep er, da dette er noe mange kan assosiere med utøvelsen av BDSM om en ikke kjenner til samtykke og grenser i miljøet. Seksuelle overgrep vil si ulike seksuelle handlinger der en ikke innehar et samtykke fra den som blir utsatt for overgrepet. Det kan forekomme mellom mennesker uavhengig av relasjon og kan skje uavhengig av kjønn, alder eller legning. Felles er at det vil være et brudd på normer og et lovbrudd i juridisk forstand (Stene & Kruse, 2023). Et overgrep vil si at man blir presset, truet eller lurt til å utføre seksuelle handlinger på seg selv eller andre mens noen ser på. Det kan også innebære å se på andre blir presset, truet eller lurt til det samme (Dixi Ressurssenter, 2023).

Ved voldtekt skaffer man seg seksuell omgang med en person ved å bruke tvang, trusler, makt eller vold. Skillet mellom overgrep og voldtekt blir da at man ved voldtekt benytter seg av vold som middel for å oppnå dette. Voldtekt vil også inkludere at man skaffer seg seksuell omgang med en person som er ute av stand til å si nei, sover eller er bevisstløs. Dette vil si at voldtekt alltid er et seksuelt overgrep, men at seksuelle overgrep ikke trenger være voldtekt (Kripos, u.å.).

3.0 Tidligere forskning

Systematiske søk i databaser som Medline og PsychInfo viste få treff som favnet vår problemstilling. En nitidig gjennomgang av grå litteratur og referanselister i avhandlinger og andre artikler som tenderte i retning av problemstillingen avdekket flere treff²². Vi har ikke funnet norske studier som tar for seg denne tematikken.

Den nyeste forskningen vi har kommet over som har omhandlet deler av vårt prosjekt, var de kanadiske psykologene Cara R. Dunkley og Lori A. Brotto (Dunkley & Brotto, 2020) sin litteraturstudie rundt samtykke og BDSM. Her forsøker de å belyse hvordan samtykke oppnås og hvordan det opprettholdes mellom partner(e). Studien tar for seg diskusjoner rundt sikkerhet og situasjoner der samtykke er blitt brutt. I tillegg har de sett på funksjonen BDSM-miljøet har med å lære opp medlemmer rundt samtykke og rammene for dette i miljøet.

Dunkley og Brotto (2020) belyser flere av de samme utfordringene vi har sett gjennom vår forskning av tematikken, blant annet vedrørende diagnosefokuset rundt parafilier og hvordan det har skapt en ramme for sykeliggjøring av alternativ seksualitet. Da det er en litteraturstudie, tar den ikke for seg hvordan utøverne selv opplever samtykke i praksis, selv om artikkelen også berører kvalitativ forskning (Dunkley & Brotto, 2020). Inntrykket er at artikkelen i større grad berører hvordan samtykke oppnås, fremfor hvordan utøverne opplever kommunikasjonen rundt grenser og samtykke, slik vi ønsker å belyse i vår forskning. Interessant for vår kontekst er likevel konklusjonen om at BDSM-miljøets måte å utøve samtykke og kommunikasjon på, kan brukes i læringsøyemed i utdanning av profesjonelle, og som et verktøy for å hindre seksuelle overgrep og voldtekt.

Blant kvalitativ forskning finner vi professor i kriminologi ved Universitetet i Greenwich, Alexandra Fanghanel. Hennes studie om BDSM og samtykke fra 2019, argumenterer for at samtykke er langt mer komplekst enn slik det tidvis fremstilles i samtykkedebatten, hvor fokuset ofte ligger på at «ja betyr ja, nei betyr nei» (Fanghanel, 2020). Det fremlegges i artikkelen at samtykkespekteret ikke er svart-hvitt, noe som også underbygges av tidligere forskning (Kitzinger & Frith, 1999; Powell, 2008). Materialet viser også at normer og oppførsel vedrørende samtykke påvirkes av miljøet utøverne er en del av. BDSM-miljøet oppleves som et felleskap med bakgrunn i en felles opplevelse av utenforskap, samtidig som

---

²² For en bredere og generell gjennomgang av tidligere forskning om BDSM, anbefales Brandy L. Simulas (2019) forskningsoversikt «Pleasure, power and pain: A review of the literature on the experiences of BDSM participants».

dette miljøet gir trygghet og ramme for BDSM utøverne (Wignall, 2016). Miljøets betydning kommer frem også av Ayesha Kaak da miljøet i seg selv ansvarliggjør BDSM-utøvere ved at de mer erfarne er med på å oppdra de som er nye i miljøet (Kaak, 2016).

Andre som har forsket på samtykke er Melanie Beres & Jo MacDonald (2015). I sin studie av heteroseksuelle kvinner i BDSM-miljøet, fant de at mange oppsøker miljøet fordi samtykket kan bidra til å gi trygghet og en opplevelse av kontroll for BDSM-utøveren. De konkluderer med at samtykke er et komplekst tema, og selv i BDSM-miljøet hvor forhandling er så elementært, er ikke begrepet og forståelsen av det entydig. Samtykke har mange gråsoner, selv ved eksplisitt forhandling. Selv om deltakelse i BDSM-aktiviteter og forhandling av denne skal være autonom, kan sosiale strukturer påvirker utøvernes atferd (Beres & MacDonald, 2015).

Robin Bauer (2021) fant gjennom sin forskning at BDSM-utøvere prøver å opprette samtykke ved muntlige forhandlinger før lek, der premissene for leken ble satt før leken startet som skal skje. Videre at det var mulig å stoppe underveis og at man under leken hadde kommunikasjon gjennom leken. Sist fant Bauer at BDSM-utøverne i etterkant vurderte hvordan leken hadde gått, da gjerne som en form for «aftercare». Bauer så at denne fremgangsmåten rundt samtykke mellom partner(e) var annerledes fra det heteronormative samtykket, fordi det krevde at alle deltar aktivt i samtykket (Bauer, 2021). Disse funnene bygger videre på Taylor og Ussher (2001) sine funn der de fant at BDSM-utøvere hadde en dialog rundt reglene før lek forekom, spesielt om det var første gangen (Taylor & Ussher, 2001).

De nederlandske forskerne Andres Wismeijer & Marcel van Assen (2013) viste at BDSM-utøvere opplevde høyere grad av subjektivt velvære, sammenlignet med den øvrige befolkningen (Wismeijer & van Assen, 2013). Forskningen viser at de er mindre følsomme for avvísning og tryggere i sine relasjoner, har mindre behov for bekreftelse, er mer utadvendte og åpne for å prøve nye ting (Wismeijer & van Assen, 2013). På tross av fordømmer og antakelser om at BDSM-utøvere er psykisk syke og har flere psykiske utfordringer enn andre, viser funnene i den nederlandske studien at BDSM-utøvere har sterke mentale og mellommenneskelige ferdigheter og autonomi. Faktisk ble BDSM-utøvernes egenskaper relatert til disse områdene sett som fordelaktige, sammenlignet med kontrollgruppen. Studien konkluderer med at BDSM ikke er uttrykk for psykopatologi, men kan betraktes som en hobby eller fritidsaktivitet (Wismeijer & van Assen, 2013).

Ved gjennomgang av tidligere forskning, er det overvekt av studier som setter BDSM-utøvere og BDSM-miljøet i et utelukkende positivt lys. Dette kan ha flere årsaker, deriblant at studier på området faktisk ikke har gitt andre resultater. Samtidig er det verdt å merke seg at det kan foreligge en publikasjonsskjevhet på dette feltet, hvor forskningsresultater med negativt ladet innhold, ikke publiseres.

4.0 Teori

Vi ønsket også å inkludere teori som kunne være med å vise hvordan BDSM-utøveres erfaringer kunne påvirke og bli påvirket av deres erfaringer og opplevelse av egen seksualitet. Vi vil i det følgende presentere to teorier vi anser hensiktsmessige for å sette våre informanternes erfaringer inn i et teoretisk system; teorien om seksuelle skript, og teorien om tenningsmønstre.

4.1 Seksuelle skript:

Simon og Gagnon var to amerikanske sosiologer som forsket på menneskelig seksualitet over tre tiår. De er mest kjent for å ha utviklet teorien om seksuelle skript. Denne teorien ble først omtalt i sin helhet i boken «Sexual conduct: the social sources of human sexuality» (Gagnon & Simon, 1973/2017) og var den første sosiologiske skriptmodellen som tok for seg seksualitet spesifikt. Teorien endret for mange hvordan man så på seksualitet i samfunnsvitenskap, men teorien har fått kritikk for at den savner kausal forklaringskraft (Bancroft, 2010). Videre i oppgaven har vi valgt å bruke Simon og Gagnon (1986), da denne er en mer utviklet versjon av skript teorien.

Teorien tar for seg at seksuell atferd er påvirket av kulturen i det miljøet en befinner seg i, og at den ikke kun er biologisk forhåndsbestemt (Simon & Gagnon, 1986). Da det sexologiske fagfeltet tar utgangspunkt i den biopsykososiale teorien, anser vi det viktig å belyse den psykososiale dynamikken seksualiteten beveger seg i. For å kaste lys over dette, vil vi forklare noen av de viktigste aspektene ved teorien om seksuelle skript, nemlig de tre nivåene av skriptene.

4.1.1 Kulturelle skript:

I vår forståelse av kultur legger vi til grunn Edgar Schein (1987) sin definisjon

Et mønster av grunnleggende antakelser - skapt, oppdaget eller utviklet av en gruppe etter hvert som den lærer å mestre sine problemer med ekstern tilpasning og intern integrasjon - som har fungert tilstrekkelig bra til at den blir betraktet som sant og til at det læres bort til nye medlemmer som den rette måten å oppfatte, tenke og føle i forhold til disse problemene (Schein, 1987).

Det kulturelle skriptet handler følgelig om hvordan ens seksualitet påvirkes og formes av kulturen man tilhører (Simon & Gagnon, 1986). I Norge vil dette sees i sammenheng med hvilken innvirkning den norske kulturen, samt hvordan allmenne sosiale normer og regler, medvirker til hvordan vi utøver vår seksualitet. Kulturen man er en del av spiller nemlig en vesentlig rolle for hvordan man betrakter både egen og andres seksualitet.

Kjent fra den biopsykososiale modellen vil individet, og kulturen individet er en del av, virke vekselvis inn på hverandre (Graugaard et al., 2019, s. 53-55). Det kulturelle skriptet fremholder at menneskets tanker og handlinger kan ikke sees uavhengig av de kulturelle forutsetningene, på samme måte som kulturen ikke oppstår uten individene involvert i den. Eksempelvis vil derfor måten seksualitet prates om i dagliglivet, hvilke fordommer som kommuniseres rundt ulike former for seksualitet, og hva som foregår i seksualundervisningen i skolen, påvirke individenes tanker og holdninger. Samtidig påvirkes de kulturelle aspektene av individene den gjøres opp av (Simon & Gagnon, 1986). At BDSM-utøvere og homofile har gått fra å være sykeliggjort til å bli tatt ut av diagnosemanualen, er bare to av mange eksempler på at kulturen og hva vi opplever som sant fra én tid til en annen, er i stadig forandring.

Selv om utøvelse av BDSM ikke lenger kategorisert som ulovlig eller sykelig i Norge, er det en utbredt antakelse om at BDSM er unaturlig og skadelig. At majoriteten stigmatiserer BDSM-utøvere på denne måten, påvirker utøvernes mulighet til å bevege seg utenfor den kulturelle normen, og kan innebære personlig risiko ved å skille seg ut, typisk i form av sanksjoner fra omgivelsene. Denne overhengende sannsynligheten for å bli sett som annerledes eller avvikende, kan føre til at man tilpasser seg omgivelsene, og forsøker å leve i tråd med forventningene om hvordan man skal oppføre seg, samt hva man skal like eller tenne seksuelt på. Dette har ført til at BDSM-utøvere trekker seg sammen i en gruppe som etter hvert utvikler en egen subkultur som er positiv og oppbyggende for medlemmene. Å finne et fellesskap for egen annerledeshet, gir medlemmene i subkulturen mulighet til å oppleve tilhørighet og omgås likesinnede, noe man har opplevd utfordrende med utgangspunkt i majoritetens kulturelle normer.

4.1.2 Relasjonelle skript:

Det neste er det relasjonelle seksuelle skriptet, som skapes av egne forventninger og hvordan man deler sin seksualitet med andre. Det relasjonelle skriptet fungerer som et manus for hvordan man skal dele sin seksualitet med andre. Man kan ha forskjellige relasjonelle skript med ulike partnerne, det vil i praksis si at seksualiteten kan utøves forskjellig med ulike partnere. Det relasjonelle skriptet kan endres i samspill med en partner, enten over tid eller at man sammen snakker om endringer man vil ha. Enkelt forklart kan vi se på det relasjonelle skriptet som vanen vedrørende det seksuelle som dannes mellom partnere (Simon & Gagnon, 1986).

En BDSM-utøver som skal dele sin seksualitet med en annen utøver vil nok ofte ha helt klare forventninger om hvordan dette skal foregå. Dette vil være gjeldene både knyttet til lek og kjønnslig lek. Dette er for oss viktig å få frem da vi velger å tenke at selv om en kun driver med lek i form av impact play som ikke nødvendigvis er seksuelt, kan det være seksuelle undertoner i leken. Maktspillet som nevnt tidligere vil være en markant faktor i det relasjonelle skriptet knyttet til BDSM. Det legger også klare forventninger om at roller og rammer må avklares i samspill med partner(e).

4.1.3 Individuelle skript:

Sist, men kanskje viktigst, er det individuelle skriptet som skapes av egne preferanser, behov og hva en selv opplever. Dette innebærer den enkeltes tanker, følelser, fantasier, drømmer og begjær (Simon & Gagnon, 1986). Hva som defineres som seksuelt på individnivå vil være unikt for den enkelte. Dette trenger ikke å samsvare med hva som skjer på de andre nivåene. Fokuset her er individets sinn, følelser og egne erfaringer, enten det er bevisst eller ubevisst. Hovedfokuset for individet er hvordan man møter sine egne behov og egne opplevelser rundt disse behovene (Simon & Gagnon, 1986). Et eksempel fra et BDSM perspektiv kan være at man liker følelsen av lær eller lateks, mens dette ikke trenger å ha noen seksuell betydning for partneren. Fordelen for BDSM- utøvere kan være at miljøet skaper en arena hvor det er mulig å finne andre som deler ens individuelle skript. På den måten kan man også lettere finne noen å skape relasjonelle skript sammen med.

4.2 Tenningsmønstre

Elsa Almås og Esben Esther Pirelli Benestad er spesialister i klinisk sexologi og har i en årrekke drevet pionerarbeid innenfor det sexologiske fagfeltet i Norge. Almås og Benestad (2017) beskriver at menneskets seksualitet består av bevisste eller ubevisste tenningsmønstre som preger vår seksualitet, både alene og sammen med partner(e) (Almås & Benestad, 2017, s. 182-190). Vi vil berøre denne bevisstheten fordi den viser at de fleste av oss har tenningsmønstre som har betydning for vår utøvelse av seksualitet, enten vi er klar over det eller ikke. Tenningsmønstre har sitt opphav i hva som gir seksuell lyst og tenning, rett og slett hva som pirrer eller tenner den enkelte (Almås & Benestad, 2017, s. 182-190). For mange er pupper, rumpe eller nakenhet en del av tenningsmønsteret. For andre er i tillegg strømpebukser eller urin en viktig del av det, noe som er mindre utbredt (Almås, 2004, s. 71 - 74). Mennesket har mangfoldige muligheter for seksuell opphisselse og kan strekke seg langt utover det å for eksempel se en naken kropp, bli berørt eller å kysse. Tenningsmønstrene begrenser seg altså ikke til det normative og det er tilnærmet umulig å lage en uttømmende liste over alt mennesket har mulighet til å tenne på (Almås & Benestad, 2017, s. 182-197). Dette kan være med på å skape en forståelsesramme for at BDSM-utøvelse er noe mennesker kan bli seksuelt opphisset av, og som kan oppleves berikende og spennende i seksuallivet. Det kan også gi en forståelse av hvorfor det er viktig for mange å føle tilhørighet og være en del av et BDSM-miljø.

Tenningsmønstre vil ofte oppstå med bakgrunn i positive seksuelle opplevelser. Dette kan skje fra ung alder, og vi trenger ikke være bevisst på bakgrunnen for våre tenningsmønstre. Det vil si at det kreves en ytre stimulus eller stimulus situasjonen som fører til at kroppen får en seksuell reaksjon. De positive seksuelle opplevelsene som fører til tenningsmønstre, vil senere i livet kunne føre til at man får ulike seksuelle preferanser (Almås & Benestad, 2017, s. 182-190). Mange innen BDSM-miljøet vil nok kunne kjenne seg igjen i det å ha fått ulike preferanser, samtidig som de i miljøet vil finne likesinnede som deler disse tenningsmønstrene. Eksempler på tenningsmønstre i en BDSM-setting kan være sadisme eller masochisme, altså å nyte å gi eller å motta smerte.

For et menneske som eier sine tenningsmønstre, og ser på dette som et positivt tilskudd i egen seksualitet, kan det være en berikelse hva angår å oppnå seksuell tenning. En kan da oppleve at det er en ressurs i eget liv fremfor at det blir noe man skammer seg over. Denne åpenheten i møte med egen seksualitet vil kunne være positiv og vil kunne bidra til at man utvikler egne preferanser videre (Almås, 2004, s. 73).

Ut fra et individ sine erfaringer vil også de fleste av oss utvikle preferanser for hvilke personlighetsegenskaper, utseende og settinger en opplever seksuell tenning i. Disse erfaringene vil for mange være en styrke i møte med egen seksualitet, slik at en selv er bevisst på hvordan man får startet den seksuelle responsyklusen lettere (Graugaard et al., 2019, s. 84). For å oppnå den seksuelle respons vil mange være meget bevisste på egne tenningsmønstre, slik at man kan iscenesette scenarioer som gir mest mulig seksuell respons. I BDSM-miljøet vil slike iscenesettinger oftere være en del av ritualene som gjennomføres i forbindelse med lek. En forbereder leken og legger til rette for leken. Dette kan være i leken mellom en sadist og masochist, der en legger frem «verktøyene» man er blitt enig om å bruke for å bygge opp spenningen for begge parter. Her blir også iscenesettingen en del av den seksuelle tenningen, samtidig som tydeliggjør forskjellen mellom de ulike rollene (Almås, 2004, s. 76).

Noen av oss vil utvikle tenningsmønstre over tid som blir meget spesialisert og som krever tilstedeværelse av enkelte objekter for å kunne få en seksuell respons. Denne spesialiseringen vil være bakgrunnen for at noe av oss utvikler fetisjistiske tenningsmønstre (Almås & Benestad, 2017, s. 182-191).

Innad i BDSM-miljøet vil fetisj være et normalt begrep, noe som gjenspeiler åpenheten og aksepten i miljøet. For mange vil seksuelle tenningsmønstre være noe man ikke vil dele med andre, da man tenker dette er noe som er så annerledes at det ikke er ansett som normalt. Her vil BDSM-miljøet kunne være en god arena for mange, der en kan bli møtt med aksept for at man har tenningsmønstre eller fetisjer som faller litt utenfor normalen.

5.0 Metode

Det er vanlig å dele vitenskapsmetode inn i to deler; kvalitativ og kvantitativ metode. I denne oppgaven har vi brukt kvalitativ metode da vi har som mål å belyse enkeltmenneskers erfaringer og opplevelser av tematikken. Fokuset ligger på noen få informanter og deres beskrivelser av fenomenet som undersøkes. Dette skiller seg fra kvantitativ metode hvor det er flere informanter og resultatene ofte presenteres som tallmateriale, ikke informantenes opplevelser (Frankfort-Nachmias et al., 2015, s. 242).

5.1 Kvalitativ tilnærming

Det finnes mange ulike metoder for kvalitativ datainnsamling. Studiens hensikt og problemstilling gjorde det formålstjenlig for oss å velge intervju som metode. Dette da vi ønsket å belyse informantens synspunkt og erfaring med et gitt fenomen. Valget falt på individuelle semistrukturerte intervju. Det gav oss mulighet til å tilpasse både spørsmålene som stilles og rekkefølgen på dem, slik at de passet med informantenes beskrivelse av temaet. På den måten kan denne formen for intervju sees på som en dynamisk samtale mellom forsker og informant (Flick, 2018, s. 207-209).

Det finnes mange ulike metoder for kvalitativ datainnsamling, eksempelvis observasjon og etnografiske studier, fokusgrupper og intervju (Flick, 2018, s. 325-329, 336-340, 254-256, 220-228). På bakgrunn av oppgavens hensikt og problemstilling var det formålstjenlig for oss å velge intervju, da vi ønsket informantenes synspunkt og erfaring med et fenomen. Vi benyttet oss av individuelle semistrukturerte intervju. Det gav oss mulighet til å tilpasse både spørsmålene som stilles og rekkefølgen på dem, slik at de passet med informantenes beskrivelse av temaet. På den måten kan denne formen for intervju sees på som en dynamisk samtale mellom forsker og informant (Flick, 2018, s. 207).

Intervjuguiden vår fungerte som et rammeverk. Vi tok for oss de ulike temaene vi ønsket å utforske, samtidig som informantene kunne tømme seg for flest mulig erfaringer og opplevelser uten å bli avbrutt. Sammenlignet med strukturerte intervju som følger en konkret plan for hvilke spørsmål som stilles, gav semistrukturerte intervjuer oss større frihet og mulighet til å kunne utforske temaer som dukket opp i intervjuene og som vi anså hensiktsmessige å utforske videre. Disse perspektivene eller fokusområdene kunne så tas med videre i intervju med neste informant (Flick, 2018, s. 226-229).

Med opplevelser og erfaringer som utgangspunkt var det naturlig for oss å bruke fenomenologien som vitenskapsteoretisk inspirasjon i masteroppgaven. Fenomenologien er en deskriptiv vitenskapsteori da den søker å beskrive enkeltmenneskets opplevelser (Jakobsen, 2021, s. 109-121). Dette gjenspeiler fenomenologiens ontologi der utgangspunktet er at virkeligheten fortolkes gjennom individet som opplever den. Vi må derfor forstå verden fra denne personens forståelse og betydningssammenheng. Fenomenologiens epistemologi gjenspeiles da som kunnskap som må forstås som noe relasjonelt, og som må sees i sammenheng med konteksten (Thornquist, 2018, s. 22-23). Kunnskapen man får ved å ta dette perspektivet vil alltid være avhengig av hvem man snakker med, og kan være med på å gi andre en unik forståelse rundt det man søker kunnskap om. For å få denne kunnskapen er man på jakt etter informantenes tykke og rike beskrivelser (Jakobsen, 2021, s. 109-121).

5.2 Kontekst

Prosjektet er plassert i Norge og tar med dette utgangspunkt i kulturelle rammer og normer som er vanlige for den norske befolkningen hva angår temaet seksualitet. Seksualitet har i norsk historie vært tabuisert og lite pratet om både i det offentlige og private rom. Særlig de siste 50 årene har det vokst frem motsatser til dette og det har skjedd en radikal endring i forventninger og holdninger til seksualitet her til lands (Jordåen & Berge, u.å.). Homofili betraktes ikke lenger som perverst, kjønn betraktes i større grad som dynamisk og i 2010 fjernet Helsedirektoratet i Norge BDSM fra diagnosemanualen ICD-10 – hele 8 år før WHO gjorde det samme i 2018 (Sex og Samfunn, 2023). I mediebildet sees stadig oftere tv-programmer, podcaster og instagramposter som tematiserer seksualitet. Samtidig har det sexologiske fagmiljøet vokst seg større og det tas til orde for blant annet bedre seksualitetsundervisning i skolen, mer forskning på kvinnehelse, selvbestemt abort og samtykke lov.

Til tross for at BDSM er friskmeldt fra diagnosesystemet, har sykelligjøringen preget utøverne og hvordan miljøene rundt BDSM har blitt formet, og fortsetter å gjøre det den dag i dag. Allikevel har det vokst frem BDSM-foreninger i klubber i små og store byer her til lands. Foreningene tilbyr diskresjon og anonymitet til sine medlemmer, angivelig for å håndtere utfordringen med at ikke normativ seksualitet blir stemplet som rart og annerledes. Diskresjon er en ufravikelig regel i miljøene, og man risikerer å bli kastet ut dersom man «outer» et annet medlem (The black rose, 2022). Mange bruker plattformen fetlife.com for å etablere og holde

kontakt med andre likesinnede, samt dele informasjon om arrangementer i det lokale BDSM-miljøet. Mange er forsiktige med å opplyse om sitt virkelige navn, og flere av medlemmene kjenner hverandre kun som brukernavnet på fetlife når de møtes, og presenterer seg selv med dette når de hilser på nye i miljøet (personlig kommunikasjon). Slik kan de være en del av miljøet, og samtidig holde seg anonyme og ha interessen atskilt fra blant annet familie- og yrkesliv. Dette ansees for mange avgjørende, da personer som har gått ut med sin tilhørighet til BDSM-miljøet, har opplevd sanksjoner og ulike former for konsekvenser fra både familie, venner og kollegaer (Nichols, 2006). Det fortelles blant annet om tilfeller hvor det er sendt bekymringsmelding til barnevernet, og ansatte som har mistet jobben på bakgrunn av interessen for BDSM (Nichols, 2006). Selv om BDSM er friskmeldt, råder likevel konsekvensene av sykeliggjøring, og redselen for å bli avslørt som BDSM-utøver, er for mange nok til at de ikke tør å utforske denne delen av seg selv (Nichols, 2006).

I denne fremstillingen har vi tatt utgangspunkt i det norske BDSM miljøet, det vil si BDSM-foreninger og -klubber som finnes i Norge. Disse kan være offentlige klubber som alle kan bli medlem av, eller private klubber som kan ha egne krav for medlemskap. Ved å oppsøke foreninger og klubber håpet vi å få innpass som forskere i miljøet, slik at vi kunne få et utvalg informanter som var relevante med tanke på vår problemstilling.

Felles for de fleste klubber og foreninger er at de ofte har en tilhørighet til SMiL Norge. SMiL Norge er en selvstendig, partipolitisk uavhengig og landsdekkende forening for BDSM og kink utøvere i Norge. Foreningen jobber i stor grad med å endre fordommer, stigmatisering og diskriminering knyttet til BDSM og fetisjer i Norge (SMiL Norge, 2023). Alle våre informanter er hentet fra et organisert miljø her til lands. Bakgrunnen er at vi ønsker å se om det finnes noen fellestrekk innad i miljøet vedrørende elementene vi skal undersøke.

5.3 Valg av informanter

BDSM-miljøet er relativt lite sett i forhold til befolkningstall, og mange av medlemmene er nøye med å holde sin aktivitet i miljøet skjult (Nichols, 2006; Simula, 2019). Krav om diskresjon og anonymitet fremkommer også i vedtektene og reglementet til foreningene (Are S'ia, 2020; Oslo BDSM, 2022.). Anonymitet for informantene og diskresjon var derfor viktig for oss både av forskningsetiske årsaker, men også for å få innpass i miljøet i seg selv. Vi var forberedt på å måtte ha kontakt med BDSM-foreninger i flere runder for å rekruttere nok informanter. Målet var at informantene i størst mulig grad skulle være representative for

miljøet. Vi ønsket derfor spredning av flere kjennetegn; kjønn og rollen(e) informantene identifiserte seg med i miljøet, erfaring i BDSM miljøet og alder.

Ett av inklusjonskriteriene var at deltakerne måtte være minimum 18 år, noe som korresponderer med foreningens aldersgrense for å kunne bli medlem (Oslo BDSM, 2022). Vi satt ingen øvre aldersgrense, men deltakerne måtte være medlem av en BDSM forening. Vi så det som hensiktsmessig å få informanter som hadde ulik grad av erfaring innen BDSM. Med bakgrunn i at hvordan man utøver sin BDSM-praksis vil tenkes å ha innvirkning for hvordan man kommuniserer med partner(e) og hva man vektlegger som viktig, tilstrebet vi å ha deltakere som praktiserte BDSM på ulike måter – da først og fremst med tanke på roller i lek og maktforskyvning. Vi anerkjenner også at ulik grad av erfaring og fartstid som BDSM-utøver kan spille inn på opplevelsen av og fokuset i utøvelsen. Vi ønsket derfor både informanter som var relativt ferske i miljøet, og deltakere som har drevet med BDSM gjennom flere år. På den måten kan vi få et innblikk i om fartstid er en variabel i resultatene.

Av personvern hensyn vil det ikke fremkomme hvor i landet våre informanter er lokalisert. Gjennom det som ble vår gatekeeper i miljøet, fikk vi mulighet til å formidle informasjon om prosjektet på et event i foreningen. En forkortet utgave av informasjonsskrivet ble hengt opp i lokalet. I tillegg kunne medlemmer ta med seg en utskrift av informasjonen da denne ble gjort tilgjengelig i fellesarealet. Her fremkom det kort informasjon om prosjektet og kontaktinformasjon til forskerne. På presentasjonsrunden kommuniserte vi tydelig at vi ikke ville akseptere deltakere direkte denne kvelden, men oppfordret interessenter til å kontakte oss i ettertid. Dette for å ivareta interessentenes anonymitet, samt vår mulighet til å se på sammensetningen av interessenter og gjøre hensiktsmessige utvelgelses dersom vi skulle få mange henvendelser. Videre var tanken at denne måten å rekruttere på, i større grad kunne fange opp informanter som ikke var så utadvendte og oppsøkende mens vi var på besøk i foreningen. På den måten kunne vi også legge til rette for å innhente informanter med ulik personlighet.

Personer som var interessert tok direkte kontakt med oss på mailadressen opplyst på informasjonsskrivet. Det var 6 informanter som tok kontakt før julen 2022. Her fremkom informasjon om alder, kjønn og rolle i miljøet som vi hadde etterspurt i informasjonsskrivet. Alle 6 møtte inklusjonskriteriene for prosjektet og ble inkludert i studien. Kjønnfordelingen

var 4 kvinner og 2 menn, hvorav alle identifiserte seg som ciskjønn²³ (Graugaard et al., 2019, s. 262). På bakgrunn av informasjonen fra informantene, kunne vi allerede før intervjuene se at flere av dem følte seg hjemme i flere roller. Ingen av mennene kjente seg igjen i rollen submissive eller masochist.

Da vi ønsket et bredere utvalg, spesielt med tanke på kjønn og rollebeskrivelse, benyttet vi oss av snøballmetoden for å rekruttere flere deltakere. Vi tok kontakt med de 6 informantene vi hadde gjennomført intervju med. Her informerte vi om hvor langt vi var kommet i prosessen og spurte om hjelp til videre rekruttering. Her presiserte vi at det var særlig ønskelig for oss å intervjuer menn som setter pris på å bli dominert og/eller ta imot smerte, men at alle, uavhengig av kjønn og rolle(r), var velkommen til å ta kontakt. Ved bruk av snøballmetoden, fikk vi én ekstra informant som meldte interesse for å delta i prosjektet. Også denne informanten møtte inklusjonskriteriene og ble en del av det endelige datamaterialet.

Vi endte med totalt 4 kvinnelige og 3 mannlige informanter hvorav alle er mellom 20- 49 år. Hvor lenge informantene hadde vært aktive i miljøet varierte fra 0 til 15 år. Alle informantene beskriver å inneha flere enn én rolle i miljøet, eksempelvis submissive og ropebunny, hedonist og kinkster. Mer inngående presentasjon av informantene gis i Tabell 1 i resultatkapittelet.

5.4 Datainnsamling

Informantene fikk tilsendt informasjonsskriv (vedlegg 1) og samtykkeskjema (vedlegg 2) i forkant av intervjuet. Her fikk de skriftlig informasjon om prosessen rundt opptak, oppbevaring og sletting av lydfiler, transkribering, anonymisering, personvern og at deltakelse er basert på frivillighet samt at de når som helst har muligheten til å trekke seg fra prosjektet. Tid og sted for intervju ble avtalt direkte med informantene. Før intervjuet startet ble informasjonsskrivet gjennomgått og signert, og de fikk mulighet til å stille spørsmål før intervjuet startet. Ingen av informantene hadde noen spørsmål utover informasjonen som ble gitt. Signerte informasjonsskriv oppbevares bak to lås hos ansvarlig institusjon for prosjektet.

I forkant av intervjuprosessen hadde vi planer om å gjennomføre intervjuene ved lokalene til BDSM-foreningene. Dette av praktiske årsaker med hensyn til lokale, men også for å på en god måte ivareta informantenes personvern. På bakgrunn av at mange BDSM-utøvere ikke

---

²³ En person der opplevd kjønn samsvarer med kjønn man ble register med ved fødsel.

ønsker å dele sin interesse for BDSM med andre, kunne lokalene til foreningene være en god arena. Samtidig vil mennesker generelt føle seg komfortable i omgivelser de kjenner godt. I kontakt med informantene viste det seg at de ikke brydde seg i særlig grad om hvor intervjuene ble gjennomført. Noen intervjuer ble derfor gjennomført hjemme hos informantene selv, andre i offentlige lokaler etter avtale med informantene.

Vi fordelte roller før intervjuene startet, hvorav én hadde hovedansvar som intervjuer, mens den andre ansvar for å notere og stille oppfølgingsspørsmål. Dette ble avklart med informanten i forkant, da vi så det hensiktsmessig at begge kunne stille spørsmål underveis. For enkelthets skyld har vi valgt å skille de to rollene ved bruk av begrepene *aktiv* og *passiv*. Vi vil presisere at dette skillet sikter til hvem som ledet informanten gjennom intervjuguide og at den passive parten i realiteten ikke hadde en passiv rolle overhodet, da den var avgjørende for å fange opp nyanser og behovet for oppklaring underveis. Tanken var at vi kunne oppleve ulike meningsinnhold i informantens beskrivelser eller bli opptatt av forskjellige deler av informantens historie. Ved en slik fordeling, kunne den av oss med den passive rollen fange opp andre ting enn den aktive parten. I etterkant av intervjuene så vi at denne fordelingen var nyttig, da det gjentatte ganger viste seg at den passive parten hadde plukket opp nyanser som den aktive parten ikke hadde lagt merke til.

Under intervjuene brukte vi en semistrukturert intervjuguide (vedlegg 3). Målet var å skape en setting der informanten kunne fortelle fritt om sine opplevelser og erfaringer om de ulike temaene intervjuguiden berørte. I hvor stor grad vi stilte spørsmål, varierte avhengig av informantens fortellerstil og temaer som ble berørt. Under alle intervjuene var det likevel naturlig å stille oppfølgingsspørsmål, både for å få et dypere innblikk av informantens opplevelser og for å sikre en felles forståelsesramme av innholdet. Ved enkelte anledninger måtte også vi be informantene forklare begreper til oss, enten under intervjuene eller at vi ba om forklaring av begrep i ettertid. Totalt sett opplevde vi det nyttig å ha en semistrukturert intervjuguide, da det skapte en naturlig setting hvor vi kunne følge informantens tankerekker omkring forskningsspørsmålet, uten å avbryte underveis og flytte informantens fokus. Dette gjorde at vi også kunne tillate oss å hoppe over enkelte spørsmål som informanten allerede hadde berørt, for å unngå gjentakelse. På den måten gav vi informantene større spillerom til å svare ut forskningsspørsmålet.

Intervjuguiden ble også benyttet til å ta notater hver for oss underveis. Dette kunne være spørsmål eller temaer vi ville ta med oss videre i senere intervju. Slik kunne vi i etterkant vurdere om det var nyttige betraktninger å ta med videre til de neste intervjuene. Dette er også noe av årsaken til at vi valgte semistrukturert intervjuguide som metode for datainnsamling da det gir mulighet til å gjøre justeringer ved behov. Når intervjuene var ferdig transkribert, hadde vi vårt datamateriale slik at vi kunne starte prosessen med vår refleksive tematiske analyse (Braun & Clarke, 2022, s. 4).

Det ble benyttet lydopptaker under alle intervjuene, jamfør Norsk senter for forskningsdata (nå Sikt) sine retningslinjer. Vi tilstrebet å gjennomføre intervjuer med 45 til 60 minutters varighet, men var åpne for om informantene brukte noe kortere eller lenger tid enn det som var satt av. Denne fleksibiliteten opplevdes hensiktsmessig for at informantene ikke skulle kjenne på en forventning om å utdype mer hvis de ikke hadde noe mer å komme med. Samtidig var det viktig at de fikk mulighet til å snakke seg ferdig rundt problemstillingen. På den måten holdt vi oss tro mot den fenomenologiske tankegangen om å fange opp mest mulig av dybden av informantenes erfaringer. Varigheten av alle intervjuene endte på mellom 50 til 75 minutter, hvorav 5 av 7 intervju hadde en varighet på tilnærmet en time.

Opptakene ble transkribert ad verbatim i etterkant, men på en slik måte at alle direkte eller indirekte personidentifiserbare opplysninger ble slettet eller skrevet om. Fyllord uten meningsinnhold slik som «mmm», «eeh» og lignende, ble i hovedsak ikke skrevet inn i det transkriberte materialet. I tilfeller hvor fyllord var en tydelig del av informantens tankeprosess, ble de likevel inkludert. Pauser indikeres med «...» i det transkriberte materialet. Transkriberingen fant sted så raskt som mulig etter intervjuene, slik at vi hadde intervjuet og settingen ferskt i minne. Etter transkriberingen ble lydopptakene slettet, og prosessen med å analysere datamaterialet vårt kunne starte (Braun & Clarke, 2022, s. 4).

5.5 Dataanalyse

For å gi mening til svarene vi har fått fra informantene og få satt dem i system, måtte vi analysere dem. utfordringen var å hente ut informasjonen fra datasettet og gi mening til innholdet. For å gjøre dette på en hensiktsmessig måte i vår kvalitative studie, valgte vi å benytte tematiske analyse. Det finnes flere typer tematisk analyse, men fellesnevneren for dem alle er å forstå mønstre man finner gjennom å analysere data i ulike koder. Vi landet på å

bruke Braun og Clarke sin refleksive tematiske analyse. Dette er en metode hvor man gjennom en systematisk prosess utvikler, analyserer og tolker funnene i et kvalitativt datasett. Ved gjennomgang av datasettet koder man dataene og utvikler temaer som går igjen i datasettet (Braun & Clarke, 2022, s. 119-122).

Fordi den tematiske analysen er gjennomgående kritisk til hvordan forskningen drives, var vi bevisste på at prosessen av analysen kunne påvirke resultatene (Braun & Clarke, 2022, s. 119-122). Dette var for oss et viktig argument i utvelgelse av analysemetode, fordi vi ønsket å være så transparente som mulig i forskningsprosessen, samtidig som vi var opptatt av å formidle resultatene fra studien så nøyaktig som mulig.

Fasene i reflektiv tematisk analyse skal ikke brukes som selve metoden. Analysemetoden er et verktøy i prosessen for å nå målet om ny kunnskap eller teori. Forskning vil aldri være statisk eller rent objektiv, da man som forsker alltid vil være preget av egen forforståelse, innsikt og kunnskap i møte med analysen. Samtidig skal man i størst mulig grad legge bort dette når man analyserer datamaterialet (Braun & Clarke, 2022, s. 34-36). Braun og Clark (2022) omtaler reflektiv tematisk analyse som et kart og kompass for å komme i mål, men poengterer at man selv bestemmer hvilken vei man holder kartet (Braun & Clarke, 2022, s. 11). Med det forstår vi at selv om forholdene ligger til rette, er det ikke sikker at resultatene blir optimale, fordi ukjente variabler kan spille en avgjørende rolle i prosessen og dermed påvirke resultatene. Rent forskningsmessig har man verktøy, heuristikk, praktiske rammer og prosesser for å kunne gjøre det mulig for oss som forskere å gjennomføre et dypt, rikt og robust møte med datasettet vårt. Slik kan man få frem det fenomenologiske perspektivet i vår forskning (Jakobsen, 2021, s. 109-121).

5.5.1 Gjøre seg kjent med datasettet

Her var målet å gå gjennom alt av data på en slik måte at vi ble fortrolige med innholdet i datasettet gjennom fordypning. Dette gjorde vi i praksis ved å transkribere lydopptakene og å lese gjennom de transkriberte intervjuene flere ganger. Selve transkriberingen ble fordelt mellom oss, men vi brukte god tid på å gjennomgå tekstmaterialet for alle intervjuene, ikke bare de vi selv hadde transkribert (Braun & Clarke, 2022, s. 35).

5.5.2 Koding

For å få frem koder av datasettet måtte vi gå systematisk gjennom tekstmaterialet. Det finnes mange måter å gjøre dette på, det være seg manuelt i papirformat, elektronisk eller via egne dataprogram. Uavhengig av hvordan den gjennomføres, er hensikten med kodingen å kunne identifisere segmenter av datasettet som kan være interessante, relevante eller meningsfulle for forskningsspørsmålet (Braun & Clarke, 2022, s. 35). Samtidig er det et viktig poeng at vi ikke bare reduserer datasettet til mindre segmenter, men at det også får frem vårt perspektiv på materialet med bakgrunn i våre forskningsspørsmål. Ved å redusere mengden data gjennom koding, skaper vi også en analytisk vinkling av våre funn (Braun & Clarke, 2022, s. 52).

Vi valgte å kode intervjuene hver for oss, uavhengig av hverandre. Dette da vi anså det fordelaktig å ha mulighet til å fange opp ulike segmenter fra datamaterialet. At datamaterialet er kodet av begge to på denne måten, øker relevansen av de ulike kodene som fremkommer og kan legge et godt grunnlag for den videre forskningsprosessen. Samtidig så vi det praktisk å gjennomgå materialet på egenhånd, uten å måtte møtes fysisk. Med to forskere var det også en mulighet at vi kom til å ha ulike ønsker for fremgangsmåten for kodingen. Det viste seg at vi begge fant det best å gjennomgå datamaterialet i papirformat. Dette skyldes at vi opplevde det enklere å lese tekst ved å ha det fysisk foran oss, samtidig som vi kunne notere direkte på det transkriberte intervjuet underveis (Braun & Clarke, 2022).

Da vi hadde funnet alle segmentene i vårt datasett, ble målet å systematisere disse segmentene i lignende koder. Her var fokuset spesifikt, da vi jobbet mot å kunne kode meninger eller konsepter som kommer frem gjennom datasettet. Vi var bevisste på at vi kunne finne koder på ulike nivåer. Det kunne være koder som omhandler det mer semantiske vi fant eller det mer latente i datasettet. Selv om vi hadde gjennomgått intervjuene hver for oss, var det tydelig at vi hadde fanget opp ganske like segmenter fra materialet, og så raskt et mønster i koder som gikk igjen (Braun & Clarke, 2022, s. 58).

En vanlig utfordring ved koding, som vi også støtte på, er at det er kort vei fra å fokusere på koder i teksten til å utarbeide tema. Dette var noe vi var bevisste på og strebet for å unngå. Særlig ved gjennomgang og fellesarbeid med kodene opplevde vi en fordel på dette området ved å være to forskere, da vi aktivt kunne minne hverandre på prosessen.

5.5.3 Tema

5.5.3.1 Frembringe tema

I etterkant av kodingsprosessen skal de samles i felles betegnelser, altså temaer. Helst skal kodingene sammenfalle med forskningsspørsmålene vi ønsker å få besvart. Temaene vi samler kodene inn under, er definert av oss med grunnlag i vår forforståelse, kunnskap, innsikt og vårt datamateriale. I motsetning til kodene som omhandler spesifikke meninger eller konsepter, skal tema beskrive et bredere perspektiv som kan inneholde flere ulike eller motstridende koder. Til slutt er målet å sitte igjen med tema som vi føler samler vårt datasett, våre koder og samtidig besvarer våre forskningsspørsmål (Braun & Clarke, 2022, s. 76-92).

5.5.3.2 Utvikle og gjennomgå tema

Arbeid med temaer er en dynamisk prosess, hvor vi fortsetter å utvikle og gjennomgå temaene. Målet er at temaene stemmer overens med de kodede delene og datasettet som helhet. Vi hadde flere runder hvor vi måtte gå tilbake til foregående steg i prosessen, og endre eller fjerne tema underveis. Denne tidvis frustrerende prosessen, er en viktig del av den tematiske analysen, da temaene stadig spisses til å komplimentere forskningsspørsmålet. Vi måtte derfor godta og omfavne endringene underveis (Braun & Clarke, 2022, s. 76-92).

I det videre arbeidet kom vi frem til følgende fem temaer; sosial kontroll, språk, egne følelser og reaksjoner til seg selv og egen kropp, kunnskap og kompetanse, hvordan håndtere når ting går galt. Temaene var ment å si noe om forutsetningene for at BDSM-utøvere forholder seg til kommunikasjon, samtykke og grenser på den måten de gjør, noe som jo er det vi ønsker å finne svar på.

5.5.3.3 Definere og navngi tema

Ut ifra det vi hadde sett gjennom kodingsprosessen, viste temaene seg å passe godt for å gi svar på problemstillingen, da informantens erfaringer lot seg plassere i overnevnte tema. Likevel klarte vi å spisse og definere dem ytterligere, slik at vi i det endelige endte opp med tre definerte temaer:

- *Egne ønsker og behov*
- *Kommunikasjon*
- *Miljø og sosiale normer*

Vi vil gjøre oppmerksom på at noen av kodene våre passet inn i flere av temaene. For å ikke gjøre det for omfattende, valgte vi å bruke koden kun én gang, selv om de passet inn under flere. Vi har da tatt utgangspunkt i det temaet vi mener passer best. Et konkret eksempel for vår del var at koden «respekt» passet inn i samtlige tema, men vi valgte å plassere den under temaet kommunikasjon.

5.5.4 Skriftliggjøring av funn.

Dette er en essensiell del av refleksiv tematisk analyse, og vil ofte starte allerede i fase 3 (Braun & Clarke, 2022, s. 35-36). Målet her er å kunne sammenfatte analysen som helhet, der vi fremstiller hvordan datasettet svarer på våre forskningsspørsmål. I analysen bør det være en grundig teoretisk bakgrunn, slik at den valgte teorien kommer tydelig frem og viser hvordan den har påvirket vår analyse av datasettet. I bakhodet bør ha med oss at vi skal fortelle en historie, der vi gjennom våre funn og argumenter skal engasjere leseren ved å vise hvordan våre funn er gyldige (Braun & Clarke, 2022, s. 35-36).

Vi vil i vår analyse tilstrebe å belyse våre funn opp mot teorien om seksuelle skript (Gagnon & Simon, 1973/2017). Dette for å vise hvordan de ulike nivåene i skriptene kan påvirke temaene vi har funnet i vår forskningen. Vi vil også å vise hvordan teorien rundt tenningsmønstre kan påvirke våre temaer, samtidig anerkjenne at disse to teoriene kan sees i en sammenheng for å hjelpe oss til å besvare problemstillingen.

5.5.5 Konklusjon

Når en går gjennom stadiene i refleksiv tematisk analyse, er det lett å skjønne at mange tenker at dette er metoden og ikke bare rammeverket. Som forskere blir det viktig å huske på at refleksiv tematisk analyse er en dynamisk prosess. Man har hele tiden mulighet til å gå tilbake til et annet trinn fordi man ser det hensiktsmessig med bakgrunn i datasettet og informasjonen man henter ut. Med denne dynamiske tilnærmingen anerkjenner man at perspektivene kan endre seg gjennom reisen det er å foreta en refleksiv tematisk analyse. På den måten kan man besvare forskningsspørsmålene på en best mulig måte (Braun & Clarke, 2022, s. 35-36).

5.6 Forforståelse

Vår forforståelse henger blant annet sammen med vår videreutdanning i sexologi ved UiA. Gjennom utdannelsen fikk vi et langt bredere vokabular, samt større forståelse og anerkjennelse av seksualitet av både normativ og normbrytende karakter, enn hva vi hadde forut for utdannelsen. Vi ble begge introdusert til BDSM-miljøet gjennom studiet og ble umiddelbart grepet av interesse og fascinasjon for miljøet.

Etter møtet med BDSM-miljøet satt vi igjen med opplevelsen av at miljøet representerer et trygt og godt sted for medlemmene for å utforske egen seksualitet og grenser. Vi opplevde også at måten BDSM ofte fremstilles på i media som voldelig, lugubert og skittent, ikke samsvarte med realiteten vi møtte i foreningen. Vi ble derimot vitne til tydelig og åpen kommunikasjon mellom partene, og at de involverte kjente hverandres grenser og forventninger. Lokalene opplevdes rene og hygieniske, og det var en forventning om å ivareta sin seksuelle helse gjennom regelmessig sjekk av seksuelt overførbare infeksjoner, samt bruk av beskyttelse. Vi hadde fra tidligere ikke erfaring med at samtykke til samspill ble så tydelig og eksplisitt kommunisert. Dette kjentes banebrytende og transformerende i ordenes mest positive forstand.

Vi er bevisste på at resultatene som fremkommer kan avvike fra vår forforståelse. Vi vil derfor poengtere at det er informantenes opplevelser som legges til grunn i forskningsmaterialet og at vi er opptatt av å belyse informantenes erfaringer rundt problemstillingen, ikke støtte opp om egne forventninger. At vi har et avklart forhold til forforståelsen er en viktig og nyttig del av forskningsprosessen, da vi gjennom å være bevisste på dette kan legge til rette for at resultatene i minst mulig grad påvirkes av vår kjennskap til forskningstemaet. Dette støttes også av litteratur på området, hvor det poengteres at kjennskap til informantene, erfaring med tematikken eller antakelser, påvirker hva man legger vekt på i resultatet (O'Brien et al., 2014).

5.7 Forskningsetiske forhold

Medlemmer i BDSM og kink-miljøet rapporterer selv en opplevelse av å være stigmatisert i samfunnet. De fleste holder BDSM-relaterte aktiviteter skjult, ofte fordi de frykter negative konsekvenser fra bekjente eller fra omgivelsene. Et eksempel vi har hørt hos flere er at åpenhet om utøvelse av BDSM har endt med avskjedigelse da arbeidsgiver eller kollegaer oppfatter det som problematisk. Slik vi forstår det, går utfordringen på at omverden ikke

klarer å skille mellom individets utøvelse av egen seksualitet og personens evne til å utføre arbeidet sitt på en god måte; for eksempel en som innehar rollen som sadist i BDSM-miljøet og jobber i et omsorgsyrke. Det er et viktig forskningsetisk prinsipp å ivareta anonymiteten til informantene. Samtidig kjente vi på et ekstra ansvar på dette området ettersom vi forholdt oss til en stigmatisert gruppe. Vi har følgelig vært særlig bevisste på å behandle informantene og informasjonen de har gitt oss med respekt.

Seksualitet og utøvelse av denne er for de fleste noe svært personlig som ikke deles med alle. Vi var derfor innforstått med at enkelte kunne være nølende til å delta i forskningsprosjektet. For å gjøre det så trygt som mulig for informantene å delta, la vi til rette for at informantene selv kunne bestemme lokasjon for intervjuet.

I forkant av at intervjuet starter, gikk vi gjennom informasjonsskrivet med informanten. Dette for å være sikker på at informanten har gjennomgått alle deler av skrivet de har blitt sendt på forhånd, samt legge til rette for eventuelle spørsmål informantene kunne ha før vi startet. I gjennomgangen presiserte vi at deltakelse var frivillig og at det var mulig å trekke seg (Flick, 2018, s. 137).

Selv om vi forsøkte så godt vi kunne å legge til rette for en god opplevelse for informantene, kunne det oppstå følelsesmessige eller kroppslige reaksjoner hos dem både underveis og etter intervjuet. I informasjonsskrivet er det beskrevet at det var mulig for informanten å utsette eller avbryte intervjuet dersom de opplevde ubehag (Flick, 2018, s. 139-140). Dette minnet vi også om før intervjuet starter. Informanten ble oppfordret til å ta kontakt med sin fastlege dersom det skulle oppstå reaksjoner i ettertid. Det ble også gitt anledning til en gratis konsultasjon med psykolog. Det oppstod ingen umiddelbare behov for å endre eller tilrettelegge intervjusituasjonen.

For mange er BDSM og seksualitet sterkt forbundet. Selv om forskningsprosjektet ikke direkte omhandler seksualitet, forekom det at informantene delte av sine seksuelle erfaringer. Prosjektet har ikke hatt som mål å finne ut eller forstå informantens utførelse av seksualitet, men det kunne likevel være relevant at informantene delte noe informasjon på dette området, for å belyse tematikken i forskningsprosjektet og gi mening til innholdet som beskrives. Samtidig var vi bevisste på å finne en balanse for hvor mye informantene trengte å utlevere for å kunne svare på vår problemstilling.

Vi har vært bevisste på at forskningsdataene skal formidles på en så korrekt måte som mulig, men at anonymiteten til den enkelte skal ivaretas (Flick, 2018, s. 139-145). I tilfeller hvor vi eller informanten opplevde risiko for at informanten kunne bli gjenkjent i miljøet eller i samfunnet ellers, kan det være gjort små justeringer i gjengivelsen av datamaterialet. De eventuelle endringene vil ikke ha noe å si for forskningsresultatene eller fremstillingen av disse, men er foretatt for å ivareta informantens rett til å forbli anonyme. For å skape bedre flyt i sitatene, er enkelte ord og setninger uten relevant meningsinnhold utelatt. Sitater hvor deler av teksten er fjernet indikert med (...).

Gjennom utdanningen har vi tilegnet oss kunnskap om BDSM-miljøet og ikke-normativ seksualitet. I løpet av studiene dannet vi oss et inntrykk av at BDSM-utøvere er gode til å kommunisere omkring grenser og samtykke til seksuelle aktiviteter. Samtidig er det ikke sikkert at dette samsvarer med realiteten eller våre forskningsresultater. Da vi i dette prosjektet ønsker å presentere resultater som er mest mulig virkelighetsnære, har vi derfor fra start til slutt vært nødt til å være bevisste på vår egen forforståelse. Dette for å unngå å dra konklusjoner i den ene eller andre retningen uten at det støttes av forskningsresultatene (Frankfort-Nachmias et al., 2015, s. 199).

For vår egen del er vi innforstått med at tematikken i prosjektet kan fremstå som kontroversiell for enkelte. Seksualitet ses for mange på som noe man skal utøve, ikke prate om. Særlig ikke-normativ seksualitet kan for deler av befolkningen oppleves som fremmed. Vi vil derfor poengtere at vi er bevisste på at prosjektet kan resultere i at vi som forskere blir møtt med stigmatiserende holdninger fra omgivelsene. Selv om prosjekter omhandler grenser, samtykke og kommunikasjon, er vi også åpne om at vi ønsker mindre stigmatisering rettet mot de av oss som praktiserer seksualitet på en ikke-normativ måte. Vi kan følgelig møte på mennesker som ikke støtter hvordan vi har valgt å belyse tematikken og som endrer syn på oss som enkeltpersoner eller fagpersoner. Dette gjør imidlertid at vi synes prosjektet er enda mer betydningsfullt.

Vi er trygge på at forskningsprosjektet følger gjeldende retningslinjer for god forskningsetisk standard. Prosjektet er etter søknad godkjent hos Norsk Senter for forskningsdata (nå Sikt) (vedlegg 5) og Fakultetets etiske komité (FEK) (vedlegg 4) ved Universitetet i Agder (UiA). På bakgrunn av at helsemessige opplysninger hos informantene kunne fremkomme i datamaterialet, ble det også søkt om godkjenning til Regional etisk komité (REK).

Forskningsprosjektet ble imidlertid vurdert å være utenfor REK's virkeområde (vedlegg 6).
Prosjektet ble derfor gjennomført som planlagt uten godkjenning fra REK.

6.0 Resultater

Vi beveger oss nå over i oppgavens empiriske del hvor vi vil legge frem våre resultater fra studien. For å gjøre det oversiktlig for leseren å finne mening i resultatene, er våre 7 informanter presentert med karakteristika i Tabell 1. Navnene er fiktive.

Tabell 1. *Karakteristika ved informantene*

Navn	Kjønn	Aldergruppe	Rolle(r)	Aktiv i miljøet
Bodil	Kvinne	40- 49	Submissive, ropebunny	7 - 10 år
David	Mann	40- 49	Dominant, rigger	7 - 10 år
Sarah	Kvinne	20- 29	Switch, masochist, sadist, brat, hedonist	0 - 2 år
Morten	Mann	20- 29	Hedonist, kinkster	3 - 6 år
Bård	Mann	30- 39	Submissive, humiliation ²⁴	11 - 15 år
Dina	Kvinne	20- 29	Submissive, brat, ropebunny, eksperimentell	3 - 6 år
Sylvia	Kvinne	20- 29	Domina ²⁵ , sadist, rigger, primal prey ²⁶	0 - 2 år

Etter gjennomgangen av de transkriberte intervjuene, så vi tydelige tendenser til hva som gikk igjen i resultatene. Slik det er presentert i kapitlet om dataanalyse, fremkommer det tematiske koder etter Braun og Clarkes tematiske analyse som til sammen representerer resultatene i studien vår (Braun & Clarke, 2022, s. 35-36). I dette kapitlet vil vi gå gjennom de ulike kodene og presentere dem i lys av temaene konkludert gjennom analyseprosessen. Det er viktig å presisere at dette er slik vi tolker resultatene og at andre kan finne andre koder og temaer i vårt datamateriale. Samtidig er det mellom oss konsensus om kodene, selv om vi

---

²⁴ Å tenne på å bli ydmyket.

²⁵ Dominant kvinne.

²⁶ Instinktdrevet lek. Kan involvere biting og kloring, som i dyreverden hvor rovdyret jakter sitt bytte. Prey refererer til byttedyret, eller den underdanige i leken.

leste og arbeidet med datamaterialet hver for oss. Dette gir tyngde til våre resultater. Hovedtema og de aktuelle kodene presenteres i Tabell 2 nedenfor.

Tabell 2. Hovedtema inkludert kodeoversikt fra resultatene av studien

Hovedtema	Koder
Egne ønsker og behov	Samtykke, grenser, lystbetont, bevissthet, selvinnsikt/ selvaksept, mindset
Kommunikasjon	Dialog, respekt, åpenhet, relasjon/ kjemi, konsekvenstenking/ risiko, trygghet, forventninger, felles forståelse, tillit, kroppsspråk, feedback, hvordan håndtere når ting går galt?
Miljø og sosiale normer	Kunnskap og erfaring, regler og normer, ansvar

6.1 Egne ønsker og behov

6.1.1 Samtykke

Noe som kom tydelig frem i møte med våre informanter var deres bevissthet rundt samtykke i BDSM-miljøet. Alle informantene fortalte om et sterkt fokus på samtykke i BDSM-miljøet og hadde en tydelig bevissthet rundt dette. Dette kommer i norske BDSM-miljø frem gjennom betegnelsen i slagordet «sunn, sikker og samtykkende». Denne grunntanken så vi også hos våre informanter. Dina formidler blant annet at samtykke for henne strekker seg utover BDSM-aktiviteter:

Jeg har lært at man skal ha samtykke til mye. Nå har jeg kommet til det punktet der at hvis jeg tar en snap på en fest, så spør jeg de rundt om jeg kan legge det ut. De som er med på det bildet. Noen synes jo det er litt rart. At de som ikke er med i forening, som er litt sånn vanilje eller vanlige mennesker. (...) Det jeg har lært om samtykke og grenser i forening, det har jeg også klart å ta med meg i verden eller i hverdagslivet. Så på en måte bare til det lille.. Uten at det skal høres veldig perverst ut, men når jeg tar det fra kink-miljøet og inn i hverdagslivet, helt til den biten da jeg

jobba i barnehage og bare det at man skal ha samtykke fra barn. At hvis de ikke vil gi meg en klem så er det greit. Bare helt ned til der. Og det har jeg aldri tenkt på før.

Bård er klar på at samtykke også handler om rammene rundt en session, og muligheten for å formidle at noe ikke er greit:

Så for meg er samtykke, det er lissom den at man har den muligheten til å si «nei det er ikke greit». Og det at man kanskje ikke introduserer ting som, for eksempel at jeg har lekt med noen og sagt at «den og den tingen, det liker jeg ikke eller det har jeg ikke lyst til». Så prøver de å lure det til, inn i en sårbar situasjon. Det ville være et brudd på samtykke fra mitt punkt da.

Flere av informantene poengterer at man ofte må innhente samtykke gjentatte ganger eller på flere områder. David sier det på følgende måte:

Det [samtykke] er jo det å få lov til å gjøre en ting, uten at det gir deg lov til alt mulig annet. At man har samtykke til det og det og det, og da gjør man det og det og det. Og hvis man ønsker å gjøre noe mer så må man spør på nytt.

Han kommer også med konkrete eksempler på hvordan en situasjon kan se ut i praksis:

Det som jeg ofte sier er at det å binde noen er ikke samtykke til å klå på de, ikke sant. Selv om man ofte da, hvis man skal binde på noen og de ofte kanskje er i undertøy eller nakne, så må man kanskje, ja man må kanskje løfte på en pupp da, ikke sant. Men da kan man evt løfte med bakflaten ikke sant, man tar ikke tak, også (pause). Ofte så kommuniserer jeg det med at vi vet at samtykke til én ting, betyr ikke at man har samtykke til alt mulig annet. Og det er det ganske stort fokus på i (pause) i miljøet fordi man ønsker ikke at en lek skal stoppe med mindre man virkelig har gjort en feil da, som kanskje ikke er med vilje. Og folk vet at.. hvis man på en måte gjør noe som man kanskje ikke har samtykke til så kan det stoppe leken ganske kjapt. Bare det å lugge noen i håret kan kanskje for noen være helt uaktuelt. Mens for andre så er det helt normalt.

For at det skal være tydelig hva som er ønsket og forventet i en session, viser Sylvia til følgende:

Hvis du skal si noe til meg vil jeg at du sier det til meg som om jeg er en autist. Jeg tolker det ikke, jeg må ha det direkte fra start til stopp. Og hvis du hinter, sier det

meg ingenting. Og jeg gjør noe ikke uten å vite 100% hva som er innafor eller ikke innafor.

På tross av bevisstheten rundt samtykke hadde samtlige av våre informanter enten hørt om, eller selv opplevd situasjoner i miljøet som ble sett på som ugreie, grenseoverskridende eller ulovlige. De rapporterte likevel at slike hendelser forekom sjeldent og at de opplevde færre grenseoverskridende situasjoner i miljøet sammenlignet med samfunnet for øvrig. Sylvia beskriver det slik:

Som jeg sier at de creepsene man tror er i BDSM-miljøet, de er på byen. Det er han som står og klår på rumpa di i baren. Han får ikke komme inn i en BDSM-klubb for det er ikke greit. For man har så tydeligere grenser og regler for hva som er greit i forhold til hva man har ute i samfunnet ellers.

Samtidig var det flere informanter som hadde vært utsatt for det man i juridisk forstand vil betegne som seksuelle overgrep, av personer i BDSM- miljøet. Blant annet Sarah som hadde endt opp med å ty til fysisk vold for å komme seg unna en situasjon og Dina som hadde opplevd at stoppordet ikke ble respektert. Både Sarah og Dina informerer om at de var fulle i disse situasjonene og at det er en grunn for at BDSM ikke skal bedrives når man har drukket. Dina påpeker at

(...) når begge drikker så får man ikke mulighet til å kommunisere underveis. For du snøvler litt, du føler ikke så godt, du klarer ikke å kjenne hvordan kroppen responderer.

Det var forskjellige erfaringer rundt hvordan samtykke skjedde i praksis innad i miljøet. Eksempelvis for Dina kunne det innebære eksplisitt dialog omkring samtykke:

Samtykke for meg betyr direkte kommunikasjon. Hvis ikke jeg da kjenner personen, som med min kjæreste. Vi har regelmessige samtaler og da vet at jeg «ok, dette her er ikke greit, dette er greit».

Dina forteller at hun flere ganger har opplevd at mennesker formidler at samtykke ikke er sexy, og at det ødelegger stemningen. Det er hun ikke enig i:

Jeg opplever personlig da at når jeg er i en sammenheng med min partner seksuelt med andre og noen andre kommer bort og spør meg og min partner om «kan jeg gjøre sånn på deg, kan jeg gjøre sånn på han», så synes jeg det er veldig attraktivt. Jeg får skikkelig respekt for den personen og blir egentlig bare mer kåt av hele

situasjonen (...). Det går veldig på respekt i tillegg, for alle rundt. Og det å ikke tråkke over en annen sin grense.

Noen av informantene våre formidlet at det kunne bli litt mye om man skulle spørre om enhver ting og at det falt seg mer naturlig å implisitt føle seg frem i situasjonen. Bodil formidler tanker om samtykke slik:

Det innebærer at jeg trenger ikke å ha sagt ja til noe konkret. For min del er det greit hvis noen prøver noe på meg uten at de konkret vet at det er noe jeg vil. Men det er igjen gjerne fordi de vet at jeg liker veldig mye forskjellig og jeg har gitt samtykke til at de kan prøve på noe eller de spør underveis «er det greit om jeg prøver et eller annet»? Men ofte er det litt å prøve seg forsiktig frem, en kjører ikke rett på. (...). Så samtykke er at du sier ja, men også at du ikke har brukt stoppord for å vise at det er nei. Jeg tror det er litt det samme i vanilje verden også. Vi går ikke vanligvis for et konkret ja, men vi føler oss frem.

For Bodil, så var måten hun tilnærmet seg samtykke på forbundet med kjemi og at det var en relasjon der i forkant. Samtidig snakket informantene om hvordan man skal få avsluttet situasjonen om leken går for langt. Det klassiske eksempelet innad i miljøet som nevnes er da stoppord, eller safeword, hvor det universelle som benyttes er trafikklyset. Grønt betyr «alt er bra», gul er «pause», mens rødt betyr «full stopp». Disse ordene kan alle som deltar i leken benytte seg av, slik sett fungerer det i takt med samtykke. Ved rødt trekker man sitt samtykke til å fortsette leken. David forteller følgende om stoppordene:

De lyver du ikke om. Hvis du sier rødt, men kroppen din sier ja, så er ikke det en del av leken, det er fakta. Sier du nei, så kan det være en del av leken. Derfor spør jeg ofte om disse fargene da, «er det rødt, er det gult, er det grønt?». Det er en mye tryggere måte å gjøre det på.

Informantene formidler også at hvis noen sier «rødt» vil det lede til en form for debrief etterpå for å gå gjennom hva som gikk galt og for å ivareta hverandre. Et mønster vi så blant våre informanter var at samtykke var noe man ofte var veldig konkret med i nye relasjoner og i starten i forbindelse med teknisk lek. Etter hvert som relasjonen ble tettere hadde man mer et løpende samtykke og viten om at det kunne trekkes tilbake til enhver tid.

Bård omtaler samtykke som noe litt «ullent», noe som også gjenga seg i hva andre informanter formidlet under intervjuene. De fleste hadde en ide om hva samtykke var, men at

det kunne være utfordrende å konkretisere hvordan det var i praksis. Bård definerte samtykke som at

Samtykke forstår jeg som at det er en felles forståelse og anerkjennelse av den andre personens grenser.

Tankegangen om at samtykke var det viktigste momentet innen BDSM var noe alle informantene var sterkt innforstått med. Samtidig anerkjente flere at det kunne være utfordringer med samtykke innad i miljøet, men at dette ofte omhandlet enten egne grenser og forventninger.

Sarah kom også med et konkret eksempel som belyser hvorfor samtykke kan være utfordrende i samspill med andre:

Jeg tror når to mennesker med en relasjon skal bli enige om felles spilleregler, så vil det kronisk være en problematikk der om enighet. Det tenker jeg blir litt som å spille Ludo, du krangler om reglene hele tiden. Du kan gjøre så mye for å spille Ludo riktig, men det kommer helt an på hvem du spiller med. Fordi bestemor har en annen regel på Ludo enn det mamma har, for eksempel. Det går ikke an å spille likt i et spill alle har forskjellige regler i. Når man ikke har en felles sosial, pluralistisk enighet, for eksempel om at «sånn ser samtykke ut», så kan du jo aldri få det likt..

Rundt samtykke og hvordan dette gjøres i praksis så vi at våre informanter hadde mye kunnskap og forståelse rundt hva samtykke ville si for dem, men at det på tross av denne kunnskapen og praksisen kunne være utfordrende.

6.1.2 Grenser

Alle informantene mente at man var helt avhengig av å kjenne til egne grenser og formidle dem til partneren(e) sin(e) for å kunne praktisere BDSM på en trygg måte. David forteller følgende:

Man kan ikke drive med BDSM uten å ha grenser. Hører nye kommer inn og sier at «jeg har nesten ingen grenser». Da blir jeg litt sånn, «ok, hadde jeg vært en djevel nå, så skulle jeg vist deg hvor mange grenser du faktisk har», men jeg er jo ikke det. For jeg vil jo at du skal være her fortsatt, ikke sant. Hadde jeg vist deg det så hadde du reist og aldri drevet med det her igjen. Så jeg opplever at folk på en måte, som kommer inn nye, blir veldig bevisst på at her så er grenser veldig, veldig viktig.

Flere forteller om opplevelsen fra da de var nye i miljøet og at tydeligheten og bevisstheten rundt grenser opplevdes annerledes i miljøet sammenlignet med samfunnet for øvrig. Sylvia sier det slik:

Hvis man har prøvd noe uten å ha vært i miljøet før, så har man jo ikke noen tydelige regler på grensesetting, kodeord. Men når man kommer inn dit [i miljøet], så er det noe av det første du får implementert. Så det blir grunnleggende i alt du gjør der.

Det kom også frem at noen av våre informanter opplevde at BDSM miljøet ble en arena for at man kunne ta tilbake kontrollen en kanskje ikke alltid opplevde å ha i utforskningen av egen seksualitet med andre. Samtidig får en større bevissthet rundt egne grenser, noe Sarah formidlet på følgende måte:

Du får litt kontrollfølelsen i å gi fra deg kontroll. Så kjenner du at «ooi, det går trygt». Så er det veldig helende innvendig da. (...). Det har hjulpet meg ekstremt mye. Altså, det har jo bare laget enda mer grenser, det har det. Men grensene har utviklet seg til det positive. Jeg har blitt mye mer obs på for eksempel «hva skal jeg akseptere, hva skal jeg ikke akseptere? Hva skal jeg tåle?» Og ja, det er faktisk greit å ha disse grensene.

Alle informantene hadde opplevd at grensene deres hadde endret seg etter at de ble en del av BDSM-miljøet, men formidlet dette som noe positivt. Selv om det hadde skjedd store forandringer på kort tid hadde det føltes trygt i prosessen fordi man kunne utforske det man ønsket i eget tempo. Sarah har tanker om årsaken til dette: «Det som er at læringskurven er stor og da blir grensesetting et mye større fokus». Sylvia benevner det slik:

Grensene er litt glidende, og ting skjer veldig fort. Og det er nesten så du ikke helt merker hva som skjer før du lissom bare tenker hvor jeg var for et halvt år siden, oi. Eller for et år siden, ikke sant. Det er ikke lenge i det hele tatt, men allikevel har det skjedd så mye. Men jeg føler at det er et sted som gir deg veldig rom for å blomstre slik sånn som du er.

Samtlige informanter snakker om hvordan de opplever at det å sprengte grenser og utforske nye ting oppleves som en sentral del av gleden ved BDSM. Morten gjengir det slik:

Grenser er sunt, det er trygt. Det er et sikkerhetsnett, vil jeg tørre påstå og alle har sine egne, men jeg støtter jo det at grenser skal sprenges litt. (...). Det gjør det jo spennende, det er jo gøy å se hvordan man greier pushe kroppen eller psyken til å

take ting man hadde hatet. Og det meste om det handler jo om headspace, om man er villig til å ta de konsekvenser som kan komme etterpå. Det er jo det største momentet for alle som holder på med BDSM. Er jeg villig til å ta den risikoen, til ha disse merkene, til å droppe [dom/ subdrop²⁷] etter lek?

Informantene våre gir også uttrykk for å være bevisst på at grenser kan være utfordrende når man jobber opp mot egne grenser og flere opplever at det kan gi en opplevelse av rus. Bård formidler opplevelsen slik:

En kan også oppleve å bli rusa, ikke altså på rusmidler. Men av situasjonen, at man ikke helt er klar over seg selv og sine grenser. Eller nå er det greit å avslutte, nå er det ikke greit å avslutte. Den type ting. (...). For min del kan det være at hvis jeg føler at går greit, at alt er behagelig og greit. Så er jeg ikke helt hundre med min fulle fem. Fordi jeg er full av endorfiner og andre kroppslige kjemikalier som gjør at jeg ikke helt har styringa på det selv. Så da har vært det at ofte i min erfaring at den dominanten har avsluttet tidligere, ikke nødvendigvis at det hadde gått galt. Men de skal også være komfortable på at de ikke har trødd over en grense eller at en har fått et subdrop eller kræsje etterpå.

Denne endorfin rusen, gjerne omtalt som subspace²⁸ eller domspace²⁹, formidles ofte som en utfordring å balansere på hva angår egne eller partners grenser. Ved både dom- og subspace, blir det vanskeligere å ta rasjonelle avgjørelser rundt egne grenser og tåleevne, da endorfinene setter begrensninger for å oppfatte signalene kroppen vanligvis ville gitt i en lignende situasjon. Slik Bård, som mottaker, beskriver at han ikke er helt ved sine fulle fem, formidler Sylvia, som sadist eller dominant, at hun føler et ansvar i situasjonen. Dette fordi det ikke er alltid at partneren ser sine egne grenser. Derfor gjør hun seg på forhånd opp en mening om hvor hun tenker det er lurt å stoppe.

Morten formidler følgende om å være giver og å utøve makt:

Det gir jo en rus, man blir jo litt høy på det. At man kan utøve makt over en annen person. (...). Men jeg er jo oppmerksom på det, jeg kommuniserer dette på forhånd, og at mesteparten av ansvaret ligger hos deg. Siden det er du som skal gi fra deg

---

²⁷ Midlertidig fysisk eller psykisk utmattelse som følge av at virkningen av adrenalin- og endorfinrushet fra leken avtar. Kan forekomme noen timer eller flere dager i etterkant av en BDSM-session. Varighet varierer.

²⁸ Endret form for bevissthet eller psykisk tilstand hos en submissive under utøvelse av BDSM. Forbindes ofte en med følelse å være høy eller «ut av kroppen»-opplevelse.

²⁹ Følelse hos den dominante av å være «i sonen»; at utøvelsen har god flyt.

makt. Og går ganske nøye inn på det her og forventinger jeg har til det. At vedkommende forstår at dette ikke bare er lek, det er litt seriøst også.

Her kommer også tilliten man gir til sin lekepartner frem. For å ikke havne i en situasjon hvor hverken mottakeren eller giveren presser seg for langt i dom- eller subspace, er det viktig å være årvåkne på hverandre og følge med på partnerens reaksjoner og signaler. Samtidig kan det i situasjoner som Morten her beskriver, gi utfordringer når han som giver legger mesteparten av ansvaret på den mottakende parten, særlig hvis dette ikke er kommunisert. At Morten er tydelig i forkant, gir mulighet for partneren til å bli bevisst eget ansvar i forkant av scenen og til å gjøre justeringer eller avslutte leken før subspace. I etterkant av lek over grensene, eller i etterkant av subspace, beskriver flere informanter fenomenet subdrop. At man «kræsjlender» av endorfinene fra scenen.

Som David nevner i sitatet ovenfor, er det mange som kanskje ikke er så bevisste på egne grenser og at de derfor kan oppleves som litt svevende eller fraværende når en kommer som ny inn i miljøet. Dette samsvarer med hva våre informanter nevner at man i starten ofte utforsker og tester ut mye. Etter hvert som våre informanter fikk mer kunnskap om seg selv og miljøet, ser vi at mange endrer eget syn på hva grenser vil si, samtidig med bevissthet rundt hva en ikke vil prøve, vil prøve og hva som kan være aktuelt. Bård får det frem på en fin måte

Grenser kan deles opp i flere ting, du har noen grenser som er ufravikelige, ikke sant? Da sier du at «dette her er noe jeg ikke ønsker». Så er det noen grenser man kan bøye, at «dette er ikke noe jeg nødvendigvis vet om jeg liker, men du kan pushe det litte grann i rette settinga». Også føler jeg, gjennom min egen erfaring, at veldig mange grenser har flytta på seg begge veier.

Bård viser her også til at grenser individet har i BDSM miljøet er et dynamisk element som over tid vil endre seg, enten det er at grenser har blitt flyttet eller trukket tilbake ved at man får erfaringer innen BDSM. Det kommer også frem at mange opplever at grenser vil endre seg med bakgrunn i ulike partner(e). Dette viser seg også ved at man kommuniserer mer med partner(e) og jobber opp mot å ha en åpen dialog rundt grenser. Denne bevisstheten setter David ord på slik:

Jeg gir beskjed at for meg så er det veldig viktig å vite hva en partners grense er. Jeg sier klart i fra at jeg kan ikke gjøre noe med deg uten at jeg vet hva du har lyst til og hva du ikke har lyst til. Hva du tenker at du tåler, hva du tenker at ikke du tåler. Og

det er ut ifra hvor erfaren denne personen er selv. Hvis denne personen er ganske ny, så sier jeg «hva tror du er grensen din?». Også får jeg et svar, også legger jeg meg langt under det. Også bygger vi opp, også må du føle og kjenne.

Flere merket også at det sterke fokuset på grenser i miljøet førte til at de også på andre områder i livet hadde lettere for å sette grenser for seg selv i ulike situasjoner. Det kunne blant annet være relasjoner med venner, kjæreste eller familie. Flere informanter formidler at grenser og bevissthet rundt dette har hjulpet dem til å akseptere avslag og at ting ikke alltid går slik de kunne ønsket seg. Det var slik sett tydelig at grenser ikke bare handler om å sette grenser for seg selv, men at andres grenser kunne være et viktig bidrag inn i egen personlig vekst innad i BDSM miljøet og ellers i livet.

Det kommer også frem blant våre informanter at grenser også skaper bevissthet rundt at man kan forårsake fysiske og psykiske utfordringer i lek med partner(e). Denne bevisstheten blir også en del av vurderingene man har i møte med grenser og samtykke. Denne refleksjon kom frem gjennom Sarah:

Det er en aksept for at det du potensielt kan gjøre med partneren din KAN gi fysiske og psykiske utfordringer, hvert fall i dette miljøet. Det er ikke bare «ja, kjør, gå». Du må på en måte være klar over konsekvensene du samtykker til også. Hva du kan bidra til å gjøre, eller hva som kan oppstå. Korte eller langvarige.

Felles språk og forståelse i BDSM miljøet er en viktig del av grunnlaget rundt forståelsen av grenser i BDSM miljøet. Et eksempel på dette er farge kodene man ofte bruker i forbindelse med stoppord. Sylvia tar opp at dette kanskje oppleves litt kunstig, men at det er veldig nødvendig:

Det er jo ikke akkurat spesielt hyggelig at, det er lissom ikke veldig sexy med sånne fargepaletter. Det er jo litt sånn weird, men det er derfor det er så respektert. Fordi at sier du en farge og det er underforstått hos alle, og det er jo sånn et miljø at folk kan gripe inn om de hører rett farge. Så det er jo bare, det er som en sånn pisk i ryggen når du hører en farge. Du bare bremses fullstendig opp, så det er jo lissom den tryggeste, en sikker brems da. Håndbrekket kan man kalle det.

Rammen hun her formidler er også med på å belyse hvor viktig språket og rammene innen BDSM miljøet er med på å skape en arena for ivaretagelse av BDSM-utøverne. Dette er et viktig element fordi det skaper ufravikelige regler for alle partner(e) i lek. Stoppord skal

respekteres uavhengig av hvem som bruker det. Rammene i BDSM miljøet er også med på å få frem at det også går mye på individets opplevelse av for eksempel leken som foregår, noe Sarah viser til bevissthet rundt:

Han kan ikke forvente hvordan jeg fungerer innvendig, hvilke prosesser som går gjennom mitt hode. Han har ikke sjans, stakkar. Det blir jo urimelig å tenke han skal kunne se det. Men, det er mye sånne ting. Også har jo jeg flaks, med at min partner aksepterer at jeg er aktivt deltakende i min egen dominans eller dominanse utført på meg. Det er dessverre veldig mange menn som er sånn at når du er submissive så har du ingenting å si.

Hun belyser også noe av utfordringen som kan komme frem om partner(e) ikke respekterer hverandre og at begge skal delta aktivt i leken, men at dette forekommer på ulike måter. Selv om det er et maktspill i leken, skal det være en arena der begge skal ha like mye å si før, under og etter lek.

Det var gjennomgående at informantene hadde blitt mer bevisste på både egne og andres grenser etter å ha startet med BDSM. Denne bevisstheten påvirket dem også i livet utenfor miljøet, noe informantene så på som positive følger av BDSM-utøvelsen. Informantene gjorde et poeng ut av at noen grenser var ufravikelige, mens andre var dynamiske og kunne utforskes og flyttes på.

6.1.3 Selvinnsikt/Selvaksept

Mange av våre informanter formidlet å finne en selvaksept i BDSM-foreningen. Egen seksualitet var ikke noe man skulle skamme seg over, men heller akseptere og omfavne. Før møtet med miljøet hadde flere av informantene tenkt på egen seksualitet som annerledes eller rar, og det hadde vært utfordrende å skille seg ut fra samfunnets normer og forventninger for nytelse.

I foreningen ble imidlertid tenningsmønstrene og interesseområdet en kilde til trygghet, aksept og nytelse. Gjennom samspill med likesinnede opplevde de mestring og glede, til tross for at det øvrige samfunnet stadig har fordommer omkring deres utøvelse av seksualitet og tenningsmønstre. Sylvia forteller følgende:

Man tar jo litt kontroll over egen seksualitet, og du finner en helt annen komfort i å bare egentlig akseptere at du er du som du er og du liker det du gjør. For sånn

samfunnsmessig blir du sett litt på som en freak eller at det er noe galt med deg for at er som du er. Så kommer du dit så innser du at det er like mange rare mennesker som deg og som liker enda rarere ting, som du synes er helt fucked up. Men så liker du noe som de ikke liker, det er lissom et kjempespekter og alt er lissom veldig innafor. Det blir veldig normalisert, så du får veldig sunt forhold til din egen seksualitet. Det var veldig fint, ja. Du kommer dit og føler deg hjemme, du føler deg normal da ja. At det ikke ja, er noe rart eller galt med deg

Dina aksepterte denne siden av seg selv og opplevde samtlige at det ble det en ressurs og et positivt element i livet som strakk seg ut over deltakelsen i miljøet:

Det har fått betydning på at jeg er tøffere. Jeg er mer selvsikker i meg selv. Og det å komme til en plass der også kroppen min generelt er ok. Og det er ikke noe kommentarer på det på fester, annet enn kun positive kommentarer. Det har hatt stor betydning. At jeg aldri før ville gå i kjole, men nå går i kjole eller trange klær. Og at jeg har fått venner innad i miljøet som jeg ikke hadde truffet tidligere. Pluss at jeg har blitt mer åpen selv med mennesker rundt meg. Og det synes jeg også er veldig fint at de åpner seg de og. (...). Føler jeg nesten har fått litt mer respekt fra venner rundt meg.

Denne formen for selvaksept ser vi er gjennomgående for våre informanter. De finner trygghet i å ha funnet et miljø der seksualiteten man innehar skaper en tilhørighet med likesinnede. Våre informanter sier også en del om at de har blitt tryggere i seg selv med bakgrunn i deltakelse i BDSM- miljøet.

6.2 Kommunikasjon

6.2.1 Dialog og feedback

Det kom tydelig frem hos alle våre informanter at kommunikasjon var noe en måtte mestre når en skal drive aktivt med BDSM. Rammen miljøet bidrar med som omhandler regler, respekt, aksept og åpenhet er med på å fremme kommunikasjon mellom medlemmene. Denne grunnforståelsen av at kommunikasjon var også en av grunnen til at Bodil ble trukket mot BDSM miljøet:

En av de tingene jeg leste om BDSM-miljøet da jeg ble interessert i det, var en del om kommunikasjon og hvordan ofte de som er i et BDSM forhold har mye bedre

kommunikasjon enn mange i vanlige vanilje forhold fordi du er nødt til å ha det. Og at du kan si, at du er nødt til å fokus på åpenhet om sex og hva du liker og hva du ikke liker. Hva som er godkjent og hva som ikke er godkjent. (...). Så på en måte om en klarer snakke om det [sex] så klarer en stort sett og snakke om det meste annet. Men sånn i sex og BDSM sammenheng er kommunikasjon det viktigste, har du ikke god kommunikasjon kan du ikke drive med BDSM. Du som underdanig, som jeg er, så overgir jeg en del makt eller ansvar til noen andre. Jeg må stole på at de ikke kommer til å misbruke det. At for det første at jeg har vært tydelig på hva som er greit eller ikke er greit. At de vet at de har et språk og du vet vi har kodeord og sånn ting. Vi bruker det samme kodeord, så hvor jeg bruker kodeord vil de forstå hva jeg sier og handle der etter. Om det er å stoppe eller bare litt mer forsiktig eller whatever.

Det kommer frem at dialogen mellom partner(e) er alfa og omega om en skal praktisere sunn, sikker og samtykkende BDSM. Åpen kommunikasjon og tillit er gjengangere, slik at man skaper en arena der en kan håndtere at lek må avbrytes, ikke kan gjennomføres den dagen eller få frem egne grenser i leken. Disse elementene kommer frem i dette sitatet hos David:

Og hvis du skal drive med humiliation, så er det viktig at man er i riktig modus den dagen. Eller man er riktig humør, at man ikke er belasta med andre ting i livet. Og det kan gå galt, selv om at starter greit. Så kommunikasjon før og etter, egentlig og underveis er veldig viktig om jeg og alle andre skal få en god opplevelse.

Samtidig anerkjenner David at kommunikasjon kan være utfordrende, men at det likevel er et avgjørende element for å få en BDSM-relasjon til å fungere og at den skal være givende for alle involverte parter:

Personlig har jeg, holdt jeg på å si opplevd gode situasjoner og dårlige situasjoner. Både observert og deltatt i og det som er at for meg så er kommunikasjon nøkkelen til å få det man ønsker ut av det.

Også Sylvia uttrykker at kommunikasjon er både avgjørende og utfordrende:

Det som kan være veldig vanskelig er jo det her med subspace, det er noe mange ønsker å ha og komme inn i og syntes er veldig fint. Jeg syntes det er vanskelig fordi de faller så fort, du får ikke noe motrespons. Og jeg trenger en motrespons eller reaksjon tilbake for å vite at dette er greit, dette er fint. Hvis jeg ikke klarer tolke

partneren lengre så stopper jeg. Fordi hvis man ikke har en toveiskommunikasjon så går det ikke. Jeg tenker litt sånn at dette er noe man gjør sammen. Dette er ikke noe jeg gjør på en person - dette er noe en person har latt meg få gjøre. Det er samarbeid og det krever toveiskommunikasjon. Uansett om det bare er i form av blikk, øyekontakt eller om det ord og sånne ting.

Vi så også at samtlige informanter nevnte at når relasjonen ble nærere, ble ofte verbale kommunikasjonen mindre viktig, fordi man lærte seg å tolke de nonverbale gjennom kroppsspråk og reaksjoner til partner. Resultatene viser at informantenes fartstid hadde betydning for måten de kommuniserte med andre i miljøet på, både nye og gamle medlemmer. David uttrykker det slik:

Jeg vil påstå at når jeg leker med en partner, så ut ifra min erfaring, og kanskje til og med ut ifra min alder og litt sånne ting, og rolle i miljøet generelt.. folk kjenner meg jo litt godt. Så tror jeg nok at jeg lyser ganske mye trygghet. Og at det da påvirker den andre personen til å kommunisere lettere med meg. Og lettere si ifra. Og skjønne at «ok, her kan man faktiske bare si det som det er». (...). Du får ikke noe respons av meg som ville vært negativ.

Følgende av denne bevisstheten rundt kommunikasjon, viste seg for flere av informantene å smitte over i deres hverdag og deres relasjoner ellers i livet. Sarah satte ord på det slik:

Det er.. Veldig mye større fokus på kommunikasjon generelt. Men og veldig mye større aksept. Jeg tenker.. Hvis man praktiserer ofte med å sette grenser i ett sted i livet, så er det veldig ofte lettere å praktisere det ellers. Og det går jo ikke bare på kjærestereelasjon heller, det går på familierelasjoner, venner og. For min del så er jeg blitt mye flinkere til å på en måte peke ut hva jeg på en måte krever. Men også for eksempel en større aksept på hva man kan kreve.

Et annet moment som ofte kom frem med tanke på kommunikasjon og relasjon var bruken av ordet «kjemi» blant våre informanter. Dette var for noen av dem vanskelig å konkretisere. Det kunne være at de følte en «kjemi» med noen de møtte i miljøet, som gav grobunn for en dypere relasjon eller lek. Slik de ble formidlet kan kjemi sees som den noe ubeskrivelige faktoren man ikke alltid klarer å sette fingeren på, men som var avgjørende for opplevelsen av samspillet. Morten reflekterte slik rundt det:

Personlig for min del trenger jeg kjemi for at jeg skal at et D/S forhold til, for kunne komfortabelt leke med personen og utføre diverse handlinger.

For David ble kjemi et moment som man søkte etter i miljøet for å finne en lekepartner(e) som ofte gikk foran rammen i BDSM miljøet:

En kan ha skjema og prosedyrer, men til syvende og sist føler jeg at det er veldig viktig med den personen at man har en relasjon med. Man kan kalle det en type kjemi.

Uten kjemi kunne leken oppleves mindre givende, og flere skilte mellom «lek» og det David nedenfor refererer til som «teknisk lek». «Teknisk lek» siktet til å «gå gjennom stegene», gjerne i en læringskontekst, uten å være relasjonelt engasjert:

Jeg har ikke opplevd det så veldig ofte at jeg har lekt med noen jeg ikke har hatt noe kjennskap til tidligere. Da har det vært veldig, veldig basic nivå, med binding og sånne ting. (...). Men da er det ikke snakk om noe intimt. Man er ikke intim med noen man ikke har noen kjemi med. Og da gir jeg beskjed om at dette er kun ren teknisk lek, som jeg kaller det.

Det ble også tydelig for oss at god «kjemi» ofte ville skape en mer naturlig kommunikasjon. Baksiden med dette kunne være at man også på grunn av god «kjemi» eller ønske om dette, kunne gå på bekostning av egne grenser.

Informantene formidlet at når man hadde lært seg å kjenne sin(e) partner(e), endret kommunikasjonen seg. Der man i starten var helt avhengig av verbal kommunikasjon, kunne den nonverbale kommunikasjonen ved å lese kroppsspråk, gjøre seg mer gjeldende. Jo bedre man kjente sin(e) partner(e), jo lettere ville det være å lese de nonverbale signalene kroppsspråket gav uttrykk for. Eksempelvis forteller Morten at han og hans faste lekepartner er veldig på nonverbal kommunikasjon: «Jeg ser om jeg skal eksempelvis skal slå hardere eller mykere, alt fra måten hun sitter eller står på. På pusting og ansiktsuttrykk, veldig mye ansiktsuttrykk». At det ikke var behov for å formidle alt med ord og få verbal bekreftelse, førte til en mer sømløs lekeseanse. Vårt samlede inntrykk var at dette var noe informantene foretrakk, da det ble færre unødvendige stans og usikkerhet, men at det ikke var en erstatning for den verbale kommunikasjonen. Vekselvirkningen mellom å kjenne partnerens kroppsspråk og å kunne kommunisere godt med hverandre verbalt, ble ansett som fordelaktig.

6.2.2 Respekt, åpenhet og aksept

Mange av våre informanter omtalte også at respekt var en grunnpilar i møte med nye relasjoner, som førte til at det var en trygghet i å kunne snakke om egen seksualitet.

Inntrykket var også at dette førte til at man kunne utrykke egen seksualitet også uten å bli møtt med en dømmende holdning. Videre i relasjoner der det ville blitt aktuelt med lek, ville også gjensidig respekt gjøre det lettere å snakke om ønsker og fantasier man har med en partner. Vi ser også at informantene tar med seg respekten i forhandlingene de gjør med hverandre.

Det var flere som omtalte det å finne foreninga og delta der som en følelse av å komme hjem og få tilhørighet. Morten fortalte blant annet «*Så det da å kunne treffe en gjeng med likesinnede pervoer var veldig fint, for å si det mildt*». Ytterligere ga miljøet en arena der informantene kunne utforske og prøve ting uten at de ble sett på som annerledes, tvert om rapporterte flere av informantene at de nærmest følte seg kjedelige når de kom inn i miljøet.

Respekt fikk vi også inntrykk av at var et nøkkelord for å kunne skape god kommunikasjon og at det var aksept for å sette grenser for seg selv eller andre i miljøet. Samtidig vil respekten for de ulike medlemmene i klubben være med på å skape et fristed for dem i miljøet. Sarah setter ord på det på følgende måte:

Det er mye større aksept, har jeg opplevd. Er det noe man ikke vil gjøre, så lar man være å gjøre det. Det er mye mer forståelse for det her, enn fra andre. Pluss det er ikke så veldig mye sexpress heller, utrolig nok. Hvis ikke du har lyst, så er det helt greit. Du får ikke en surmulende mann som blir sånn «hvorfor ikke?». Det er faktisk forståelse for ganske mye og aksept. Det er egentlig den største forskjellen. For min del så er det jo.. Det er en todelt verden for meg. Det er noe som er seksuelt, så er det noe som ikke er seksuelt i det hele tatt. Men det er i grunn og bunn et fristed.

Respekten fører til at man møter andre medlemmer i klubben med aksept, man er sammen om å lage et miljø som ivaretar hverandre og aksepterer at man har forskjellige preferanser og meninger. Respekten blir også med på å forme hvordan man skal ha det i miljøet, og samsvarer med reglene og normene nye medlemmer møter.

Bakgrunnen for at BDSM-utøvere enda ønsker å forbli anonyme med sine aktiviteter i varierende grad, ser vi gjennom våre informanter at omhandler stigma rundt seksualitet de utøver ellers i samfunnet. Våre informanter var i ulik grad åpne om egen seksualitet og

utøvelse av BDSM til sine bekjente. Tendensen vi så var at mange holdt BDSM-utøvelsen skjult. Sylvia reflekterer rundt årsaken til dette:

(...) jeg syntes på en måte at man kunne fått et mer realistisk syn på hva BDSM er. Men kanskje litt mer sånn i forhold til med det å være homofil, at man kan akseptere at noen er sånn og det er greit. Men at man trenger ikke å måtte ta del i det selv, det må ikke være noe for deg, selv om det er der. Men det er ikke noe farlig, det er ikke noe skummelt eller ekkelt eller unormalt.

Vi ser at respekt var et gjennomgående tema hos informantene, blant annet knyttet til samtykke og grenser. Dette var relatert både til partner, men vel så viktig omhandlet det å ha respekt for seg selv og egen kropp i møte med partner. De formidlet at man ved gjennom respekt, skapte en tilhørighet selv om de ulike individene praktiserte forskjellige former for BDSM. En gjenganger vi hørte fra våre informanter var relatert til begrepet «*your kink is not my kink, but your kink is okay*». Som viser til at man aksepterer og respekterer at mennesker er forskjellige og har forskjellige behov.

6.2.3 Roller

Informantene formidlet at rollene de inntok i miljøet ikke var statiske, men kunne variere med partner(e) og dagsform. Rollene kunne innebære ulike former for ansvar og perspektiver, men ingen rolle ville frita noen fra ansvaret for sikkerhet og samtykke i leken. Morten formidler følgende:

Det er den [underdanige] som sitter med den største makta, det er jo den som blir utført alle handlinger på og det er den personen som må være komfortabel med det. Og da føler jeg at selvfølgelig den dominante kan tenke at «det går for langt, nå stopper vi før det går for langt». Men i all hovedsak ligger det største ansvaret hos den submissive.

Dina forteller at rollen har påvirket henne ganske mye. Samtidig sammenfaller den delvis med hennes personlighet, noe som har ført til ulike utfordringer:

Fordi jeg er en brat, så tuller jeg mye. Men min personlighet er også veldig tullete. Så jeg kan like å kommentere til menn som skal være litt høy på seg selv og skal være litt sånn «jeg er bedre enn alle andre». Da liker jeg å pirke. Både meg, nå sier jeg Dina, mitt navn, meg, også meg som brat, liker det veldig godt. Så det har vært

veldig mye misforståelser på det området med andre dominante, spesielt menn. Ikke så mye dominante damer fordi de forstår litt humoren i det. Men menn har vært litt sånn. (...). Plutselig litt tak i meg eller skulle denge på meg, så blir jeg sånn «oi shit, hva skjedde nå?». Så er det noen som sier at det å bratte, da samtykker du til å gjøre noe. (...). Men da må jeg vite at personen tolker det jeg sier eller gjør som bratting.

I intervjuet med Bård kommer det frem at det er få personer som har møtt hans preferanser. Dette har ført til at han har gått på kompromiss med seg selv for å få tilfredsstilt sine ønsker og behov. Fordi han sjelden finner en passende partner, er det lett å miste viljen til å motstå hvis partneren pusher eller har sterke ønsker om en aktivitet.

Så kan man bli sultefora på dette, så kan man kanskje fort gå litt sånn «ja, gi meg litt mer». Selv om man rasjonelt kan tenke at dette var utenfor det man egentlig ville eller ja dette er kanskje ikke en person man ikke er så komfortabel på eller så interessert i å leke med i det hele tatt egentlig.

Samtlige informanter benevnte store kulturforskjeller innad i miljøet, hvor de gav uttrykk for at «den eldre garde» var mindre dynamiske i sin tanke omkring roller, sammenlignet med «den yngre garde». Sarah har følgende observasjoner:

Mens for eksempel i den yngre garden er det mer sånn «hvilken hatt har du på deg i dag? Når bytta du det?» Det er veldig mye større aksept for alt, føler jeg. For jeg har vært borti begge, den eldre og yngre garden. Og det funka veldig dårlig for meg å få beskjed av en gammalfar at jeg måtte sette meg på kne. Jeg ble litt sånn «nei, bestefar»

Også Morten hadde opplevd at å møte på utfordringer basert på sin rolle i miljøet:

Den [rollen] kan til tider komme litt i veien, alt etter som. Hovedsakelig liker jeg å se på meg selv som en hedonist, jeg lever for nytelse og alt som er godt. Og det ønsker jeg for min partner også, så for eksempel hvis man holder på med orgasmertortur³⁰ eller sensory overload³¹, da kan det veldig fort bli vanskelig å få til et stopp eller en pause eller tappe ut. Man blir jo veldig anspent når en får en orgasme, så akkurat der kan det være til tider vanskelig.

---

³⁰ Bli tvunget til å få orgasme gjentatte ganger.

³¹ Overstimulering av én eller flere sanser.

De ulike rollene første med seg førte med seg forventninger som informantene hadde til seg selv, samtidig som det ble tydelig at noen roller skapte forventninger i samspill med andre. Denne utfordringen ble sjeldent et problem om man hadde en dialog rundt samspillet og rammene, men det kunne bli en utfordring om det var et fravær av dialog fordi man ikke nødvendigvis hadde samme forståelse eller utgangspunkt.

6.3 Miljø

Informantene formidlet at selve rammen, da i form av BDSM foreningen de tilhørte, var med på å skape trygghet for dem. Eksempel på dette er at alle nye medlemmer får en gjennomgang av reglene for foreningen. Det er en forventning om at disse følges, hvis ikke risikerer man å bli kastet ut av foreningen. Sylvia viser til følgende:

For du har veldig tydelige retningslinjer og regler og grenser og de er så allmenkjent, og det er det første du får introdusert når du kommer inn dit. Det er som de sier, det er veldig enkelt å bli medlem, men det er enda lettere å bli kastet ut.

Fordi det skal verne om tryggheten til de som er der og alle skal føle seg komfortable med å gå der.

Tydelige regler og rammer gav en forventning og en trygghet om at de som er medlem i foreningen faktisk driver med BDSM, og ikke har andre intensjoner med sin deltakelse i miljøet. Reglene er med på å skape sosiale koder og normer over hva som er akseptabel atferd og ikke. Slik er også foreningen i seg selv en faktor som ivaretar medlemmene og deres interesser. Samtidig er foreningen opptatt av at medlemmene sine ulike preferanser og behov skal respekteres. Flere informanter rapporterte dette som både en velsignelse og en utfordring. Nettopp fordi BDSM-miljøet er inkluderende og ikke-dømmende, førte det til at mennesker som skiller seg ut ellers i samfunnet kunne finne aksept i miljøet, uavhengig av om de praktiserte BDSM eller ikke. Flere av informantene forteller om dette som problematisk, Bård sier blant annet at «*det vanner litt ut grunnen til at man har et BDSM miljø*».

Alle informantene opplever et skille mellom BDSM-miljøet og samfunnet for øvrig. Bård formidler at det er stor forskjell på å kommunisere med mennesker innad og utenfor miljøet og at det ofte blir mer tull og fjas når man prater om sex utenfor BDSM- miljøet:

(...) når jeg snakker med mennesker utenfor miljøet er det vanskelig, man mangler på en måte en kanal i kommunikasjonen. (...). Selve framingen er veldig annerledes. Det er mer tøysete, ting er skummelt å snakke om og en snakker rundt det.

6.3.1 Sosiale normer og regler

Som vi har vist tidligere, har et par informanter snakket om å utøve BDSM når man har drukket alkohol og utfordringer vedrørende dette. Innad i miljøet er det en tydelig regel og etablert forventning om at man holder alkoholbruk utenom BDSM-aktiviteter. Flertallet av våre informanter er tydelige på at de forholder seg til dette og at det er et viktig prinsipp for dem. En nyanse her er at de ikke etterfølger dette når det kommer til vaniljesex, men at BDSM-sex ikke praktiseres med promille. David gir et eksempel på at bruk av alkohol på en klubbkveld eller workshop, ikke bare påvirker den som drikker og en eventuell lekepartner, men også de rundt. Følgende uttalelse viser at miljøets sosiale normer og regler gjør seg gjeldende på dette feltet:

Hvis jeg tenker at noen har fått for mye så sier jeg veldig klart i fra at, uansett om jeg har ansvar eller ei, så sier jeg fra at det er ikke så lurt å drikke så mye når man skal holde på med det her. Det går som regel galt. Hvis da svaret er at «ja, men jeg hadde ikke tenkt å gjøre noe, hadde bare tenkt å være sosial». Så er det sånn at «ja, men da tenker du heller ikke på at andre ser deg og andre er i nærheten av deg som driver med dette, også går du rundt og er litt full og du blir et lite moment for de som på en måte kan forstyrre, enten via usikkerhet eller ja at man kanskje sier og gjør noen ting man ikke helt tenker over». For jeg kan også komme med grove vitser og tull og tøys i fylla, men da gjør jeg det i settinger der jeg vet det er ok. Ikke som kan forstyrre andre.

6.3.2 Kunnskap og erfaringer

Alle informantene hadde mye kunnskap rundt BDSM og generelt rundt seksualitet. Alle formidlet at kunnskap og erfaring bidro til å gjøre utøvelsen tryggere da de visste hvordan de kunne håndtere uforutsette eller farlige situasjoner i en scene. Innad i miljøet ble det arrangert ulike workshops som medlemmene kunne delta på, både for inspirasjon og læring, men særlig for å gi kunnskap om hvordan aktiviteten kunne utøves på en sikker måte. David, som har holdt flere workshops, gir oss et innblikk i dette:

Ja, så da starter vi dagen på workshopen med å snakke om sikkerhet. For sikkerhet overfor tau er beregnet på det som kalles for edgeplay, altså ting som kan gå veldig galt hvis man ikke gjør det riktig eller er forsiktig. Og da må man vite hva man gjør. Og når vi starter workshopen så starter vi da med kunnskap. Hva er farlig? Hva skal man ikke gjøre, hvor skal man ikke sette tau, hvor skal man ikke slå, (...) hvordan skal man ikke ta halsgrep?

Alle informantene var åpne og utadvendte omkring forskningsspørsmålene. De famlet lite med ordene, hadde et bredt vokabular for å forklare ulike aspekter ved BDSM og seksualitet, og fremstod tydelige i det de formidlet. Vi la merke til at begrepskunnskap gav informantene mulighet til å ivareta seg selv i møte med partner(e), noe som gav en følelse av trygghet og egenverd. Å omgås med andre med lignende interesser var også en viktig del av sikkerhetsaspektet, da utøverne lærte av hverandre i miljøet, slik David forteller. Dette samsvarer med SSS og RACK. Videre så vi at deres erfaring eller tid som utøver i miljøet hadde en innvirkning på deres refleksjoner og måter å prate om tematikken på, men også sikkerheten. David benevner konkrete elementer han ser som fundamentale:

Så det er nok det at jeg lyser litt trygghet i det jeg gjør, og på grunn av erfaringen så knoter jeg heller ikke så mye. (...). Ut ifra erfaring så kan jeg kan planlegge visse ting. Dette har jeg gjort før, så da vet jeg at da kan jeg gjøre klar sånn og sånn på forhånd. Jeg vet hva som kan gå galt, så da kan jeg si ifra at hvis noe går galt så har jeg sånn og sånn klart så vi får fiksa det med en gang. Hvis jeg binder deg, så har jeg en saks så jeg kan klippe tauet så du er fri med en gang. I tillegg så har jeg sikkerhetsknuten så jeg kan knyte deg ut så hendene dine er frie med en gang, og da forsvinner panikken i 90% av tilfellene.

Vi har funnet at BDSM-utøvernes erfaringer med samtykke, grenser og kommunikasjon i miljøet, preges av deres egne ønsker og behov, avklaring av forventninger og evnen til å opprettholde kontinuerlig kommunikasjon med partner(e), samt sosiale normer og rammer innenfor miljøet. I videre analyse av resultatet, har vi abstrahert disse enkeltfenomenene til å omhandle tre videre bestanddeler, slik det presenteres i Tabell 3 på neste side. Vi vil i det videre drøfte disse funnen i lys av relevant teori.

Tabell 3. *Analyserte funn*

Enkeltfenomener	Abstrahert kunnskap
Miljø	Betydningen av tilhørighet
Kommunikasjon	Betydningen av kommunikasjon, forventninger og kunnskap rundt seksualitet
Egne ønsker og behov	Betydningen av forståelse og bevissthet om egne seksuelle preferanser og tenningsmønstre

7.0 Drøfting

Studiens hensikt har vært å få innblikk i BDSM-utøveres erfaringer med samtykke, grenser og kommunikasjon i BDSM-miljøet. Resultatene peker på at erfaringen preges av følgende:

- Tilhørighet
- Kommunikasjon, forventninger og kunnskap rundt seksualitet
- Forståelse og bevissthet om egne seksuelle preferanser og tenningsmønstre

For å belyse våre funn, vil vi i det videre drøfte resultatene opp mot teorien om seksuelle skript og teorien om tenningsmønstre, samt tidligere forskning. På bakgrunn av resultatene har vi også utviklet en kommunikasjonsmodell som vi vil presentere i slutten av dette kapitlet.

7.1 Det kulturelle skriptet - Betydningen av tilhørighet

Som Simon og Gagnon (1986) fremholder i skriptteorien, vil det kulturelle skriptet dannes og endres i tråd med det, eller de miljøene man er en del av (Simon & Gagnon, 1986). Det betyr at hvordan man definerer hva som er sunn, sikker og samtykkende seksualitet, er avhengig av de sosiale omgivelsene og omgangskretsen man tilhører. Dette gjenspeiler resultatene våre, der vi ser at informantens kulturelle skript har endret seg etter at de ble en del av BDSM-miljøet. De formidler en gjennomgripende forandring før og etter medlemskap hva angår måten de tenker om seksualitet og BDSM, samt hvordan de prater med sin(e) partner(e) om dette. Der de før var unnvikende, usikre eller ikke fant ordene, stiller de nå oppklarende spørsmål og forsøker å lage en begrepsforståelse med sin(e) partner(e). Eksempelvis er det ikke nok å vite at en person liker å bli slått. Det er avgjørende å få rede på hvilket sted på kroppen vedkommende liker å bli slått, i hvilken setting, med hvilket redskap og lignende. Flat hånd, knyttneve, flogger³², cane³³, balltre, bullwhip³⁴, paddle³⁵ – et slag er ikke bare et slag. Slik noen av slagredskapene kan gi en forståelse av, brukes ord og begreper som er meningsfulle innad i miljøet, men som sannsynligvis få i samfunnet for øvrig kjenner til.

Informantene formidler at de har gått fra å føle seg rar og annerledes, til å i miljøet ha fått en tilhørighet der de er akseptert for den de er, med sine preferanser. Et spørsmål vi har stilt oss,

---

³² Pisk med flere haler/ lærstrimler utgående fra håndtaket.

³³ Spanskrør/ stokk/pinne. Kan være innbundet i lær eller lignende.

³⁴ Enhalet lang pisk.

³⁵ En type slagredskap som har håndtak og en større flate, lignende en kort padleåre.

er om det norske samfunnet er så normativt når det kommer til seksualitet, at de av oss som beveger seg litt utenfor tanken om at sex er penetrerende samleie mellom mann og kvinne og tidvis et lite klaps på baken, blir stemplet som normbrytende og avvikere? Kan det tenkes at den generelle befolkningen ikke er så restriktive som det tilsynelatende kommer til uttrykk her? Det kan selvsagt være. I forbindelse med denne oppgaven har vi ikke anledning til å forkaste eller underbygge denne påstanden gjennom videre forskning. Samtidig var det en gjennomgående opplevelse blant alle informantene at BDSM-miljøet er langt mer aksepterende enn samfunnet ellers. I likhet med informantene i Newmahr (2010) sin studie, beskriver også flere av våre deltakere en følelse av å komme hjem og at «brikkene falt på plass» for første gang (Newmahr, 2010). Dette peker på et skille mellom de utenfor miljøet og BDSM-utøver, hvor alle våre informanter følte en større tilhørighet i miljøet. I tillegg benevner informantene et langt større fokus på samtykke, og anser det som nødvendig å praktisere dette på en bedre måte utenfor BDSM-kontekst, noe som gjenspeiler seg blant annet i media når BDSM-utøvere selv uttaler seg om kulturforskjellene i BDSM-miljøet og utenfor (Leivestad, 2022; Myrdal, 2021).

Vi ser tydelig at kultur handler om hva man eksponeres for og venner seg til, helt i tråd med det kulturelle aspektet i skriptteorien. Det var flere av informantene som hadde fordommer mot BDSM-miljøet, før de selv ble en del av det. En tydelig tendens var nemlig at informantene endret syn på hva de anså som sunn og sikker seksualitet etter at de ble innlemmet i BDSM-verden. Dette er ikke nødvendigvis utelukkende positivt. I et miljø hvor egne grenser ikke overholdes eller man går på bekostning av eget levesett og verdier, kan man argumentere for at det kan være skadelig og farlig. På bakgrunn av denne studien kan vi ikke konkludere med at alle BDSM-miljøer i Norge er så trygge og ivaretagende som det informantene våre formidler. Samtidig er det påfallende at alle utøverne rapporterer den samme opplevelsen dersom det ikke stemmer. Ikke bare forteller de at de fikk et annet syn på BDSM, men at de har opplevd en positiv utvikling hvor de opplever en større robusthet i sine relasjoner, tydeligere forankring i egne verdier, levesett og trygghet i seg selv, sammenlignet med før de begynte å praktisere BDSM. Dette samsvarer med Wismeijer & van Assen (2013) sin studie, som fant at BDSM-utøvere karakteriseres av tilpasningsdyktighet, psykisk og mental styrke, samt sterk egen autonomi (Wismeijer & van Assen, 2013).

I BDSM-foreningen er man ikke nødt til å være som alle de andre. Det er greit og velkomment å være interessert i og like noe annet enn de andre medlemmene, uten at man blir ekskludert. Dette gjenspeiler seg i mottoet «your kink is not my kink, but your kink is ok», en

kjent setning i BDSM-miljøer verden over, og formidlet av flere av utøverne i studien. Blant våre informanter var det flere som formidlet at de følte seg mindre annerledes når de innså hvor stor variasjon det er i menneskers seksualitet, samt en følelse av å være mindre avvikende enn de først trodde. Samtidig opplever noen av medlemmene negative ringvirkninger av at miljøet er *for* aksepterende. Det siktes til at poenget med å ha et eget BDSM-miljø vannes ut av personer som ikke nødvendigvis praktiserer BDSM, men som finner tilhørighet der med bakgrunn i følelsen av annerledeshet fra resten av samfunnet.

Noe av bakgrunnen for BDSM-miljøets åpenhet og aksept ser ut til å henge sammen med rammen om tydelig kommunikasjon, samt kunnskap rundt sikker praksis og forståelse av ikke-normativ seksualitet. Det er en selvfølge å avklare samtykke før man berører en annen person. Dette kulturelle aspektet har tidvis skapt problemer for nye medlemmer som er vitne til at utøvere tilsynelatende berører eller slår på hverandre uten tillatelse – uvitende om at samtykke mellom disse er avtalt i forkant. Dette samsvarer med det kulturelle skriptet Simon og Gagnon presenterer, som forfekter at seksualiteten formes av kulturen individet er en del av. De nye er ikke kjent med kulturens normer og regler, og kan derfor ikke handle deretter. En måte vi ser at BDSM-miljøet aktivt jobber for å skape en felles kultur, er at alle nye medlemmer må delta på en introkveld eller fadderrunde. Informantens beretninger om endrede personlige holdninger og trygghet i egen seksualitet, er en tydelig indikasjon på at det kulturelle skriptet har gjort seg gjeldende i BDSM-miljøet.

Vi så et klart mønster knyttet til bevisstheten omkring kommunikasjon før, under og etter en BDSM-scene. Reglene og rammene i BDSM-foreningen la føringer for hvordan deltakerne kommuniserte rundt samtykke og grenser, blant annet ved at det ble lagt vekt på å utvise respekt for andre, og å være tydelig på egne grenser og ønsker. Dette støttes av tidligere forskning, hvor man har sett at bruken av workshops, diskusjoner rundt hvordan man forhandler hva man ønsker for en BDSM-scene, sikkerhetsord og aftercare er utstrakte kulturelle praksiser innad i miljøet (Bauer, 2021; Beres & MacDonald, 2015; Carlström, 2016; Dunkley & Brotto, 2020). Disse elementene bidrar til at BDSM kan anses som en givende og frivillig aktivitet, og bidrar til å hindre at medlemmene blir utnyttet og utsatt for vold og overgrep (Wignall, 2016). Dette er også noen av intensivene for å kommunisere godt med partneren i forkant av, og i løpet av en scene.

Vi observerte en kontrast knyttet til åpenheten og respekten rundt seksualitet innad i BDSM-miljøet, og hvor åpne medlemmene var om sin BDSM-praksis utad i miljøet. Selv om

medlemmene var åpne i miljøet og med oss, var det et fåtall av dem som delte noe om sin BDSM-utøvelse i verden utenfor. På den måten så vi at det utbredte kulturelle skriptet som preger holdningene i det normative samfunnet også gjorde seg gjeldende hos minoriteten BDSM-utøverne representerer, ved at de begrenset sin åpenheten rundt tilhørighet til miljøet. Dette erfarte vi hadde bakgrunn i aversjon mot å skille seg ut blant majoriteten, da det kunne føre med seg sanksjoner, som å bli sett på som avviker, eller å miste jobben eller venner.

Denne begrensningen forsterkes også av de kulturelle normene innad i miljøet. Den gjenspeiler seg i vedtektene til ulike foreninger, der man får klare linjer på hva som er akseptert og ikke med tanke på anonymitet. Eksempelvis at man risikerer å bli utestengt dersom bryter kravet om diskresjon (The black rose, 2022). Dette viser seg også i kontaktplattformen fetlife.com. På den måten kan man opprettholde anonymiteten og på mange måter leve et «dobbeltliv». Dette kan være hensiktsmessig på noen måter, da det kan være spennende i seg selv, eller man ikke har behov for å dele alt med alle. I tillegg er det en trygghet i at normen i miljøet er diskresjon, dersom man for eksempel synes det er skummelt å oppsøke andre BDSM-utøvere. Samtidig er det synd at det normative miljøet skal sette så store begrensninger for de av oss som lever ut en sunn og sikker seksualitet. Disse resultatene er ikke enestående for våre funn. Tidligere studier har også vist at BDSM-utøvere er utsatt for minoritetsstress og velger å innordne seg etter samfunnets forventninger (Meyer, 2003; Nichols, 2006).

BDSM- miljøet og kulturen omhandler ofte det som er grensesprengende innen seksualitet, noe som potensielt kan gi utfordringer ifølge informantene. Det kan være en hårfin balansegang å balansere mellom hva som er greit og hva som kan gå galt. I verste fall overgrep og voldtekt. Å tråkke over noens grenser påvirker ikke bare den som blir utsatt over trampet, men også den som utøvde aktiviteten. Et ypperlig eksempel på hvordan miljøet bidrar til rammer og grenser, er at de fleste informantene våre poengterer at det oppleves trygt å utforske med nye partnere på foreningens lokaler, men at de ville vært forsiktige med å møte noen for første gang utenfor foreningen. På arrangementer i foreningen er det ikke bare etablerte normer og rammer, men også andre som kan gripe inn, eksempelvis dersom stoppord ikke blir overholdt. Selv om det kan virke ideelt, har vi også sett at det kan være utfordringer også innad i miljøet. Dette da rollen individet har i miljøet, fartstid og alder, kan påvirke hvor lett eller vanskelig det å si ifra om uønsket oppmerksomhet eller aktivitet. Likevel ser vi at miljøet i hovedsak skaper relasjon og trygghet og at medlemmene opplever å bli ivaretatt i foreningen.

Flere av våre informanter påpekte at det innad i BDSM miljøet har vært et skifte rundt tankegangen vedrørende rollene man inntar i miljøet. De nevnte «den eldre garde» miljøet, som de opplevde mer statisk i hvordan de nærmet seg BDSM. «Den yngre garden» hadde et mye mer flytende syn på roller, og roller var gjerne noe man gikk inn i basert på hva slags session som skulle gjennomføres. Et generasjonsskifte i BDSM-miljøet støttes også av tidligere forskning (Zambelli, 2017). I praksis er et eksempel på dette at en av informantene våre var dominant i all lek, unntatt lek med tau, da gikk hun inn i rollen som ropebunny og ble bundet på.

7.2 Det relasjonelle skriptet - Betydningen av kommunikasjon, forventninger og kunnskap rundt seksualitet

I Simon og Gagnons (1986) relasjonelle skript, viser de til at det skapes av erfaringer i seksuell relasjon og kan sammenlignes med en «oppskrift» på hvordan seksualiteten utøves (Simon & Gagnon, 1986). De fleste kan nok kjenne seg igjen i opplevelsen av at man «gjør det som funker», eller det man er vant til i en seksuell setting, for eksempel for å oppnå orgasme. Dette stemmer overens med resultatene vi fant, da informantene formidler at det relasjonelle skriptet har endret seg sammenlignet med før de ble medlem i BDSM-foreningen de tilhører, og samtidig underveis mens de er en del av miljøet. De formidler at de opplever en endring i hvordan de tenker rundt sine egne forventninger rundt seksualitet og at de har en større forståelse av egen seksualitet og sine grenser. Dette så vi ikke bare gjennom det de fortalte eksplisitt, men også gjennom våre observasjoner av at de reflektere godt over egen grenser, både for egen del og i møte med andre. Samtidig formidlet de tydelig hvordan de deler sin seksualitet med andre og hva de forventer i samspillet med partner og flere viser til at «manuset» eller «oppskriften» rundt hvordan de lærer seg seksualitet med andre har endret seg. Det var tydelig at rollen de innehadde, også spilte en betydelig rolle for forventningene til leken og «manuset».

Det sees en bevissthet knyttet til at det relasjonelle skriptet med partner endres over tid. Først og fremst relatert til at partene lærer hverandre å kjenne. Dette kan innebære at de gradvis utvikler rammene og selve leken, seg imellom. Det er konsensus blant informantene om at de ofte jobber aktivt mot å utforske og utvikle egen og partnerens seksualitet og flytte grenser. Seksualiteten sees ikke som statisk, men som dynamisk og med mulighetsrom til forandring. Dette funnet samsvarer med Almås og Benestads teori om tenningsmønstre, hvor vi har sett at

mennesket har evne til å lære nye mønstre og tenne på nærmest alt som kan iscenesettes (Almás & Benestad, 2017, s. 187). Seksuelle skript er for mange noe man «faller inn i» etter hvert som man finner en rytme i seksualiteten sammen med partner. Hos BDSM-utøvere ser vi imidlertid at de har flere ulike skript innad i én relasjon, og i tillegg en bevissthet rundt dem. De forteller at hvordan de ter seg varierer ut ifra rollen de innehar, hvilken partner de er sammen med, ulike former for lek hvor vi tidligere har referert til skille mellom teknisk og seksuell lek, og hvor leken praktiseres. At lek med roller mellom samme partner kan føre til ulike mønstre i manuset er en nyanse Simon og Gagnon (1986) ikke har belyst. De sikter gjennomgående til at ulike skript henger sammen med ulike seksualpartnere (Simon & Gagnon, 1986). Resultatene våre viser imidlertid at det relasjonelle skriptet er svært dynamisk mellom BDSM-partnere, og at det er store variasjoner i skriptene, selv med samme partner. Selv om dette ikke er spesifisert hos Simon og Gagnon, mener vi likevel at det er en tydelig del av det relasjonelle skriptet da det påvirker forventninger og oppførsel hos utøverne.

Blant våre informanter ble det formidlet utfordringer i det relasjonelle skriptet på bakgrunn av egne preferanser. Egne preferanser kunne skape utfordringer ved at det man søkte var sjeldent og at det var vanskelig å finne aktuelle partner(e), eller at mange andre søkte det samme, og det ble mange om beinet. Dette kunne skape situasjoner hvor en kunne gå på bekostning av egne grenser og ønsker for å få tilfredsstilt egne preferanser. Her ser vi at sammensetningen i miljøet og mulighetsrommet for å leve ut sine tenningsmønstre, spiller en rolle for hvordan utøverne samspiller med andre. Vi ser også vi at «manuset» kan forkludres, ved at én part har overtaket i situasjonen, og dermed har større innflytelse for hvordan relasjonen og «manuset» utvikler seg.

Gjennomgående også i det relasjonelle mønsteret, er kommunikasjonen utøverne har med sin(e) partner(e). Et viktig poeng er at kommunikasjon innebærer langt mer enn verbal kommunikasjon. Informantene formidlet å være fintfølede overfor partnerens signaler gjennom kroppsspråk, ansiktsuttrykk, pust og andre non-verbale innslag. Flere av utøverne kommer med eksempler på at partneren med bakgrunn i deres kroppsspråk, har avbrutt leken. Samtlige forteller at de i etterkant hadde innsett at det var lurt å avslutte på følgende tidspunkt og peker på kommunikasjon som nøkkelen til å få en god opplevelse med BDSM.

Hvordan kommunikasjonsformen så ut for informantene var imidlertid ulik og vi observerte et skille i måten de avtalte sessions på og hva som skulle foregå. Den ene gruppen formidlet tydelig egne forventninger i forkant og hadde en «steg for steg» tilnærming til eventuell lek

med nye partnere. Den andre gruppen var mer flytende i fremgangsmåten og beskrev i større grad å «prøve seg frem» og se an responsen fra partner. Uavhengig av om grunnlaget for kommunikasjon var eksplisitt eller implisitt, formidlet begge gruppene at de aktivt brukte partnerens kroppsspråk, pust og ansiktsuttrykk for å lese situasjonen. Å kjenne partneren godt gjorde det enklere å lese non-verbale uttrykk underveis, og spilte således en viktig rolle for sikkerhetsaspektet i utøvelsen. Gode kommunikative ferdigheter, både verbalt og non-verbalt, gjorde det mulig å holde seg innenfor grensene og rammene for leken, minske risikoen for skade, samt redusere sannsynligheten for dom-og subdrop.

Respekt var et viktig element for utøverne, både med hensyn til kommunikasjon og i utøvelsen for øvrig. Flere uttrykker at måten man kommuniserte på gav uttrykk for om partneren utviste respekt eller ikke. En av dem var å akseptere det som ble formidlet verbalt. For eksempel ved å ikke mase dersom partneren ikke ønsket seksuell omgang.

7.3 Det individuelle skriptet – Betydningen av forståelse og bevissthet om egne seksuelle preferanser og tenningsmønstre

Det individuelle skriptet omhandler det individet selv skaper av egne preferanser, behov og hva en selv opplever (Simon & Gagnon, 1986). Det inkluderer tanker, begjær, fantasier og følelser. Blant våre informanter ser vi at dette skriptet er det som har vært mest dynamisk etter at de ble en del av BDSM- miljøet. Flere omtaler det nærmest som at sløret ble løftet bort fra deres øyne da de trådte inn i BDSM-landskapet. De formidler ofte at de kom inn i miljøet med enkelte preferanser, for så å finne en helt ny verden å utforske. Dette førte til at deres individuelle skript utviklet seg hurtig i nye retninger. Et eksempel en av våre informanter nevner, er at mange kvinner som kommer inn i BDSM- miljøet ofte inntar rollen som submissive i starten, men at dette gjerne endrer seg underveis som en blir bedre kjent med seg selv gjennom nye mennesker med andre preferanser. I møte med disse nye preferansene og eksponering for BDSM- miljøet, ser vi også at dette kunne føre til at de utforsket nye ting som de på individnivå kunne oppleve en nysgjerrighet rundt, og som miljøet skapte rom for å prøve ut.

Tenningsmønstre kan sees som en del av det individuelle skriptet og teorien om tenningsmønstre fanger opp utviklingen mange av informantene våre har opplevd som utøver i BDSM-miljøet. Basert på våre resultater, kan vi si at BDSM- utøvere har en stor bevissthet rundt egne tenningsmønstre og at det i miljøet var rom til å utforske dem og spesialisere og

utvikle nye mønstre. Dette bidro til at informantene var nysgjerrige og utforskende. En effekt av å være i et miljø hvor man har et språk rundt seksualitet og snakker åpent om det, var også at det var lite skam og tabu knyttet til egne og andres tenningsmønstre. Flere av informantene setter ord på et skille mellom BDSM-miljøet og samfunnet for øvrig, hvor de formidler at BDSM-utøvere har en langt større bevissthet knyttet til egen nytelse og tenningsmønstre. Flere informanter benevner det som utfordrende å prate om seksualitet med personer som ikke praktiserer BDSM. De gir uttrykk for at mange utenfor BDSM-miljøet synes det er kleint å prate om, og at det mangler en felles forståelse av hva som er avgjørende i en seksuell relasjon. Det samsvarer med tidligere forskning og litteratur at BDSM-utøvere er nødt til å ha gått mange runder med seg selv på dette området for å ivareta sikkerhetsaspektet, og at de er svært atferdsspesifikke og konkrete i kommunikasjon med partner og måten å uttrykke seg på hva angår seksualitet og nytelse, særlig i nye relasjoner (Beres & MacDonald, 2015).

Særlig med tanke på respekt for seg selv og muligheten til å overholde og bevare egne grenser i samspill med partner(e), er kommunikasjon en viktig del også av det individuelle skriptet. Språk og kunnskap rundt begreper, er med på å stadfeste tenningsmønstre og legge til rette for å leve dem ut. Samtidig bidrar et godt begrepsapparat til trygghet for den enkelte og kan virke beskyttende mot seksuelle overgrep (Helsedirektoratet, 2017). Ingen av informantene kjente oss fra før, og selv om tematikken for mange kan oppleves privat, fremstod de svært komfortable i intervjusituasjonen. Alle hadde blikkontakt med oss uavhengig av om de pratet om intime detaljer eller tekniske aspekter, de var tydelige i sin formidling uten å famle med ordene, virke nervøse eller blyge. Dette kan selvsagt ha flere årsaker, hvor én av dem kan være at de anså oss som allierte og ikke-dømmende. I sammenheng med resultater fra vår studie og tidligere forskning, mener vi likevel at det blant annet peker på at BDSM-utøvere er vant til å prate om seksualitet, og viser at bevisstheten rundt egne preferanser og tenningsmønstre har betydning for utøvelsen av BDSM. Hvis vi samtidig legger til grunn kunnskapen og informasjonen som etterlyses omkring nytelse i seksualitet i samfunnet ellers, er det kanskje rimelig å anta at BDSM-utøvere ligger noen steg foran på dette området.

Tenningsmønstre oppstår som regel i forbindelse med positive seksuelle opplevelser (Almås, 2004, s. 72). Dette er noe som kan skje gjennom hele livet. I vår studie kommer dette til uttrykk ved at informantene formidler at de har vært aktivt utforskende i BDSM-miljøet og flere av dem har funnet nye ting de liker og blir opphisset av, altså opprettet nye tenningsmønstre. Menneskers evne til å opprette nye mønstre anses å være grenseløs og kan oppstå på flere måter (Almås & Benestad, 2017, s. 182-189). Almås & Benestad (2004)

sammenligner det med evnen til å lære nye språk. Man kan ikke avlære tenningsmønstre, på samme måte som man ikke glemmer morsmålet sitt. Muligheten til å lære nye språk er likevel alltid til stede, selv om det kan kreve en større innsats i voksenlivet (Almås, 2004, s. 26). På samme måte faller ikke nye tenningsmønstre ned i hodet på folk, men oppstår gjennom utforskning og erfaring med ulike stimuluser som gir seksuell respons (Almås & Benestad, 2017, s. 182-189). Dette har flere av våre informanter erfart.

Det var gjennomgående at informantene var aktivt deltakende i egen nytelse for å dyrke frem sine tenningsmønstre, der en også var med på å spisse tenningsmønstrene sine. Det kunne være at man overordnet likte impact play³⁶, men gjennom utforskning av dette kunne man spisse mønsteret ved å definere hva slags type redskaper man foretrakk under denne typen lek. Denne mentaliteten hos informantene fremstod som en sterk og positiv ressurs, og kunne gjøre det lettere å starte den seksuelle responsyklusen fordi man visste hvor man skal begynne (Graugaard et al., 2019, s. 84). Man kan se på det som et kart, hvor man har alle opplysninger man trenger for å ankomme ønsket destinasjon, uten at destinasjonen trenger å være et mål i seg selv.

BDSM- utøvelse og seksualitet sees som en positiv kraft i eget liv, både alene eller med partner(e). Flere beskriver BDSM som et fristed eller en form for mindfulness, hvor det også blir tydelig at utøvelsen dreier seg om flere personlige aspekter enn kun tenning og seksualitet. Noen utfordringer kommer man likevel ikke utenom. Selv om bevisstheten om egne tenningsmønstre og utforskning kan være en ressurs, kan spesialisering av tenningsmønstre også skape visse utfordringer og sette begrensninger for den enkelte. Det så vi eksempelvis hos en informant på det relasjonelle skriptet, der det oppstod hindringer som følge av å ha liten «datingpool». Samtidig ble informanten som følge av dette mer opptatt av hvordan preferansen kunne implimenteres på flere måter i et forhold for å kunne få møtt sine behov. Vi ser altså at den enkeltes bevissthet og refleksjoner er avgjørende for hvordan utøvelsen oppleves.

Noe av det som kom frem blant deltakerne var anerkjennelsen av at nytelse og intimitet ikke nødvendigvis henger sammen med seksualitet. Et eksempel er teknisk lek, der det seksuelle ikke er et direkte moment. Fordi denne type lek kan berøre partenes indre følelses- og tankeliv, og gjerne på ulik måte, kan det relateres til det individuelle skriptet, selv om det

---

³⁶ Samlebetegnelse for å slå eller motta slag, med eller uten redskap.

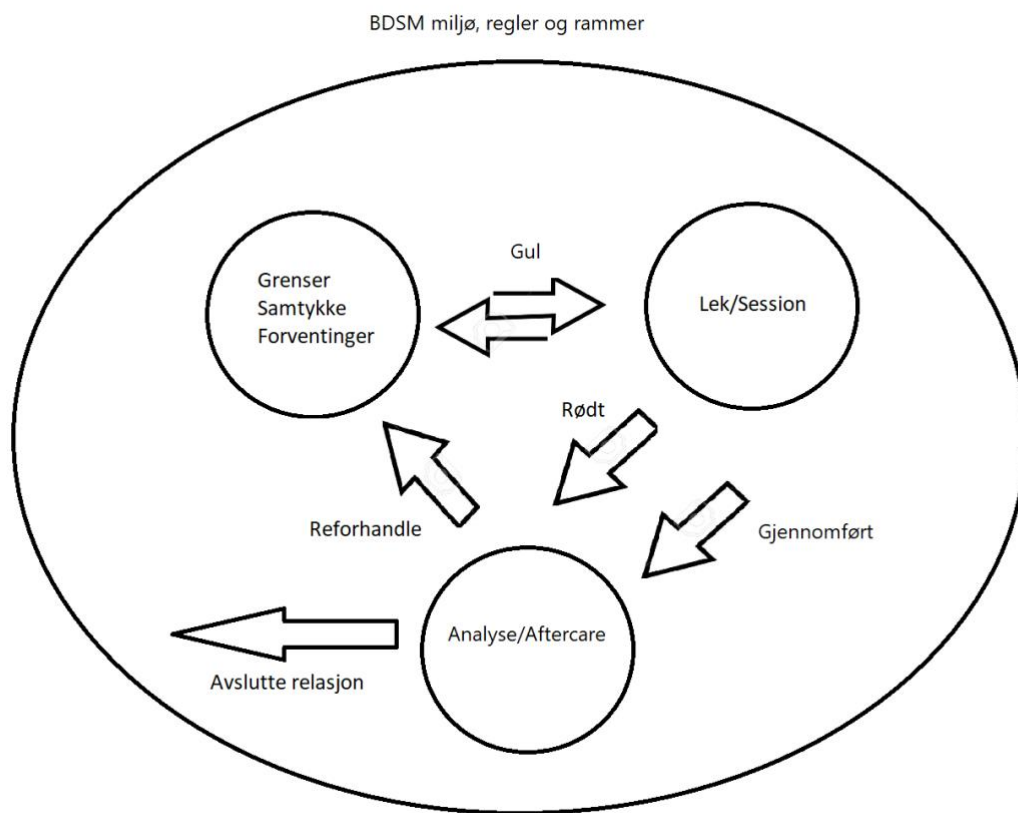
skjer i en dynamikk. Det betyr for eksempel at ved teknisk lek kan den ene parten oppleve leken som seksuelt opphissende, mens den andre parten ikke fornemmer leken som seksuell.

7.4 Kommunikasjonsmodell

Som vi har vist er kommunikasjon en viktig del av å drive med BDSM, og det spiller en avgjørende rolle gjennom hele relasjonen og på alle nivåer i skriptteorien. Da vi ønsket å tydeliggjøre bevegelsen gjennom de ulike stegene i en BDSM-session, har vi på bakgrunn av analysen av resultatene utarbeidet en modell som vist i Figur 1 på neste side. Vi har ikke funnet lignende modeller i tidligere forskning eller litteratur, og selv om modeller er mer stakkato enn virkeligheten, ser vi nyttingen av å sette interaksjonen i et billedlig system. Modellen kan brukes uavhengig av om relasjonen er ny eller etablert og har foregått over tid. Poenget med den er å tydeliggjøre dynamikken for kommunikasjon i miljøet og peke på at dialog alltid er en forutsetning.

Selve miljøet og normene der, er utgangspunktet for innholdet i modellen og symboliseres av den ytterste sirkelen. Slik vi har vist i studien, har BDSM-miljøet en egen kultur for rammene og forventningene til kommunikasjon. Uten disse grunnleggende forutsetningene, ville for eksempel stoppordet «rødt» vært uten betydning. Her ser vi at miljøet også vil være med på å regulere adgangen til miljøet, fordi man kan bli ekskludert dersom man ikke forholder seg til de overordnede rammene. På den måten er den sosiale konteksten og vedtektene i miljøet er med på å skape en arena for dialog.

Figur 1. Kommunikasjonsmodell

Første steg i modellen er at partene sammen har en dialog rundt grenser, forventinger, samtykke og partenes preferanser innen BDSM-aktiviteter. Rammene for relasjonen avklares også her. Det kan for eksempel være om man kun skulle ha en session sammen, en mer langsiktig relasjon, ønske om romantisk involvering eller avgrenset fra romantiske følelser. Her kan det også etableres om partene er åpne for at kjønnslig lek sammen eller ikke, om det er ok å leke med andre ol. En viktig ting å avklare er også hvilken holdning partneren har til fordeling av ansvar gjennom en session, og at man er på samme side hva angår stoppord. Dette stadiet var konsekvent til stede hos våre informanter, men det varierte hvor lang tid de brukte på å gå gjennom denne fasen. Noen av informantene kunne gå gjennom alle stadier av modellen på én kveld, mens andre brukte flere måneder på første steg.

Steg to er gjennomføringen av selve leken innenfor de avtale rammene. Hvis man har avtalt å gjøre shibari, starter man ikke med impact play; man holder seg til det man er enige om. Hvis det ikke er avtalt eksplisitt hvilken type session man skal gjennomføre, holder man seg likevel

innenfor de overordnede grensene man avklarte i det første steget. Gjennomgående i denne fasen er også nødvendigheten av kommunikasjon. Det kan skje både verbalt og nonverbalt. Hovedpoenget er at kommunikasjon er avgjørende for gleden og sikkerheten til utøverne. Dersom alt går som ønsket og planlagt, eller ingen uttaler stoppordet, beveger man seg over i siste fase. Alternativt kan man finne seg i en situasjon man opplever ubehagelig eller skummel, for eksempel kan det vise seg at partneren beveger seg utenfor det man har samtykket til. Da kan leken avsluttes ved å uttale stoppordet, i de fleste tilfeller «rødt», eller benytte avtalt tegn for å signalisere at leken må ta slutt.

Neste steg i modellen kan man altså komme til på to måter. Uansett grunnlaget for at man befinner seg i neste steg, vil agendaen være å fortsette dialogen, og prate om hvordan opplevelsen var for de involverte. Mange former for lek kan gi fysisk smerte og gjøre store mentale inntrykk. Dialog i etterkant og aftercare er derfor viktig for å gjøre godt igjen en mulig følelse av maktubalanse og tydeliggjøre at det som skjedde var lek- ikke en reell maktforskyvning hvor den ene parten er underordnet den andre. Det er også viktig å få klarhet i hva som fungerte bra eller dårlig, da det kan gjøres justeringer i forkant av en eventuell ny session ved en senere anledning.

Vi anerkjenner at mellommenneskelige relasjoner ikke alltid er så svarthvitt, eller med så avgrensede og tydelige rammer som modellen kan gi inntrykk av. Vi anser den likevel som representativ, da den signaliserer at BDSM-miljøet muliggjør og ser behovet av en tilstedeværende dialog gjennom hele BDSM-utøvelsen og relasjonen. På grunn av oppgavens begrensning i omfang, får vi ikke sjekket ut om utøverne selv kjenner seg igjen i modellen. Vi får heller ikke undersøkt om modellen lar seg overføre til andre miljøer eller til samfunnet generelt. Det kunne vært utgangspunkt for spennende videre forskning.

8.0 Konklusjon

Med denne masteroppgaven ønsket vi å sette søkelyset på et tema som er lite utforsket og bidra med ny forskningsbasert kunnskap. Det føler vi at vi har fått til med denne studien.

Vår problemstilling har vært som følger:

Hvilke erfaringer har aktive BDSM-utøvere med samtykke, grenser og kommunikasjon i BDSM-miljøet i Norge?

Gjennomgående blant informantene var viktigheten av å praktisere BDSM på en trygg måte. Det var tydelig at for å få til dette, var samtykke, grenser og kommunikasjon avgjørende faktorer.

Slik vi har vist, legger samtykke premisset for BDSM-aktiviteter. Det tegner et skille på om aktiviteten som bedrives er ønsket fra alle parter, og derfor kan anses som BDSM i det hele tatt. Utøverne har i stor grad et bevisst forhold til egne seksuelle preferanser og har gjennom erfaring og refleksjon satt grenser for egen seksuell utforskning. SSS og RACK hjelper dem til å se den potensielle skaderisikoen opp mot egne grenser og ønsker for utøvelsen. I tillegg er miljøet i seg selv, med reglene og de sosiale normene som er gjeldende der, en viktig faktor for utøvernes ivaretagelse av egne og andres grenser. Deltakerne i studien har et rikt og beskrivende vokabular for seksuelle ønsker, fantasier og aktiviteter. Dette gjør at de kan kommunisere på en nøyaktig måte med sin(e) partner(e) og på den måten redusere sannsynligheten for misforståelser. De har også erfart viktigheten av å ha dialog når ting ikke går som planlagt eller man blir nødt til å avbryte leken. Sikkerhetsord og tegn er et viktig sikkerhetsmoment for utøverne.

Vi vil konkludere med tre hovedelementer som avgjørende for hvordan BDSM-utøvere erfarer samtykke, grenser og kommunikasjon i miljøet:

- Betydningen av tilhørighet
- Betydningen av kommunikasjon, forventninger og kunnskap rundt seksualitet
- Betydningen av forståelse og bevissthet om egne seksuelle preferanser og tenningsmønstre

Et bifunn var at utøverne tar med seg erfaringer fra miljøet og adapterer dem til livet utenfor. Fordi de får øvelse i å være tydelige og sette grenser for seg selv i BDSM-miljøet, ble det også lettere for dem å gjøre dette på andre områder.

BDSM-utøverne i vår studie har tydelige tanker om og retningslinjer i praksis knyttet til samtykke, grenser og kommunikasjon i sin utøvelse, samtidig som at de anerkjenner at samtykke kan være utfordrende i mellommenneskelige relasjoner. På bakgrunn av resultatene, vår fagkompetanse på feltet og tidligere forskning, vil vi peke på BDSM-utøvere som kompetansepersoner hva angår overnevnte elementer. Vi ser samtidig behovet for mer forskningsbasert kunnskap relatert til BDSM-utøvere og BDSM-miljøet.

9.0 Styrker og svakheter

Vi har uten tvil opplevd det som svært positivt å være to forskere. Å være to har gitt oss mulighet til å drøfte med hverandre underveis, noe vi har benyttet oss av gjennom hele forløpet. Samtidig som at vi har kunne spille på hverandres styrker i arbeidsprosessen. Dette har gitt oss gode arbeidsvilkår knyttet til studien. Vi opplever at det å være to har bidratt til å gi tyngde til våre resultater, eksempelvis fordi vi fikk plukket opp flere nyanser i intervjuene og at det har vært konsensus om koder og tema i analysen.

Samtidig hadde vi noen tanker rundt enkelte svakheter ved å være to. Én ting er det praktiske relatert til tid og det ha å mulighet for å møtes og jobbe sammen med prosjektet. En annen er overfor informantene. Det er ingen hemmelighet at det kan oppleves en maktubalanse mellom forsker og informant. Å være to kunne forsterke denne følelsen hos informantene. Vi opplevde imidlertid ingen utfordringer på noen av disse punktene. Vi har samarbeidet godt hele veien og utfyllt hverandre svært bra omkring arbeidsoppgaver. I forhold til informantene opplevde vi dem som lette å kommunisere med, og vi hadde på forhånd vært tydelige på at vi ville være to som foretok intervjuene.

En svakhet ved studien er at informantene fra miljøet ikke er tilfeldig utvalgt, men at de selv har meldt sin interesse som informanter. Vi kan ikke vite informantens motivasjon for å delta, og i en stigmatisert gruppe som BDSM-miljøet er det ikke unaturlig å tenke at de vil svare på en måte som gagnar miljøet. Samtidig var det flere informanter som delte negative opplevelser de hadde opplevd både i og utenfor miljøet. Dette taler i så måte for at informantene ønsket å være oppriktige i sine rapporteringer.

Det er mange som praktiserer BDSM uten å være aktiv deltakende i et miljø. Hadde vi undersøkt personer som driver med BDSM, uten forutsetning om å være tilknyttet et miljø, kunne resultatene sett annerledes ut. Når det er sagt så ønsket vi å fange opp de av oss som aktivt praktiserer BDSM under ordnede forhold, hvor det er normer og føringer hvor hvordan man skal behandle hverandre. Dette for å sette en felles variabel mellom informantene hvor alle kjenner til de overordnede rammene.

Vi intervjuet 7 informanter, så utvalget i studien er lite. Vi hadde likevel god spredning i kjønn, roller og hvor lenge deltakerne hadde vært medlem i miljøet. Selv om studien ikke nødvendigvis vil være representativt for hele BDSM-miljøet i Norge, noe som i seg selv ikke er et mål med kvalitativ forskning, sier den likevel noe om hvordan informantene opplever BDSM-miljøet. Særlig da informantene i stor grad hadde lik oppfatning av elementene i vår

undersøkelse, ser vi det som sannsynlig at flere BDSM-utøvere kan kjenne seg igjen i resultatene fra studien og at de er overførbare til andre medlemmer i miljøet.

10.0 Implikasjoner for praksis

Vi håper at masteroppgaven kan være med på å redusere stigma og skam for de av oss som praktiserer BDSM og at den kan være en tankevekker for alle som ikke har kjennskap til miljøet. De siste årene har det vært mange debatter og innlegg om økende antall seksuelle overgrep, og behov for mer informasjon rundt seksualitet, grenser og samtykke. Som vi har vist i denne studien, har BDSM-miljøet mye erfaring og konkrete tanker og refleksjoner rundt overnevnte elementer. På bakgrunn av dette, samt praksis fra fagfeltet, opplever vi BDSM-miljøet som en ressurs når det kommer til kompetanse rundt samtykke og grenser. Samtidig opplever vi at deres kompetanse ikke blir brukt eller tatt seriøst. I stedet for stemples BDSM som farlig og avvikende og fordommene florerer. Som resultatene viser, innehar BDSM-utøvere mye kunnskap knyttet til hvordan man kan håndtere og nærme seg overnevnte tematikk. Vi håper derfor at miljøets medlemmer kan betraktes som kompetansepersoner på feltet og ansees som foregangspersoner for sunn seksualitet. Samtidig har vi forhåpninger om at den øvrige befolkningen kan hente inspirasjon og kunnskap fra BDSM-utøveres fokus på sunn, sikker og samtykkende seksualitet.

Vi jobber begge innenfor helse- og sosialsektoren, og ønsker at denne studien kan bidra til høyere kompetanse omkring samtykke, grenser og kommunikasjon. Samtidig håper vi at den kan bidra til større forståelse av BDSM-utøvere hos ansatte i hjelpetjenester.

11.0 Referanseliste

- Almås, E. (2004). *Sex og sexologi*. Universitetsforl.
- Almås, E. & Benestad, E. E. P. (2017). *Sexologi i praksis* (3. utg. utg.). Universitetsforl.
- Are S'ia. (2020). *Sammenkomster*. <https://www.aresia.no/sammenkomster/>
- Bancroft, J. (2010). Sexual desire and the brain revisited. *Sexual and relationship therapy*, 25(2), 166-171. <https://doi.org/10.1080/14681991003604680>
- Bauer, R. (2021). Queering consent: Negotiating critical consent in les-bi-trans-queer BDSM contexts. *Sexualities*, 24(5-6), 767-783. <https://doi.org/10.1177/1363460720973902>
- Benestad, E. E. P., Grünfeld, B. & Svendsen, K.-O. B. (2019). Parafili. I. <https://sml.snl.no/parafili>
- Beres, M. A. & MacDonald, J. E. C. (2015). Talking About Sexual Consent: Heterosexual women and BDSM. *Australian feminist studies*, 30(86), 418-432. <https://doi.org/10.1080/08164649.2016.1158692>
- Braun, V. & Clarke, V. (2022). *Thematic analysis : a practical guide*. SAGE.
- Carlström, C. (2016). *BDSM: paradoxernas praktiker*.
- Direktoratet for e-helse. (2022). *Om ICD-10 og ICD-11 (IE-1103)*. <https://www.ehelse.no/>
- Dixi Ressurssenter. (2023). *Hva er voldtekt og seksuelle overgrep?* Dixi. <https://www.dixi.no/hva-er-overgrep/>
- Dunkley, C. R. & Brotto, L. A. (2020). The Role of Consent in the Context of BDSM. *Sex Abuse*, 32(6), 657-678. <https://doi.org/10.1177/1079063219842847>
- Fanghanel, A. (2020). Asking for it: BDSM sexual practice and the trouble of consent. *Sexualities*, 23(3), 269-286. <https://doi.org/10.1177/1363460719828933>
- Fetlife. (2023). *Kinktionary*. <https://fetlife.com/kinktionary/>
- Flick, U. (2018). *An introduction to qualitative research* (Sixth edition. utg.). SAGE.
- Frankfort-Nachmias, C., Nachmias, D. & DeWard, J. (2015). *Research methods in the social sciences* (8th. utg.). Worth publishers.
- Fri. (2019). *WHO friskmelder fetisjister og bdsm-ere!* FRI. <https://www.foreningenfri.no/who-friskmelder-fetisjister-og-bdsm-ere/>
- Frihagen, H. & Salto. (2006). *SM OG LOVEN*. Revise F65. Hentet 1. April fra <https://revisef65.org/2006/01/04/sm-og-loven/>
- Gagnon, J. H. & Simon, W. (1973/2017). *Sexual Conduct. The Social Sources of Human Sexuality*. Routledge.
- Gates, K. (2017). *Deviant Desires: A Tour of the Erotic Edge*. power House Books.
- Graugaard, C., Giraldi, A. & Møhl, B. (2019). *Sexologi : faglige perspektiver på seksualitet* (1. udgave. utg.). Munksgaard.
- Helsedirektoratet. (2017, 11. november 2019). *Undervisning om seksuell helse: Skolehelsetjenesten skal tilby seg å bidra i skolens undervisning om seksuell helse [nettdokument]*. Helsedirektoratet. <https://www.helsedirektoratet.no/retningslinjer/helsestasjons-og-skolehelsetjenesten/skolehelsetjenesten-520-ar/samhandling-med-skole/undervisning-om-seksuell-helse-skolehelsetjenesten-skal-tilby-seg-a-bidra-i-skolens-undervisning-om-seksuell-helse#9ac281c9-8627-4763-bf01-1541b3d34208-praktisk>
- ICD-10. (2016). *Disorders of adult personality and behaviour (F60-F69)*. International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems 10th Revision. <https://icd.who.int/browse10/2016/en#/F65>
- Jakobsen, T. G. (2021). *Vitenskapsfilosofi og kritisk realisme : et ikke-antroposentrisk alternativ* (1. utgave. utg.). Fagbokforlaget.
- Jordåen, R. & Berge, B. (u.å.). *Ein kort intro til norsk skeiv historie på 1900-talet*. Skeivt arkiv. <https://www.bufdir.no/siteassets/likestilling-og-ikke-diskriminering/kort-intro-norsk-skeiv-historie.pdf>

- Kaak, A. (2016). Conversational Phases in BDSM Pre-Scene Negotiations *Journal of Positive Sexuality*, 2(11), 6. <http://journalofpositivesexuality.org/wp-content/uploads/2016/12/Conversational-Phases-in-BDSM-Pre-Scene-Negotiation-Kaak.pdf>
- Kinkynorge. (2023a). *Disiplin*. Kinkynorge. <https://www.kinkynorge.no/bdsm/disiplin/>
- Kinkynorge. (2023b). *Dominans*. Kinkynorge. <https://www.kinkynorge.no/bdsm/dominans/>
- Kinkynorge. (2023c). *Forskjell på vold og BDSM*. <https://www.kinkynorge.no/bdsm/forskjellvoldbdsm/>
- Kinkynorge. (2023d). *Vanilje (vanilla)*. Kinkynorge. https://www.kinkynorge.no/bdsm/vanilje_vanilla/
- Kitzinger, C. & Frith, H. (1999). Just say no? The use of conversation analysis in developing a feminist perspective on sexual refusal. *Discourse & society*, 10(3), 293-316. <https://doi.org/10.1177/0957926599010003002>
- Kleven, S. (2022). *Vil ha bedre seksualundervisning: – Den er rett og slett utdatert*. Aftenbladet. <https://www.aftenbladet.no/lokalt/i/bGdKAl/vil-ha-bedre-seksualundervisning-den-er-rett-og-slett-utdatert>
- Kripos. (u.å.). *Hvor går grensene?* Hentet 6. april fra <https://www.politiet.no/rad/voldtekt-og-seksuelle-overgrep/hvor-gar-grensene/#undefined>
- Krøvel, V. (2023). *Flere vil ha kinky sex*. Journalen.oslomet.no. Hentet 9. april fra <https://journalen.oslomet.no/2023/01/du-er-ikke-gal-om-du-liket-bli-slikka-pa-taerne>
- Leivestad, M. (2022, 22. februar). *Høvla øve*. I *En intro til BDSM med Henriette Aurtande*. <https://podme.com/no/hovla-ove>
- Meyer, I. H. (2003). Prejudice, Social Stress, and Mental Health in Lesbian, Gay, and Bisexual Populations: Conceptual Issues and Research Evidence. *Psychol Bull*, 129(5), 674-697. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.129.5.674>
- Mimsy & Vagabond. (2021). *SSC VS. RACK: WHAT'S THE DIFFERENCE?* <https://bound-together.net/ssc-vs-rack/>
- Myrdal, L. (2021). *Alle burde gjøre som BDSMere – et bifall til samtykkelov*. Radikalportal.no. <https://radikalportal.no/2021/10/17/alle-burde-gjore-som-bdsmere-et-bifall-til-samtykkelov/>
- Newmahr, S. (2010). Rethinking Kink: Sadomasochism as Serious Leisure. *Qualitative sociology*, 33(3), 313-331. <https://doi.org/10.1007/s11133-010-9158-9>
- Nichols, M. (2006). Psychotherapeutic Issues with "Kinky" Clients: Clinical Problems, Yours and Theirs. *J Homosex*, 50(2-3), 281-300. https://doi.org/10.1300/J082v50n02_14
- O'Brien, B. C., Harris, I. B., Beckman, T. J., Reed, D. A. & Cook, D. A. (2014). Standards for Reporting Qualitative Research: A Synthesis of Recommendations. *Acad Med*, 89(9), 1245-1251. <https://doi.org/10.1097/ACM.0000000000000388>
- Oslo BDSM. (2022). *Bli medlem*. <https://oslobdsm.no/bli-medlem/>
- Oslo BDSM. (2022., 2022). *Leveregler*. <https://oslobdsm.no/informasjon/leveregler/>
- Powell, A. (2008). Amor fati?: gender habitus and young people's negotiation of (hetero)sexual consent. *Journal of sociology (Melbourne, Vic.)*, 44(2), 167-184. <https://doi.org/10.1177/1440783308089168>
- PureWow Editors. (2021). *Kink vs. Fetish: A Sex Therapist Lays Out the Difference*. purewow.com. <https://www.purewow.com/wellness/kink-vs-fetish>
- Reiersøl, O. (2008). Fetisj og SM-diagnosene i ICD-10. *psykologtidsskriftet*, (idsskrift for Norsk psykologforening, Vol 45, nummer 6, 2008). <https://psykologtidsskriftet.no/fagessay/2008/06/fetisj-og-sm-diagnosene-i-icd-10?redirected=1>
- Schein, E. H. (1987). *Organisasjonskultur og ledelse : er kulturendring mulig?* Mercuri media forl.
- Sex og Samfunn. (2023). *BDSM og fetisj*. Sex og samfunn. <https://emetodebok.no/kapittel/seksualitet-seksuelle-dysfunksjoner-og-sexologi/ungdom-og-seksualitet/bdsm-og-fetisj/>
- Shahbaz, C. & Chirinos, P. (2017). *Becoming a kink aware therapist*. Routledge Focus.

- Simon, W. & Gagnon, J. H. (1986). Sexual scripts: Permanence and change. *Arch Sex Behav*, 15(2), 97-120. <https://doi.org/10.1007/BF01542219>
- Simula, B. L. (2019). Pleasure, power, and pain: A review of the literature on the experiences of BDSM participants. *Sociology compass*, 13(3), e12668-n/a. <https://doi.org/10.1111/soc4.12668>
- Skeid, S. (2016). *SM-ere og fetisjister ut av diagnoselista – kampen fortsetter!* Revise F65. <https://revisef65.org/2016/03/06/sm-ere-og-fetisjister-ut-av-diagnoselista-kampen-fortsetter/>
- Skeid, S. (2018). *WHO takes bdsm and fetishism off the sick list.* Revise F65. Hentet 1. april fra <https://revisef65.net/2018/06/20/who/>
- SMiL Norge. (2023). *Velkommen til SMiL Norge, en landsorganisasjon for BDSM'ere og fetisjister.* <https://www.smil-norge.no/>
- Stene, L. E. & Kruse, A. E. (2023, 11. april 2023). *Seksuelle overgrep.* Hentet 17. april fra https://sml.snl.no/seksuelle_overgrep
- Stiftelsen Tryggere. (2023). *Hvor går grensene?* Stiftelsen tryggere. <https://tryggere.no/forebygging/samtykke/>
- Taylor, G. W. & Ussher, J. M. (2001). Making Sense of S&M: A Discourse Analytic Account. *Sexualities*, 4(3), 293-314. <https://doi.org/10.1177/136346001004003002>
- The black rose. (2022). *Vedtekter.* <https://theblackrose.no/TBR/vedtekter>
- Thornquist, E. (2018). *Vitenskapsfilosofi og vitenskapsteori : for helsefag* (2. utg. utg.). Fagbokforl.
- WHO. (2023). *Sexual health and well-being.* [https://www.who.int/teams/sexual-and-reproductive-health-and-research-\(srh\)/areas-of-work/sexual-health](https://www.who.int/teams/sexual-and-reproductive-health-and-research-(srh)/areas-of-work/sexual-health)
- Wignall, L. (2016). Staci Newmahr, *Playing on the Edge: Sodomasochism, Risk, and Intimacy.* I(Bd. 19, s. 257-259). London, England: SAGE Publications.
- Wismeijer, A. A. J. & van Assen, M. A. L. M. (2013). Psychological Characteristics of BDSM Practitioners. *J Sex Med*, 10(8), 1943-1952. <https://doi.org/10.1111/jsm.12192>
- Zambelli, L. (2017). Subcultures, Narratives and Identification: An Empirical Study of BDSM (Bondage, Domination and Submission, Discipline, Sadism and Masochism) Practices in Italy. *Sexuality & culture*, 21(2), 471-492. <https://doi.org/10.1007/s12119-016-9400-z>

Vil du delta i forskningsprosjektet

”Samtykke, grenser og kommunikasjon rundt seksualitet i BDSM-miljøet”?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å få kunnskap om hvordan BDSM-utøvere kommuniserer grenser og samtykke rundt seksualitet. Vi er to masterstudenter som skal forske på hvilken betydning disse elementene har for den enkelte utøver og for relasjonen med partner(e). I dette skrevet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Forskningsprosjektet er en del av en masteroppgave i psykososial helse med spesialisering i sexologi.

Formålet er å få innsikt i BDSM-miljøets holdninger, refleksjoner og erfaringer med samtykke, grenser og kommunikasjon. Vi tror at BDSM-miljøet er en ressurs når det kommer til kompetanse rundt samtykke og grenser, men som undergraves av fordommer fra samfunnet for øvrig. Vi håper at forskningsprosjektet kan være med på å redusere stigma og skam for de av oss som praktiserer BDSM.

Resultatene fra forskningsprosjektet skal leveres som masteroppgave til Universitet i Agder. Resultatene kan også bli publisert som en vitenskapelig artikkel og eventuelt presenteres i seminarer, konferanser og undervisning. Personopplysninger om deg behandles konfidensielt og blir anonymisert slik at du ikke kan gjenkjennes.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Prosjektleder førsteamanuensis Tor-Ivar Karlsen, Universitetet i Agder, Fakultetet for helse- og idrettsvitenskap, er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du mottar denne henvendelsen fordi vi har sendt forespørsel om deltakelse til studien til en BDSM-forening eller interesseorganisasjon som du er medlem av. Lederne av foreningen vil videreformidle vår forespørsel til aktuelle kandidater. Forespørselen kan også skje via websiden fetlife.com og/ eller SMIL Norge.

Deltakerne vi søker er voksne over 18 år som praktiserer BDSM og som er medlem i en BDSM-klubb. Du er velkommen til å delta i studien uavhengig av hvordan du definerer din rolle i miljøet, og hvor lenge du har vært medlem i BDSM-foreningen.

Kandidater som ikke er aktuelle for dette forskningsprosjektet er utøvere som lever i sine BDSM roller som en livsstil 24/7 og/ eller praktiserer «consensual non-consent» (CNC).

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer det at du blir intervjuet av én eller begge mastergradskandidatene. Vi vil stille spørsmål om din opplevelse av kommunikasjon med BDSM-partner(e), særlig knyttet til avklaring av samtykke og grenser for sikker lek. Intervjuet er individuelt, så det er kun du og masterkandidaten(e) som er til stede mens intervjuet foregår.

Deltakelse i forskningsprosjektet forutsetter fysisk oppmøte til intervju. Intervjuet har en estimert varighet på 45- 60 minutter. Intervjuet vil foregå på din lokale BDSM-klubb sine lokaler eller annet egnet sted, etter avtale etter avtale med deg. Vi ønsker å ta opp intervjuet på en analog båndopptaker for å sikre at informasjonen du gir oss blir gjengitt korrekt i forskningsprosjektet. Når vi skriver ut lydopptaket, vil alle direkte og indirekte personopplysninger om deg skrives om eller slettes. Det kan være slik at det vil komme opplysninger fra deg som gjør at du kan gjenkjennes innad i miljøet. Dersom vi er i tvil om hvordan en aidentifisering best kan gjøres, vil vi drøfte dette med deg umiddelbart og uansett før intervjuet avsluttes. Etter at utskrivningen er gjort, vil også lydopptaket slettes. Det utskrevne intervjuet vil bli påført en kode som samsvarer med koden på dette samtykkeskjemaet. Samtykkeskjemaet vil bli oppbevart nedlåst og sikret fram til prosjektslutt. Dersom du opplever ubehag under intervjuet, vil vi i samråd enten utsette eller avbryte.

Dersom du i etterkant av intervjuet skulle oppleve følelsesmessige reaksjoner, ber vi deg ta kontakt med din fastlege. Du kan også be om en gratis rådgivende konsultasjon av psykolog Dag Holte. Du kan kontakte ham via telefon 979 80 662.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrevet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

- Det er kun masterstudentene Audun Omdal og Sandra Strømø, som vil ha tilgang til dine personidentifiserbare opplysninger.*
- Ditt navn og kontaktopplysninger vil erstattes med en kode som lagres på en egen navneliste adskilt fra øvrige data.*
- Veileder Tor-Ivar Karlsen ved Universitet i Agder, vil ha tilgang til transkriberte anonymiserte intervjuer.*
- Samtykkeskjemaet ditt oppbevares innelåst på Universitet i Agder.*
- Transkriberte intervju oppbevares på passord beskyttet datamaskin.*

Intervjuene anonymiseres, og det er ikke mulig å gjenkjenne deg hverken i masteroppgaven eller andre publikasjoner/ presentasjoner.

Hva skjer med personopplysningene dine når forskningsprosjektet avsluttes?

Prosjektet vil etter planen avsluttes 31.12.2025. Etter prosjektslutt vil samtykkeskjemaet slettes – de anonymiserte transkriberte intervjuene kan bli benyttet videre i forbindelse med annen forskning.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra *Universitet i Agder* har Personverntjenester vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket [ref. 217496]. Prosjektet er ikke omfattet av helseforskningsloven og dermed vurdert som ikke godkjenningsspliktig av Regionale komiteer for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk [ref. 490258]. Prosjektet er godkjent av Forskningsetisk komite ved Universitetet i Agder [ref. RITM0183255].

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende
- å få slettet personopplysninger om deg
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Universitet i Agder ved student Audun Omdal på telefon 45691410 eller epost auduno05@uia.no
- Universitet i Agder ved student Sandra Strømø på telefon 95902625 eller epost sandrs13@uia.no
- Universitet i Agder ved prosjektleder Tor-Ivar Karlsen på telefon 90060536 eller epost tor-ivar.karlsen@uia.no
- Vårt personvernombud: personvernombud@uia.no

Hvis du har spørsmål knyttet til Personverntjenester sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

- Personverntjenester på epost (personverntjenester@sikt.no) eller på telefon: 53 21 15 00

Med vennlig hilsen

Audun Omdal og Sandra Strømø (masterstudenter)

og

Tor-Ivar Karlsen, veileder

Vedlegg 2. Samtykkeerklæring

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet SAMTYKKE, GRENSER OG KOMMUNIKASJON RUNDT SEKSUALITET I BDSM-MILJØET, og har fått anledning til å stille spørsmål.

Jeg samtykker til:

- å delta i *intervju*
- at det blir samlet inn opplysninger om min aktivitet i BDSM-miljøet
- at det blir samlet inn opplysninger om min utøvelse og forståelse av BDSM
- at det blir samlet inn opplysninger om min seksuelle helse
- at opplysningene om meg brukes anonymt i overnevnte forskningsprosjekt

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

---

Signert av prosjektdeltaker, dato

Navn med store bokstaver

Intervjuguide

Tusen takk for at du vil delta i vårt forskningsprosjekt. Med din hjelp kan vi få nyttig kunnskap om samtykke, kommunikasjon og grenser rundt seksualitet i BDSM-miljøet.

Gjennom intervjuet ønsker vi å få tak i dine synspunkter og opplevelser. Det finnes ingen riktige eller gale svar – det er dine opplevelser og refleksjoner vi er på jakt etter. Vi ønsker at du forteller mest mulig fritt om dine erfaringer fra temaene på neste side.

Vi minner om at deltakelse i forskningsprosjektet er helt frivillig og at du når som helst kan hoppe over spørsmål du ikke ønsker å svare på, stoppe intervjuet eller trekke deg fra å delta. Du trenger ikke å oppgi årsak til dette. Det er helt opp til deg hva og hvor mye du ønsker å dele med oss.

Dersom du i etterkant av dette intervjuet skulle oppleve ubehagelige følelsesmessige reaksjoner, ber vi deg ta kontakt med din fastlege. Du kan også be om en gratis rådgivningskonsultasjon av psykolog Dag Holte. Han kan kontaktes på telefon 979 80 662.

Introduksjonsspørsmål:

Hvordan fant du BDSM?
Hva betyr BDSM for deg?

Kommunikasjon

- Betydningen av kommunikasjon i miljøet.
- Forutsetninger for kommunikasjon.
- Hva påvirker kommunikasjonen?
- Hvordan kommuniseres det? Ord, toneleie, lyder, handlinger/ atferd, kroppsspråk?
- utfordringer?
- Betydning av roller for kommunikasjon.

Samtykke:

- Hva forstår du med samtykke?
- Naturlig fokus på samtykke?
- Hvordan avklares samtykke?
- Samtykke i lek og kjønnslig lek.
- utfordringer?
- Løsninger?
- Betydning av roller for samtykke.
- Kan personer som ikke praktiserer BDSM lære noe av utøvere i BDSM-miljøet? I så fall hva?

Grenser:

- Hva forstår du med grenser i BDSM-miljøet?
- Avklaring av grenser og hvordan det skjer. Dialog?
- Opprettholdelse av egne grenser før, under og etter lek/ kjønnslig lek.
- Ivaretagelse av partnerens grenser før, under og etter lek/ kjønnslig lek.
- utfordringer?
- Noen forskjeller mellom BDSM-miljøet og «vanilje» relasjoner? Styrker/ svakheter.

Annet:

- Fortell om dine opplevelser og erfaringer med BDSM og BDSM-miljøet generelt. Det kan være både positive og negative opplevelser.
- Hvilken betydning har BDSM og BDSM-miljøet for deg?
- Finnes det etter din mening store skiller mellom BDSM-relasjoner og andre partner/sekssuelle relasjoner? Hvis ja- hvilke?

Helt til slutt - har du noe du ønsker å tilføye?

Takk for din deltakelse! Det har gitt oss verdifull informasjon som vi på bakgrunn av ditt samtykke vil anonymisere og bruke videre i prosjektet.

Vedlegg 4. Godkjenning fra FEK

Sandra Strømø

Besøksadresse:
Universitetsveien 25
Kristiansand

Ref: [object Object]

Tidspunkt for godkjenning: : 24/10/2022

Søknad om etisk godkjenning av forskningsprosjekt - Sunn, sikker og samtykkende sex. En studie av samtykke, grenser og kommunikasjon rundt seksualitet sett i lys av BDSM-miljøet

Vi informerer om at din søknad er ferdig behandlet og godkjent.

Kommentar fra godkjenner:

Hilsen
Forskningsetisk komite
Fakultet for helse - og idrettsvitenskap
Universitetet i Agder

UNIVERSITETET I AGDER
POSTBOKS 422 4604 KRISTIANSAND
TELEFON 38 14 10 00
ORG. NR 970 546 200 MVA - post@uia.no -
www.uia.no

FAKTURAADRESSE:
UNIVERSITETET I AGDER,
FAKTURAMOTTAK
POSTBOKS 383 ALNABRU 0614 OSLO

[Meldeskjema](#) / [Sunn, sikker og samtykkende sex. En studie av samtykke, grenser o...](#) / Vurdering

Vurdering av behandling av personopplysninger

Referansenummer
217496

Vurderingstype
Standard

Dato
30.09.2022

Prosjekttittel

Sunn, sikker og samtykkende sex. En studie av samtykke, grenser og kommunikasjon rundt seksualitet sett i lys av BDSM-miljøet

Behandlingsansvarlig institusjon

Universitetet i Agder / Fakultet for helse- og idrettsvitenskap / Institutt for psykososial helse

Prosjektansvarlig

Tor-Ivar Karlsen

Student

Sandra Strømø

Prosjektperiode

01.09.2022 - 31.12.2025

Kategorier personopplysninger

Alminnelige
Særlige

Lovlig grunnlag

Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)

Behandlingen av personopplysningene er lovlig så fremt den gjennomføres som oppgitt i meldeskjemaet. Det lovlige grunnlaget gjelder til 31.12.2025.

[Meldeskjema](#)

Kommentar

OM VURDERINGEN

Personverntjenester har en avtale med institusjonen du forsker eller studerer ved. Denne avtalen innebærer at vi skal gi deg råd slik at behandlingen av personopplysninger i prosjektet ditt er lovlig etter personvernregelverket.

Personverntjenester har nå vurdert den planlagte behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at behandlingen er lovlig, hvis den gjennomføres slik den er beskrevet i meldeskjemaet med dialog og vedlegg.

VIKTIG INFORMASJON TIL DEG

Du må lagre, sende og sikre dataene i tråd med retningslinjene til din institusjon. Dette betyr at du må bruke leverandører for spørreskjema, skylagring, videosamtale o.l. som institusjonen din har avtale med. Vi gir generelle råd rundt dette, men det er institusjonens egne retningslinjer for informasjonssikkerhet som gjelder.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET

Prosjektet vil behandle alminnelige personopplysninger, særlige kategorier av personopplysninger om seksuelle forhold eller orientering frem til 31.12.2025.

LOVLIG GRUNNLAG

Prosjektet vil innhente samtykke fra de registrerte til behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at prosjektet legger opp

til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 nr. 11 og 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse, som kan dokumenteres, og som den registrerte kan trekke tilbake.

For alminnelige personopplysninger vil lovlig grunnlag for behandlingen være den registrertes samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 a.

Behandlingen av særlige kategorier av personopplysninger er basert på uttrykkelig samtykke fra den registrerte, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 a og art. 9 nr. 2 a.

PERSONVERNPRINSIPPER

Personverntjenester vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen:

om lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om og samtykker til behandlingen

formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke viderebehandles til nye uforenlige formål

dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet

lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for å oppfylle formålet.

DE REGISTRERTES RETTIGHETER

Vi vurderer at informasjonen om behandlingen som de registrerte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13.

Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18) og dataportabilitet (art. 20).

Vi minner om at hvis en registrert tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

Personverntjenester legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1 f) og sikkerhet (art. 32).

Ved bruk av databehandler (spørreskjemaleverandør, skylagring, videosamtale o.l.) må behandlingen oppfylle kravene til bruk av databehandler, jf. art 28 og 29. Bruk leverandører som din institusjon har avtale med.

For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må prosjektansvarlig følge interne retningslinjer/rådføre dere med behandlingsansvarlig institusjon.

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til oss ved å oppdatere meldeskjemaet. Før du melder inn en endring, oppfordrer vi deg til å lese om hvilken type endringer det er nødvendig å melde:

<https://www.nsd.no/personverntjenester/fylle-ut-meldeskjema-for-personopplysninger/melde-endringer-i-meldeskjema>

Du må vente på svar fra oss før endringen gjennomføres.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

Vi vil følge opp underveis (hvert annet år) og ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er

avsluttet/pågår i tråd med den behandlingen som er dokumentert.

Kontaktperson hos oss: Anne Lene L. Nymoen

Lykke til med prosjektet!

Region: REK sør-øst D	Saksbehandler: Finn Skre Fjordholm	Telefon: +47 22 84 58 21	Vår dato: 12.09.2022	Vår referanse: 490258
---------------------------------	--	------------------------------------	--------------------------------	---------------------------------

Tor-Ivar Karlsen

Prosjektsøknad: Samtykke, grenser og kommunikasjon rundt seksualitet i BDSM-miljøet

Søknadsnummer: 490258

Forskningsansvarlig institusjon: Universitetet i Agder

Prosjektsøknad vurderes som utenfor REK's virkeområde

Søkers beskrivelse

Vår problemstilling til masteroppgaven har sin personlige bakgrunn i våre erfaringer fra videreutdanning i sexologi knyttet opp til et studiebesøk på en BDSM-klubb. Måten deltakerne i BDSM-miljøet kommuniserte med hverandre for å avklare tydelige grenser og forventninger, inspirerte oss og vakte vår interesse. Vi satt igjen med en tanke om at dersom «alle» hadde kommunisert om seksualitet og forventninger på en så åpen og tydelig måte, ville det vært færre overgrep, mindre utroskap, flere vellykkede seksuelle kontakter og lavere grad av anger knyttet til hvem man har sex med.

Vi er interessert i hvordan BDSM/ kink utøvere forstår begrepene kommunikasjon, samtykke og grenser knyttet til seksualitet. Samt hvordan disse tingene behandles i en relasjon i forkant av lek og kjønnslig lek. Skiller det seg fra hvordan det normative samfunnet omtaler disse tingene i dagligtale? Vi er ikke ute etter hvordan informantene utøver sin seksualitet, men hvordan rammene, grensene, samtykke og kommunikasjon praktiseres og oppleves i miljøet.

Vi håper at masteroppgaven kan være med på å redusere stigma og skam for de av oss som praktiserer BDSM. Vi tror at BDSM-miljøet er en ressurs når det kommer til kompetanse rundt samtykke og grenser, men som ikke blir brukt eller tatt seriøst. Istedenfor stemples BDSM som farlig og avvikende og det florerer mange fordommer knyttet til miljøet. Hvis det gjennom vår studie viser seg å være tilfelle at BDSM-miljøet er sunt, sikkert og samtykkende, slik det gir uttrykk for, håper vi at miljøets medlemmer kan brukes som kompetansepersoner på feltet og bli sett på som foregangspersoner for sunn seksualitet.

Studien skal gjennomføres med individuelle intervjuer av 8-12 aktive BDSM-utøvere som er medlem i en BDSM-forening.

Vi viser til søknad om forhåndsgodkjenning for ovennevnte forskningsprosjekt. Søknaden ble behandlet av Regional komité for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk (REK) i møtet 17.08.2022. Vurderingen er gjort med hjemmel i helseforskningsloven § 10.

REK sør-øst D

Besøksadresse: Gullhaugveien 1-3, 0484 Oslo

Telefon: 22 84 55 11 | E-post: rek-sorost@medisin.uio.no

Web: <https://rekportalen.no>

REKs vurdering

Prosjektet har som formål å intervju voksne, presumptivt friske, personer omkring deres erfaringer med kommunikasjon og samtykke i seksuelle relasjoner.

Komiteen vurderer at prosjektet, slik det er presentert i søknad og protokoll, ikke vil gi ny kunnskap om helse og sykdom. Prosjektet faller derfor utenfor REKs mandat etter helseforskningsloven, som forutsetter at formålet med prosjektet er å skaffe til veie "ny kunnskap om helse og sykdom", se lovens § 2 og § 4 bokstav a).

Det kreves ikke godkjenning fra REK for å gjennomføre prosjektet. Det er institusjonens ansvar å sørge for at prosjektet gjennomføres på en forsvarlig måte med hensyn til for eksempel regler for taushetsplikt og personvern samt innhenting av stedlige godkjenninger

Vedtak

Prosjektet faller utenfor helseforskningslovens virkeområde, jf. § 2 og § 4 bokstav a). Det kreves ikke godkjenning fra REK for å gjennomføre prosjektet.

Komiteens avgjørelse var enstemmig.

Klageadgang

Du kan klage på REKs vedtak, jf. forvaltningsloven § 28 flg. Klagen sendes på eget skjema via REK portalen. Klagefristen er tre uker fra du mottar dette brevet. Dersom REK opprettholder vedtaket, sender REK klagen videre til Den nasjonale forskningsetiske komité for medisin og helsefag (NEM) for endelig vurdering, jf. forskningsetikkloven § 10 og helseforskningsloven § 10.

Med vennlig hilsen

Pål Aukrust
Prof. Dr.med.
Komitéleder REK sør-øst D

Finn Skre Fjordholm
Rådgiver

Kopi til:

Universitetet i Agder